

Datum

2026-05-25

Socialnämnden

Tid: 2026-05-25 kl 15:00-17:15

Plats: Hjälmarens, kommunhuset, Vingåker.

Föredragningslista

1. Godkännande av föredragningslista
2. Val av justerare
3. Information från socialchefen
4. Information från hemtjänsten
5. Information kring beredskap inom HSL
6. Information - Omställningsplan - Nya socialtjänstlagen 2026–2028
7. Information om kommande ansvar för aktivitetskrav inom socialtjänstlagen
8. Rapport ej verkställda beslut, kvartal 1 2026
9. Riktlinjer för ekonomiskt bistånd
10. Föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025 med utdelning 2026
11. Månadsrapport april 2026
12. Delegationsbeslut
13. Delgivningar
14. Övriga frågor

Föredragande

Socialchef
Enhetschefer för
hemtjänsten
Ledningsstöd
Processledare
Verksamhetschef &
enhetschef IFO
Verksamhetschef &
enhetschef IFO
Verksamhetschef &
enhetschef IFO

Välkommen!

Anna Gripenberg
Ordförande

Marlene Mård
Sekreterare

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 1

Godkännande av föredragningslista

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner föredragningslistan enligt utskickat förslag.

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 2

Val av justerare

Förslag till beslut

1. Socialnämnden utser Camilla Tiredal (S) att tillsammans med ordförande justera protokollet.

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 3

Information från socialchefen

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av informationen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden tar del av aktuell information från socialchefen. Ny vård- och omsorgschef presenteras också.

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 4

Information från hemtjänsten

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av informationen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden tar del av information från hemtjänstcheferna.

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 5

Information kring beredskap inom HSL

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av informationen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden tar del av information gällande arbetet med beredskap inom hälso- och sjukvården (HSL).

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 6

SN 2026/179

Information - Omställningsplan - Nya socialtjänstlagen 2026–2028

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av informationen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har tagit fram en omställningsplan för arbetet med den nya socialtjänstlagen.

Beslutsunderlag

Omställningsplan – Nya socialtjänstlagen 2026-2028.pdf

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 7

SN 2025/279

Information om kommande ansvar för aktivitetskrav inom socialtjänstlagen

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av informationen och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Från och med den 1 juli 2026 införs ett utökat och tydligare aktivitetskrav i socialtjänstlagen (SoL) för personer som får försörjningsstöd, nämnden tar del av information kring detta.

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 8

SN 2026/168

Rapport ej verkställda beslut, kvartal 1 2026**Förslag till beslut**

1. Socialnämnden beslutar att ta del av rapporten och lägga den till handlingarna samt överlämnar den till kommunfullmäktige och revisorerna för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har tagit fram rapport över ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för första kvartalet 2026.

Under tredje kvartalet rapporterades ett gynnande beslut om kontaktperson som inte kunde verkställas. Orsaken var att den enskilde vid upprepade tillfällen avstod från att delta vid de tider som erbjöds tillsammans med kontaktpersonen.

Under fjärde kvartalet genomfördes tre inbokade möten med tilltänkt kontaktperson:

- Den enskilde uteblev vid två av dessa tillfällen.
- Vid det tredje tillfället hade den enskilde förhinder men deltog delvis via telefon.

Efter detta möte valde den tilltänkta kontaktpersonen att avsäga sig uppdraget.

Förvaltningen tog därefter kontakt med den enskilde, som då uppgav att hen inte längre var i behov av en kontaktperson. Uppföljning planerades till den 3 februari 2026. Beslutet var tidsbegränsat och utredningen avslutades den 31 mars 2026. Under beslutsperioden har insatsen endast delvis kunnat verkställas, då den enskilde tackat nej till erbjuden kontaktperson. Under hela perioden har upprepade försök gjorts att motivera den enskilde att ta emot den beviljade insatsen. Den 3 februari 2026 inkom en ny ansökan avseende kontaktperson enligt LSS. Under perioden har förvaltningen fortlöpande arbetat med att både rekrytera kontaktperson och motivera den enskilde att ta emot insatsen.

Inga gynnande beslut har varit ej verkställda under perioden för barn- och familjeteamet eller vuxen- och ekonomiteamet.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande rapport över ej verkställda beslut kvartal 1 2026.pdf

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 9

SN 2026/167

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att anta reviderade *Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun*.
2. Socialnämnden beslutar att riktlinjerna ersätter tidigare riktlinjer, senast reviderade 2024-12-17.
3. Socialnämnden beslutar att riktlinjerna gäller tills vidare.

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd har reviderats inför 2026. Revideringen innebär framför allt en anpassning till ny och aktuell lagstiftning i socialtjänstlagen, förtydligade krav på arbetssökande och aktiviteter, samt ett mer detaljerat och rättssäkert stöd för handläggning inom flera biståndsområden. Syftet med revideringen är att säkerställa rättssäkerhet, likabehandling och en enhetlig tillämpning, samt att ge handläggare tydligare stöd i bedömningar och beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande riktlinjer ekonomiskt bistånd.pdf

Flik 8.15 Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd rev 2026.pdf

Flik 8.15 Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd rev inför 2025.pdf

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 10

SN 2026/79

Föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025 med utdelning 2026

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beviljar Brottsofferjouren KfV föreningsbidrag med 51 000 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
2. Socialnämnden beviljar PRO Högsjö föreningsbidrag med 21 700 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
3. Socialnämnden beviljar SPF Gullvivan föreningsbidrag med 12 000 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
4. Socialnämnden beviljar PRO Vingåker föreningsbidrag med 10 275 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
5. Socialnämnden beviljar PRO Julita/Österåker föreningsbidrag med 875 kr.

Sammanfattning av ärendet

Utifrån stadga för föreningsbidrag, samt inkomna ansökningar och förslag till överenskommelser, har förvaltningen upprättat ett förslag till fördelning av föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025, utdelning 2026.

Kvinnojouren Miranda har tidigare ansökt om föreningsbidrag men sedan 2022 finns ett IOP-avtal tecknat mellan föreningen och socialnämnden. Detta avtal gäller 2022-2026 och i det anges att Kvinnojouren Miranda årligen ska erhålla 100 000 kr. Dessa pengar tas från budget för föreningsbidrag.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande föreningsbidrag 2026.pdf

Sammanställning föreningsbidrag 2025 med utbetalning 2026.pdf

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 11

SN 2026/74

Månadsrapport april 2026

Förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att godkänna månadsrapporten och överlämnar den till kommunstyrelsen och revisorerna som en del i nämndens internkontroll.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har upprättat en månadsrapport som redovisar april 2026. Den ekonomiska avvikelsen jämfört med budget totalt för socialförvaltningen är efter första kvartalet -8,5 mkr. Prognosen är mycket osäker då utfallet på vidtagna eller pågående åtgärder är svåra att sätta om.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande månadsrapport april.pdf

Månadsrapport April 2026.pdf

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 12

SN 2026/95

Delegationsbeslut

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av delegationsbesluten och lägger dem till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Se bifogad sammanställning av delegationsbeslut.

Beslutsunderlag

Sammanställning av delegationsbeslut till socialnämndens sammanträde 2026-05-25.pdf

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 13

Delgivningar

Förslag till beslut

1. Socialnämnden tar del av delgivningarna och lägger dem till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kf § 30/2026 - Rapport ej verkställda beslut, beslut: Kommunfullmäktige tar del av rapporten och lägger den till handlingarna, 2025-12-31, SN 2025/36.

Kf § 37/2026 - Begäran om entledigande från Joshua Saksberg (MP), SN 2026/156.

Kf § 38/2026 - Fyllnadsväl, Helena Jawerth (MP) väljs till ny ersättare i socialnämnden, SN 2026/156.

Kvartalsrapport för perioden januari-mars 2026 för Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, SN 2026/158.

Månadsrapport - februari 2026 från Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, SN 2026/159.

Handlingsplan för psykisk hälsa från Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, SN 2026/160.

Yttrande över granskningsrapport - Nära vård från Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, SN 2026/161.

Budgetunderlag 2027 - 2029 för Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, SN 2026/162.

Kf § 32/2026 - Revidering av Taxa för kopiering av allmänna handlingar, beslut: Kommunfullmäktige beslutar att anta revideringen av Taxa för kopiering av allmänna handlingar, att gälla från 2026-05-01, SN 2026/163.

Kf § 28/2026 - Årsredovisning 2025, Vingåkers kommun, beslut: Kommunfullmäktige beslutar att reservera 14,0 mkr till resultatreserven, RER. Kommunfullmäktige beslutar att årsredovisningen för 2025 godkänns. Kommunfullmäktige beslutar att avsätta 240 tkr ur årets budget för att finansiera sommarlovskort under 2026 för alla ungdomar mellan 7-19 år i Vingåker. Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att verkställa beslutet i enlighet med yrkandet och beslut om finansiering tas i samband med kommunfullmäktiges beslut i juni om tertialrapport 1. Kommunfullmäktige beslutar att personer 67 år och äldre, folkbokförda i Vingåkers kommun, ska erbjudas gratis bussresor med Sörmlandstrafiken från och med 1 juni 2026 till och med 31 december 2026. Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att verkställa beslutet i enlighet med yrkandet och beslut om finansiering tas i samband med kommunfullmäktiges beslut i juni om

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum 2026-05-25

tertialrapport 1, SN 2026/164.

Kf § 29/2026 - Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder 2025, beslut: Kommunfullmäktige beviljar, med hänvisning till revisionsberättelse för år 2025, kommunstyrelsen, nämnderna, utskotten samt de enskilda ledamöterna i dessa organ ansvarsfrihet för år 2025, SN 2026/164.

Socialnämnden

KALLELSE

Sammanträdesdatum

2026-05-25

Sn § 14

Övriga frågor

Omställningsplan – Nya socialtjänstlagen 2026-2028

Verksamhetsdokument

Innehållsförteckning

1. Inledning – varför en omställningsplan?	3
2. Bakgrund och lagstiftning	3
3. Vad innebär den nya socialtjänstlagen?	3
Den nya socialtjänstlagen innebär en tydlig förflyttning mot:	3
4. Omställningen i Vingåkers kommun	4
Syfte med omställningsplanen	4
Nationellt ramverk och målbild	4
5. Vision och målbild 2028	4
Socialförvaltningens vision för omställningsarbetet:	4
Mål med omställningen till ny socialtjänstlag:	4
6. Så arbetar vi med omställningen	5
Övergripande aktiviteter	5
Enhetsspecifika aktiviteter	5
7. Omställningens faser 2024–2028	5
8. Samlad nulägesbild	5
8.1 Styrning och ledning	5
8.2 Förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst	6
8.3 Jämlik och jämställd socialtjänst	6
9. Stödstruktur och organisering	6
10. Samverkan – internt och externt	7
11. Uppföljning och revidering	7
12. Nästa steg	7

Dokumenttyp	Verksamhetsdokument
Dokumentnamn	Omställningsplan – Nya socialtjänstlagen 2026-2028
Fastställd	
Beslutande	Socialförvaltningens ledningsgrupp
Giltighetstid	2026-2028
Processägare	Socialförvaltningens ledningsgrupp
Senast reviderad	
Detta dokument gäller för	Socialförvaltningen

1. Inledning – varför en omställningsplan?

Omställningen till den nya socialtjänstlagen är inte ett tidsbegränsat projekt utan ett långsiktigt utvecklingsarbete som ska genomsyra hela kommunens verksamhet. Den nya lagstiftningen ställer ökade krav på förebyggande arbetssätt, tillgänglighet, rättssäkerhet, kunskapsbaserat arbete och ett stärkt barnrättsperspektiv.

Denna omställningsplan syftar till att tydliggöra riktning, prioriteringar och arbetssätt för Socialförvaltningens omställning under perioden 2026–2028 och ska fungera som ett gemensamt stöd för ledning, chefer och medarbetare i genomförandet.

2. Bakgrund och lagstiftning

I juli 2025 trädde en ny socialtjänstlag i kraft. Den tidigare lagstiftningen var från 1982 och speglar inte fullt ut dagens samhällsutmaningar, behov eller förutsättningar. Demografiska förändringar, nya målgrupper och ökade krav på effektivitet och kvalitet gör att socialtjänstens arbetssätt behöver utvecklas.

Omställningen pågår på nationell, regional och lokal nivå. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tagit fram en gemensam lärprocess och stödmaterial som syftar till att hjälpa kommuner att genomföra förflyttningen i linje med lagens intentioner. Vingåkers kommun följer denna lärprocess.

3. Vad innebär den nya socialtjänstlagen?

Den nya socialtjänstlagen innebär en tydlig förflyttning mot:

- mer förebyggande och tidiga insatser
- ökad tillgänglighet nära invånarna
- stärkt rättssäkerhet och likvärdighet
- ett kunskapsbaserat och systematiskt arbetssätt
- ett förstärkt barnrätts- och jämlikhetsperspektiv

Omställningen berör inte enbart socialtjänstens verksamheter utan kräver förändringar i styrning, samverkan, kompetens och organisationskultur i kommunen som helhet.

4. Omställningen i Vingåkers kommun

Syfte med omställningsplanen

Omställningsplanen anger den strategiska riktningen för Socialförvaltningens arbete i linje med den nya socialtjänstlagen. Planen bygger bland annat på resultat från **Skatta läget 2025**, som identifierat både styrkor och utvecklingsområden inom förvaltningens verksamheter.

Planen ska:

- ge stöd för att initiera, samordna och leda omställningsarbetet
- tydliggöra förutsättningar, ansvar och förväntade effekter
- säkerställa en strukturerad och effektiv implementering av lagen

Information om omställningen ska kommuniceras kontinuerligt till berörda interna och externa aktörer.

Nationellt ramverk och målbild

Socialförvaltningen använder SKR:s förflyttningsbilder som gemensam målbild och som verktyg för dialog och prioritering. Ambitionen är att verksamheterna successivt ska förflytta sig från mer reaktiva och organisationsstyrda arbetssätt till mer behovsstyrda, förebyggande och tillgängliga arbetssätt.

5. Vision och målbild 2028

Socialförvaltningens vision för omställningsarbetet:

- Vi tror på människans egen förmåga och på vikten av att alla får möjlighet att leva och utvecklas i sitt eget sammanhang.
- Vi arbetar tillsammans för att skapa sociala tjänster som är lätt tillgängliga, förebyggande, jämlika och jämställda.
- Genom samverkan, flexibilitet och respekt för individuella behov skapar vi långsiktig trygghet och självständighet.

Mål med omställningen till ny socialtjänstlag:

- Behovsprövade insatser och utredningar har minskat till år 2028 jämfört med 2025
- Förvaltnings- och kommungemensamma tidiga, samordnade och lätt tillgängliga insatser erbjuds och nyttjas av medborgarna
- Medborgarnas välbefinnande har ökat

6. Så arbetar vi med omställningen

Övergripande aktiviteter

De övergripande aktiviteterna är beslutade på förvaltningsnivå och syftar till att skapa gemensamma förutsättningar för omställningen. Förvaltningsledning och verksamhetsnivå ansvarar för prioriteringar, resursfördelning och genomförande.

Enhetsspecifika aktiviteter

Varje enhet arbetar aktivt med den gemensamma målbilden. Enhetschefer ansvarar för att:

- välja 1–2 prioriterade förflyttningsområden under 2026
- presentera dessa i gemensamma forum
- leda arbetet och följa upp genomförandet i den egna verksamheten

7. Omställningens faser 2024–2028

Omställningen följer SKR:s lärprocess och delas in i tre faser:

1. **Skatta läget** (2024–2025)
2. **Fatta läget** (2025)
3. **Förändra läget** (2026–2028)

Under 2025 genomfördes flera aktiviteter för att skapa en samlad nulägesbild. Från och med 2026 intensifieras arbetet med genomförande och aktivt arbete för förändring i socialförvaltningens samtliga verksamheter.

8. Samlad nulägesbild

Resultat från Skatta läget visar på att Socialförvaltningens verksamheter är i behov av fortsatt utveckling inom följande områden:

- Ett stärkt förebyggande arbete
- En förbättrad och förenklad tillgänglighet
- En utveckling av digitala tjänster
- En fördjupad samverkan, internt och externt
- Ett ökat brukarinflytande
- Den systematiska uppföljningen och tillhörande analys

På kort sikt finns ambitionen att stärka dialogen med medborgare. På längre sikt strävar verksamheterna efter att bryta stuprör och utveckla mer teambaserade arbetssätt.

8.1 Styrning och ledning

Resultaten från Skatta läget visar variation i hur omställningen upplevs styras och ledas ute i verksamheterna. Det finns behov av tydligare mål, uppföljning och gemensam riktning kopplad till den nya lagen.

Centrala utvecklingsbehov:

- Konkreta och gemensamma mål för omställningen
- Systematisk uppföljning och analys av resultat
- En lärande organisation och kultur samt
- En stärkt samverkan

8.2 Förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst

Socialförvaltningens verksamheter har kommit olika långt i sitt arbete mot att vara en Förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst.

Utmaningar har identifierats, och det behövs ett fortsatt arbete med att:

- Planering ska ske utifrån invånarnas behov snarare än från organisationens
- Alltid ha det förebyggande perspektivet som förstahandsval
- Invånarnas och medborgarnas behov ska vara i fokus

8.3 Jämlik och jämställd socialtjänst

Samtliga verksamheter identifierar också utmaningar kopplat till:

- En jämlik och jämställd styrning
- Ett likvärdigt bemötande och delaktighet
- En uppföljning av resultat som kan synliggöra skillnader

9. Stödstruktur och organisering

Omställningen kräver ett tydligt, systematiskt och samlat ledarskap.

Socialförvaltningens ledningsgrupp är styrgrupp och ansvarar för riktning, prioritering, förankring och koppling till politisk nivå.

En processledare på 50 procent ansvarar för samordning, uppföljning och stöd till verksamheterna. Enhetschefer omsätter målbilderna i det dagliga arbetet och leder sina team i förändringen.

Personal	Roll	Antal timmar	Period	Muntligt/Skriftligt
Annica Pettersson	Processledare	50%	1/9 2025 – 31/12 2026	avtal
Camilla Andersson	Verksamhetsutveckling ÄO	50%		Avtal
Camilla Ahlmark	Verksamhetsutveckling IFO	25%		
Johanna Hampinen	Verksamhetsutveckling FUNK	50%	T o m 31/8 2026	Avtal

10. Samverkan – internt och externt

För att lyckas med omställningen krävs samverkan mellan kommunens förvaltningar, regionen, civilsamhället och andra aktörer. Samtidigt behöver den interna samverkan inom Socialförvaltningen stärkas för att möjliggöra mer behovsstyrd arbetssätt.

11. Uppföljning och revidering

Under hösten 2026 genomförs en ny omgång av **Skatta läget**. Uppföljning sker även via verksamheternas prioriterade aktiviteter och förflyttningar och redovisas kontinuerligt på förekommande förvaltningsgemensamma möten och i upprättade handlingsplaner/verksamhetsområde och rapporteras till ansvarig nämnd i samband med delår och årsbokslut.

Omställningsplanen är ett levande dokument som revideras årligen eller tätare vid behov

12. Nästa steg

Planen beslutas i Socialförvaltningens ledningsgrupp och ges som information till nämnden. Genomförande och vidareutveckling sker löpande i verksamheterna, med kontinuerliga kommunikations- och utbildningsinsatser.

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum
2026-04-30

Handläggare
Ida Husa, verksamhetschef IFO

Diarienummer
SN 2026/168

Rapport över ej verkställda beslut enligt SoL och LSS med rapporteringstillfälle kvartal 1 2026

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår att

1. Socialnämnden beslutar att ta del av rapporten och lägga den till handlingarna samt överlämnar den till kommunfullmäktige och revisorerna för kännedom.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har tagit fram rapport över ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för första kvartalet 2026.

Kontaktperson – 1 gynnande beslut

Under tredje kvartalet rapporterades ett gynnande beslut om kontaktperson som inte kunde verkställas. Orsaken var att den enskilde vid upprepade tillfällen avstod från att delta vid de tider som erbjöds tillsammans med kontaktpersonen.

Under fjärde kvartalet genomfördes tre inbokade möten med tilltänkt kontaktperson:

- Den enskilde uteblev vid två av dessa tillfällen.
- Vid det tredje tillfället hade den enskilde förhinder men deltog delvis via telefon.

Efter detta möte valde den tilltänkta kontaktpersonen att avsäga sig uppdraget. Förvaltningen tog därefter kontakt med den enskilde, som då uppgav att hen inte längre var i behov av en kontaktperson. Uppföljning planerades till den 3 februari 2026. Beslutet var tidsbegränsat och utredningen avslutades den 31 mars 2026. Under beslutsperioden har insatsen endast delvis kunnat verkställas, då den enskilde tackat nej till erbjuden kontaktperson. Under hela perioden har upprepade försök gjorts att motivera den enskilde att ta emot den beviljade insatsen. Den 3 februari 2026 inkom en ny ansökan avseende kontaktperson enligt LSS. Under perioden har förvaltningen fortlöpande arbetat med att både rekrytera kontaktperson och motivera den enskilde att ta emot insatsen.

Barn- och familjeteamet

Inga gynnande beslut har varit ej verkställda under perioden.

Vuxen- och ekonomiteamet

Inga gynnande beslut har varit ej verkställda under perioden.

Ärendets beredning

Avstämning med andra förvaltningar:

- ☐ Kommunledningsförvaltningen
- ☐ Samhällsbyggnadsförvaltningen
- ☐ Barn- och utbildningsförvaltningen
- ☐ Socialförvaltningen
- ☒ Ärendet behöver inte stämmas av med ovan förvaltningar

Bakgrund

Vingåkers kommun har sedan 2007-07-01 skyldighet att till IVO rapportera gynnande beslut enligt Socialtjänstlagen (SOL) som inte verkställts inom tre månader från datum för beslut. 2008-07-01 infördes samma skyldighet för beslut enligt Lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS).

Från samma datum gäller även skyldighet att rapportera avbrott i verkställigheten om beslut inte verkställs på nytt om tre månader från dagen för avbrott. Rapporteringsskyldigheten gäller beslut i alla former av gynnande beslut enligt SOL och LSS.

Rapporteringen ska ske på individnivå och en gång per kvartal. Där framgår vilken form av bistånd/insats som beviljats enligt SOL/LSS, vilka skäl som funnits att beslut ej verkställts. Som skäl finns bland annat resursbrist till exempel att boende saknas alternativt saknas lämplig person/uppdragstagare. Om den enskilde tackar nej eller annat skäl som anges. Datum för verkställt beslut ska även anges.

Förvaltningens ståndpunkt

Förvaltningen föreslår att nämnden tar del av rapporten, lägger den till handlingarna samt överlämnar den till kommunfullmäktige och revisorerna för kännedom.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i nuläget.

Beslutet skickas till

För kännedom – Kommunfullmäktige och revisorerna

Marjo Koivumaa Koistinen
Socialchef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum

2026-04-30

Handläggare

Cecilia Hill, Enhetschef IFO

Diarienummer

SN 2026/167

Revidering av riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår att

1. Socialnämnden beslutar att anta reviderade *Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun*.
2. Socialnämnden beslutar att riktlinjerna ersätter tidigare riktlinjer, senast reviderade 2024-12-17.
3. Socialnämnden beslutar att riktlinjerna gäller tills vidare.

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd har reviderats inför 2026. Revideringen innebär framför allt en anpassning till ny och aktuell lagstiftning i socialtjänstlagen, förtydligade krav på arbetssökande och aktiviteter, samt ett mer detaljerat och rättssäkert stöd för handläggning inom flera biståndsområden.

Syftet med revideringen är att säkerställa rättssäkerhet, likabehandling och en enhetlig tillämpning, samt att ge handläggare tydligare stöd i bedömningar och beslut.

Ärendets beredning

Revideringen har genomförts inom förvaltningen och omfattar en genomgång av samtliga avsnitt i riktlinjerna. Jämförelse har gjorts mellan tidigare fastställda riktlinjer och föreslagen reviderad version.

Avstämning med andra förvaltningar:

- ☐ Kommunledningsförvaltningen
- ☐ Samhällsbyggnadsförvaltningen
- ☐ Barn- och utbildningsförvaltningen
- ☐ Socialförvaltningen
- ☒ Ärendet behöver inte stämmas av med ovan förvaltningar

Bakgrund

Gällande riktlinjer antogs 2020 och har därefter endast reviderats i begränsad omfattning. Under senare år har både rättspraxis och lagstiftning utvecklats, och ytterligare förändringar i socialtjänstlagen träder i kraft eller planeras att träda i kraft, bland annat avseende aktivitetskrav för personer som uppbär försörjningsstöd under längre tid.

Mot denna bakgrund har en samlad översyn genomförts, vilket resulterat i ett reviderat dokument.

Förvaltningens ståndpunkt

Bedömningen är att de reviderade riktlinjerna förbättrar förutsättningarna för en likvärdig och rättssäker handläggning av försörjningsstödsärenden i Vingåkers kommun. Förtydligandena minskar risken för otydliga bedömningar och underlättar tillämpningen av lagstiftningen.

Riktlinjerna bedöms vara förenliga med gällande lagstiftning och förändrar inte kommunens ansvar eller uppdrag.

Huvudsakliga förändringar jämfört med tidigare riktlinjer

Anpassning till ny socialtjänstlag

Riktlinjerna har uppdaterats med nya och korrekta laghänvisningar, främst till socialtjänstlagens 12 kap., 29 kap., 33 kap. och 35 kap. Detta innebär att riktlinjerna bättre överensstämmer med aktuella lagrum.

Kommande bestämmelser om aktivitetskrav från och med 1 juli 2026 redovisas särskilt i riktlinjerna för att möjliggöra förberedelse i handläggningen.

Förtydligat aktivitetskrav och arbetslinje

Kraven på den enskildes arbets- och aktivitetsansvar har tydliggjorts. Bland annat har:

- Krav på aktivt arbetssökande preciserats till ett arbete per dag,
- Begreppet rimligt pendlingsområde införts i stället för fast tidsgräns,
- Möjlighet att vid längre tids arbetslöshet utöka sökområdet till hela landet tydliggjorts,
- Kommunens skyldighet att erbjuda aktiviteter enligt kommande lagstiftning klargjorts.

Tydligare handläggningsstöd och samrådskrav

Riktlinjerna innehåller fler och tydligare ställningstaganden om när samråd ska ske med gruppleddare, enhetschef eller verksamhetschef, exempelvis vid:

- Akut bistånd och upprepade ansökningar om matpengar,
- Beviljande av sociala kontrakt,
- Kostnader för magasinering, hemutrustning och vissa vårdkostnader.

Detta bedöms stärka rättssäkerheten och minska risken för olika bedömningar mellan handläggare.

Utökade och förtydligade biståndsområden

Flera avsnitt har förtydligats eller kompletterats, bland annat avseende:

- Internetuppkoppling och bredband som skäliga kostnader,
- Magasineringskostnader (huvudregel max sex månader),
- Fritidsaktiviteter och hänvisning till fritidskort,

- Sociala kontrakt, inklusive krav på egen bostadssökning och möjlighet till övergång till förstahandskontrakt,
- Barnperspektiv vid bedömning av skulder, särskilt barnomsorgsskulder.

Tydligare krav på dokumentation och underlag

Krav på vilka handlingar och underlag som ska inhämtas vid ansökan har preciserats. Riktlinjerna ger därmed ökat stöd för korrekt utredning och dokumentation.

Konsekvenser

För den enskilde

Reviderade riktlinjer ger ökad tydlighet kring individens rättigheter och möjligheter att ansöka om insatser.

Barnperspektivet har stärkts genom tydligare krav på konsekvensanalyser och särskilda ställningstaganden i ärenden som rör exempelvis boende, skulder, fritidsaktiviteter och umgänge. Revideringen bedöms därmed vara positiv ur ett barnrättsperspektiv.

För verksamheten

Riktlinjerna ger ett tydligare stöd i handläggning och beslutsfattande, vilket bedöms stärka likvärdighet, kvalitet och rättssäkerhet.

Ekonomiska konsekvenser

Revideringen bedöms inte i sig medföra ökade kostnader. Förtydligade riktlinjer kan snarare bidra till en mer enhetlig och effektiv handläggning.

Slutsats

Den reviderade versionen av riktlinjerna bedöms vara mer rättssäker, tydligare och bättre anpassad till gällande och kommande lagstiftning än tidigare riktlinjer. Förvaltningen föreslår därför att socialnämnden antar de reviderade riktlinjerna.

Bilagor

Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun.

Beslutet skickas till

Socialförvaltningen
Författningssamlingen

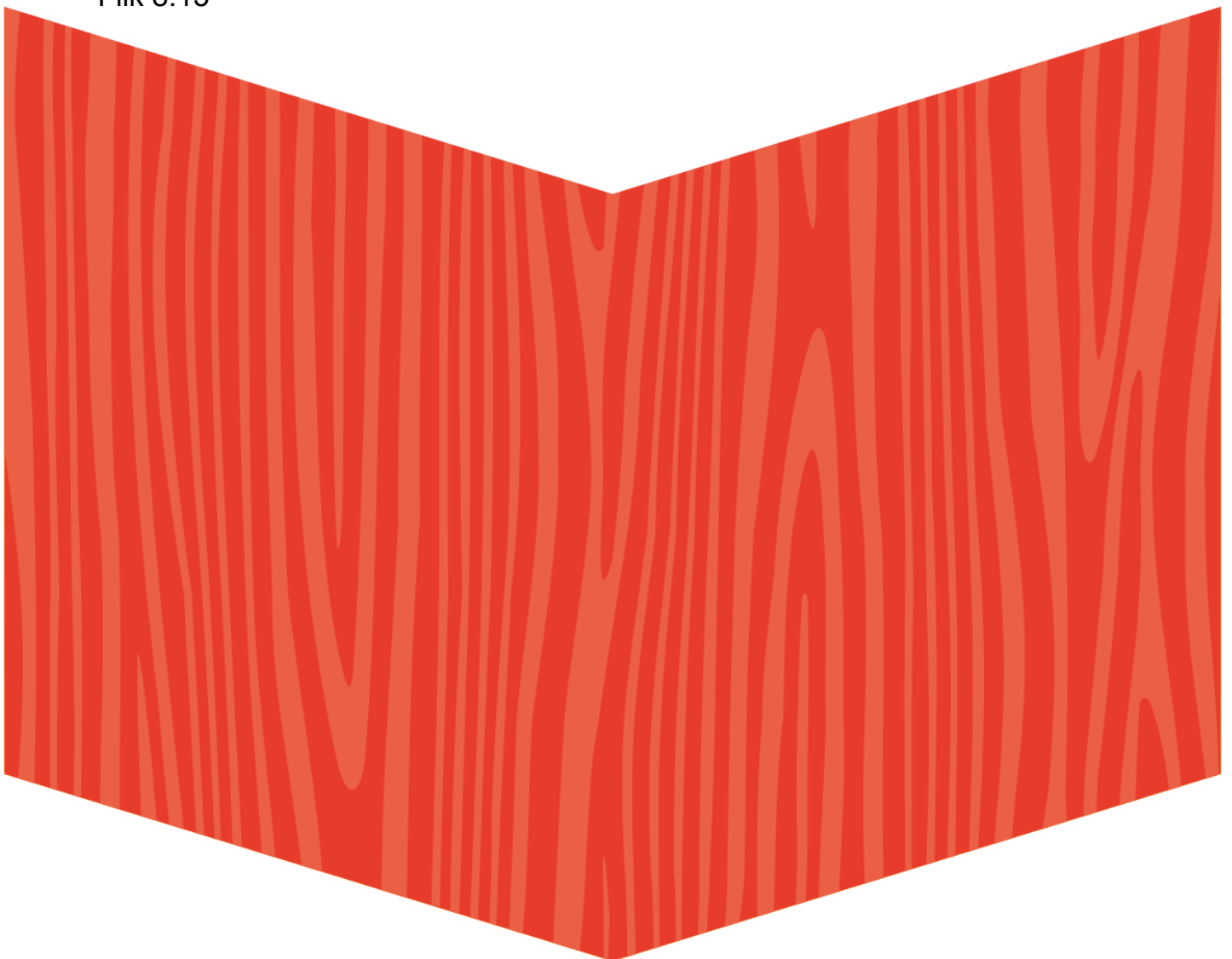
Marjo Koivumaa Koistinen
Socialchef

Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun

Socialnämnden

Flik 8.15

Organiserande	Aktiverande	Normerande	Avgifter/taxor och föreskrifter
Reglementen för styrelse/nämnd/råd	Strategi	Policy	Avgifter och taxa
Delegationsordning	Program	Riktlinje	Föreskrifter
Bolagsordning och ägardirektiv	Plan	Regler	
Dokumenttyp	Riktlinje		
Dokumentnamn	Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun		
Fastställd	2020-11-17		
Beslutande	Socialnämnden		
Giltighetstid	Gäller från 2024-07-01 och tills vidare		
Processägare	Socialchef		
Senast reviderad	2024-12-17, § 136		
Detta dokument gäller för	Socialnämnden i Vingåkers kommun		

1. Riktlinjernas syfte och tillämpning	5
1.1 Introduktion till ekonomiskt bistånd.....	5
1.2 Lagens intention	5
1.3 Hjälp till självförsörjning	5
1.4 Krav för att erhålla ekonomiskt bistånd.....	6
1.5 Aktivitetskravet.....	6
1.6 Kompetenshöjande aktiviteter	6
1.7 Skälig levnadsnivå	7
1.8 Individuella bedömningar.....	7
1.9 Barnperspektiv	7
1.10 Hänsyn till våldsdrabbade.....	7
1.11 Kommunens yttersta ansvar och bosättningskommunens ansvar	8
1.12 Vistelsekommun	8
1.13 Utlandsvistelse/vistelse utanför kommunen.....	9
2. Försörjningsstöd	10
2.1 Riksnorm.....	10
2.2 Månadsnorm.....	10
2.3 Förhöjning av normen.....	11
2.4 Bistånd till högre nivå.....	12
2.5 Bistånd till lägre nivå.....	12
2.6 Skäliga kostnader utanför riksnorm	13
3. Boendekostnader	15
3.1 Hyresrätt	16
3.2 Bostadsrätt eller villa.....	16
3.3 Andrahandsboende	16
3.4 Inneboende.....	16
3.5 Delad lägenhet.....	16
3.6 Sociala kontrakt	17
3.7 Andra boendeformer	17
3.8 Övriga boendeformer	18
4. Ekonomiskt bistånd vid olika former av vård	19
4.1 Sjukhusvård	19
4.2 Vård och behandling.....	19
4.3 Stöd/omvårdnads boende.....	19
4.4 Institution	19
4.5 Fickpengar	19
5. Bistånd till livsföring i övrigt	20
5.1 Barnomsorg	20
5.2 Begravningskostnad	20
5.3 Diskmaskin	20
5.4 Flyttkostnader	20
5.5 Färdtjänst.....	21
5.6 Glasögon eller kontaktlinser	21
5.7 Hemutrustning	21
5.8 Juridiska kostnader (Rättshjälp)	22
5.9 Stämpelavgifter.....	23
5.10 Kläder och skor utöver försörjningsstöd	23
5.11 Hälso- och sjukvård	23
5.12 Magasineringskostnad.....	23
5.13 Resor	24
5.14 Skilsmässa.....	25
5.15 Skulder.....	25
5.16 Spädbarnsutrustning.....	26
5.17 Tandvård.....	26
5.18 Telefonabonnemang.....	26
5.19 Julklappar och liknande	27
5.20 Fritidsaktiviteter.....	27

6	Tillgångar.....	28
6.1	Faktiska tillgångar.....	28
6.2	Lätt realiserbara tillgångar.....	28
6.3	Andra realiserbara tillgångar.....	28
6.4	Bostad som har ekonomiskt värde.....	28
7	Särskilda grupper av sökande.....	29
7.1	Personer över 65 år.....	29
7.2	Arbetslösa.....	29
7.3	Företagare.....	29
7.4	Inskrivna inom kriminalvården.....	30
7.5	Intensivövervakning – fotboja.....	30
7.6	Personer som utsätts för våld eller andra övergrepp.....	30
7.7	Studerande.....	30
8	Utländska medborgare.....	31
8.1	EU-medborgare.....	31
8.2	Personer från övriga länder.....	31
9	Information, ansökan, utredning och dokumentation.....	32
9.1	Information, ansökan och utredning.....	32
9.2	Ansökan.....	32
9.3	Beslut och utbetalningar.....	33
9.4	Beslut som löper flera månader.....	33
9.5	Utbetalning.....	33
10.	Överklagande.....	34
11.	Återbetalning.....	35

1. Riktlinjernas syfte och tillämpning

Syftet med riktlinjerna är att den enskilde skall behandlas lika vad gäller biståndsnivå, förutsättningar för rätten till bistånd och insatser som erbjuds från socialtjänstens sida.

Riktlinjerna syftar till en rättssäker handläggning och att den enskilde skall få samma beslut och bemötande oavsett handläggare.

Riktlinjerna skall tolkas som anvisningar och inte som direktiv. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i arbetet. Individuell bedömning ska alltid göras. Rättspraxis beaktas fortlöpande och skall kontinuerligt inarbetas i riktlinjerna.

1.1 Introduktion till ekonomiskt bistånd

Allt bistånd skall prövas enligt samma paragraf, 12 kap 1§ socialtjänstlagen, och besluten kan överklagas enligt förvaltningslagen. I Vingåkers kommun arbetar vi i första hand efter Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) som även ligger till grund för riktlinjerna för all handläggning av ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemets yttersta skyddsnät och skall användas som ett komplement om andra stödinsatser eller förmåner är otillräckliga. Grunden för ekonomiskt bistånd är att behovet av bistånd skall vara tillfälligt, och att den sökande ska göra vad den kan för att bidra till sin försörjning och undanröja de hinder för självförsörjning som kan finnas.

Socialnämndens uppgift är att förutom handläggning av biståndsärenden, stödja och motivera personer ut i arbetsliv eller hitta andra vägar till egen försörjning.

Ekonomiskt bistånd är inte kravlöst. Den enskilde måste själv vara aktiv för att förbättra sin livssituation och t.ex. stå till arbetsmarknadens förfogande. Det innebär att vara aktivt arbetssökande, delta i anvisade arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller andra kompetenshöjande verksamheter. Kraven ska anpassas efter den enskildes förmåga.

1 juli 2026 planeras för en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (12 kap 4a§) som innebär att enskild som fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader ska delta i sådana aktiviteter som anges i 12 kap 6a§ socialtjänstlagen. Undantag från aktivitetskravet framkommer i 12 kap 4a§ punkt 1-6 samt nedsättning av krav på omfattning av deltagande i aktiviteter framkommer i 12 kap 4b§ punkt 1-2 socialtjänstlagen. Ytterligare bestämmelse kring aktivitetskrav framkommer i 12 kap 4c-f§ samt 5§ socialtjänstlagen. Aktiviteterna enligt 12 kap 6a§ syftar till att

1. motivera eller öka den enskildes förmåga att ta ett arbete, påbörja en utbildning eller delta i andra insatser med dessa syften,
2. syftar till att förbättra den enskildes språkliga förutsättningar att ta ett arbete, påbörja utbildning eller delta i andra insatser med dessa syften
3. är arbetsplatsförlagda
4. är inriktade på att söka arbete

1.2 Lagens intention

Lagstiftaren har gett socialtjänsten två uppdrag

- målet är att hjälpa den enskilde så att denne kan klara sig utan bistånd – hjälp till *självförsörjning*.
- I väntan på att detta blir möjligt har den enskilde under vissa förutsättningar och efter en individuell behovsprövning rätt till bistånd - hjälp med *försörjningen*.

1.3 Hjälp till självförsörjning

Biståndet skall göra det möjligt för den enskilde att utveckla och aktivera de egna resurserna för att så snart som möjligt kunna försörja sig själv. Det är viktigt att utveckla metoder som underlättar för den enskilde att göra något åt orsaken till sitt biståndsbehov. Aktiva insatser, kompetenshöjande verksamheter, motivation och förändringsarbete skall befrämja vägen till eget ansvar. Det ska vara fokus på människors förmåga och vilja till egen försörjning. Arbetslinjen gäller i första hand. Den som inte kan arbeta helt eller delvis ska erbjudas arbetsrehabilitering till lämpligt arbete eller motiveras att söka sjukersättning från Försäkringskassan. Den enskilde har ett eget ansvar att söka de ersättningar som denne är berättigad till och att stå till arbetsmarknadens förfogade.

Krav på deltagande i kompetenshöjande verksamhet som anges i 12 kap 4§ socialtjänstlagen skall generellt gälla samtliga sökande. 12 kap 4§ socialtjänstlagen bör då tillämpas. Detta för att förhindra att personer blir passiviserade av ett långvarigt biståndsberoende. Att delta i sådan verksamhet som avses i 12 kap 4§ socialtjänstlagen ska vara ett led i en medveten strategi som syftar till att förbättra den enskildes förutsättningar att komma in på den reguljära arbetsmarknaden.

Krav på sysselsättning föreligger i *samtliga* fall och ska alltid föregås av en individuell bedömning av individens behov och förmåga. Verksamma insatser ska erbjudas för att stärka de personer som inte är arbetsföra och öppna vägar för återinträde på arbetsmarknaden. Vid behov av samråd med sjukvården för att klargöra individens förutsättningar ska ärendena aktualiseras i ROS. Kompetenshöjande insatser genomförs i samverkan med Arbetsförmedlingen eller kommunens arbetsmarknadsenhet.

Ett framgångsrikt arbete mot egen försörjning bygger på den enskildes delaktighet och egna inflytande.

1.4 Krav för att erhålla ekonomiskt bistånd

Förutom det som krävs ovan ska den sökande om den är arbetsför vara inskriven på Arbetsförmedlingen och vara aktivt arbetssökande.

I Vingåkers kommun är normalkravet att man ska söka minst ett arbete per dag. Arbetssökande ska ske aktivt under hela månaden och de arbeten som söks ska vara relevanta utifrån den sökandes erfarenhet, utbildning och kunskaper. Kraven kan höjas och sänkas beroende på den enskildes förmåga. För att ställa andra krav än de som ställs på dem som är arbetsföra måste den sökande ha en problematik som är både allvarlig och omfattande. Det kan vara till exempel missbruk eller psykisk ohälsa. I dessa fall behöver bedömning göras kring andra insatser från socialtjänsten och/eller hälso- och sjukvården.

1.5 Aktivitetskravet

Huvudprincipen är att den enskilde på egen hand skall klara sin försörjning med lön genom förvärvsarbete. Den som är arbetsför och ansöker om bistånd ska erbjudas stöd i att söka arbete för att

på så sätt befrämja vägen till egen försörjning. Socialtjänstens främsta uppgift är att förstärka och komplettera människors egna resurser. Att vara aktivt arbetssökande innebär också att arbete ska sökas i god tid vid kommande arbetslöshet efter t.ex. studier och att barnomsorg ska sökas i god tid. Om så inte sker betraktas den sökande inte som aktivt arbetssökande och ansökan ska avslås. Aktivitetskravet gäller samtliga vuxna i hushållet. Arbete ska sökas inom det geografiska område som kan nås inom rimligt pendlingsområde från Vingåker. Vid längre tids arbetslöshet ska en samlad bedömning göras om den sökande även ska utöka sökområdet till att gälla i hela landet.

1.6 Kompetenshöjande aktiviteter

Den sökande har en skyldighet att efter egen förmåga bidra till sin egen försörjning och att undanröja de hinder som finns för egen försörjning. Om den sökande inte följer uppgjord planering ska biståndet sättas ned i förhållande till avvikelsen. Vid upprepad avvikelse ska ansökan helt avslås med motivering att den sökande utifrån sin egen förmåga inte bidrar till sin egen försörjning. Detta förutsätter att den gjorda planeringen är rimlig i förhållande till förutsättningar och syfte. Insatser som är kompetenshöjande eller på annat sätt undanröjer försörjningshinder kan vara t.ex.

- Deltagande i SFI eller annan språkutbildning/språkträning.
- Praktik
- Anvisade utbildningar
- Rehabiliterande insatser inom sjukvården eller socialtjänsten
- Deltagande i kompetenshöjande verksamhet
- Aktiverande sociala insatser, ex daglig verksamhet
- Deltagande i olika former av arbetsmarknads/rehabiliteringsenheter så som Sikta mot arbetslivet etc.

Om den enskilde utan godtagbar anledning avstås från etableringsersättning pga. bristande deltagande föreligger inte heller rätt till försörjningsstöd.

1.7 Skälig levnadsnivå

Genom ekonomiskt bistånd ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Vad som avses med skälig levnadsnivå bedöms utifrån de behov den enskilde har och under vilka förhållanden den hjälpbehövande lever. Skälig levnadsnivå innebär inte bara en nivåbestämning, utan ger också uttryck för vilken form av insats, vård och behandling, andra stödformer eller ekonomiskt bistånd som är aktuellt.

Vad som är skälig levnadsnivå ska således knytas till enskilda personers behov och till allmän levnadsnivå i landet vid varje tid.

1.8 Individuella bedömningar

Socialtjänstlagen förutsätter att det i varje enskilt fall görs en individuell bedömning av omfattningen av hjälpbehovet och om detta kan tillgodoses på annat sätt. Individuell behovsbedömning handlar också om den enskildes rätt att få annat bistånd som är anpassat till dennes förmåga och behov. Undantag från normalfallen kan göras om sakliga skäl föreligger och ska då tydligt motiveras. Undantagen regleras i delegationsordningen och riktlinjerna. Aktuella rättsfall och JO uttalande används som vägledning.

1.9 Barnperspektiv

Barnets bästa skall beaktas och barnperspektivet grundar sig i FN:s konvention om barns rättigheter. I Sverige omfattar konventionen alla barn och ungdomar under 18 år.

Barnets situation ska uppmärksammas i alla utredningar där de på något sätt är berörda även om det är vuxna som vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om bistånd. Det är ytterst viktigt att barnets behov synliggörs i utredningen och att beslutet som fattas främjar barnets utveckling. I ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid analyseras och dokumenteras.

1.10 Hänsyn till våldsdrabbade

Begreppet våld i nära relationer omfattar våld och andra övergrepp som äger rum mellan människor som har känslomässiga och nära relationer till varandra. Alla kan bli offer för våld - kvinnor, män och barn inom såväl heterosexuella som samkönade förhållanden.

Brottsoffer och deras anhöriga bör särskilt uppmärksammas. Till gruppen anhöriga räknas också barn. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att uppmärksamma de behov av hjälp som kan finnas i samband med våld i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld.

Vid bedömningen av rätten till bistånd är det inte lämpligt att i första hand hänvisa den våldsdrabbade till make/makas försörjningsskyldighet, i det akuta skedet. Det kan föreligga skäl för mer generösa bedömningar i dessa fall.

1.11 Kommunens yttersta ansvar och bosättningskommunens ansvar

Enligt 29 kap 1§ socialtjänstlagen har kommunen yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunen är skyldig att i vissa fall sörja för nödvändig hjälp i vissa situationer under en begränsad tid, i väntan på att annan huvudman ingriper.

Vistelsekommunens yttersta ansvar regleras i 29 kap 4§ socialtjänstlagen och innebär att den enskilde ska kunna garanteras omedelbar hjälp där hen befinner sig när behovet inträder. Ansvaret är begränsat till akuta situationer till dess det är klart att bosättningskommunen övertar ansvaret. Med akuta situationer avses situationer som uppstår oväntat och oförutsett. Bosättningskommun är vanligtvis detsamma som folkbokföringskommun.

Folkbokföringskommunen ansvarar för samtliga stöd- och hjälpinsatser enligt SoL under kriminalvård i anstalt eller vård på sjukhus samt inför avslutning av sådan vård. Folkbokföringskommunen ansvarar också för alla stöd- och hjälpinsatser som den enskilde kan ha behov av även vid vistelse i annan kommun.

Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att den enskilde eller annan huvudman inte kan tillgodose behovet på något annat sätt. När det är oklart vem som ska hjälpa den enskilde har kommunen ansvaret att se till att den enskilde får den hjälp den är i behov av till dess att det är klart vilken huvudman som bär ansvaret. (prop 1979/80:1 s.524)

Migrationsverket har huvudansvaret för asylsökande. Ibland kan dock kommunen bevilja bistånd till asylsökande som omfattas av LMA (Lagen om mottagande av asylsökande) om de vistas i kommunen och om bistånd behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret. I vissa fall kan kommunen

behöva betala ut dagsersättning enligt LMA. Det kan handla om personer som ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning och som får vistas i Sverige medan deras ansökan om uppehållstillstånd prövas. Detta gäller även de personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som inte är folkbokförda i Sverige samt om de vistas i kommunen. Det är även i avvaktan på att Migrationsverket tar över ansvaret.

Allt bistånd som utbetalats i samband med detta skall återsökas från Migrationsverket.

Särskild lathund för detta finns på Rankan och blanketter finns på Migrationsverkets hemsida.

Kommunens yttersta ansvar gäller även personer som omfattas av LMA. Om en person som omfattas av LMA, ansöker om bistånd för behov som inte täcks genom LMA, måste kommunen pröva den enskildes ansökan enligt bestämmelserna om rätten till bistånd enligt 12 kap 1§ socialtjänstlagen. Begravningskostnader är ett exempel på ett sådant behov.

1.12 Vistelsekommun

Vistelsekommun är den kommun där den enskilde befinner sig när han ansöker om stöd och hjälp. Alla som vistas i kommunen har rätt att få sitt biståndsbehov prövat oavsett vistelsetid i kommunen. Vistelsekommunens ansvar då en person endast tillfälligt vistas i kommunen torde i princip vara begränsat till bistånd till en hemresa.

1.13 Utlandsvistelse/vistelse utanför kommunen

Huvudprincipen är att försörjningsstöd inte utgår vid utlandsvistelse. Individuell bedömning bör göras. I beaktande bör också tas att den enskilde under utlandsvistelsen inte kan anses vara aktivt arbetssökande.

2. Försörjningsstöd

Försörjningsstöd anges i 12 kap 7§ socialtjänstlagen är uppdelat i en *riksnorm* och i en del som avser rätt till bistånd för *skäliga kostnader utanför riksnorm*. Riksnormen fastställs varje år av regeringen genom ändring i socialtjänstförordningen. Kostnadsberäkningarna ska återspegla en skälig konsumtionsnivå.

2.1 Riksnorm

Riksnormen nedanstående budgetposter:

- **Livsmedel** – Matvaror, är beräknat på att maten tillagas hemma.
- **Kläder och skor** – Täcker det vardagliga klädbehovet för hela året. Även kostnader för skoreparationer och viss kemptvätt ingår samt vissa tillbehör som paraply, armbandsur och väskor.
- **Lek och fritid** – Avser kostnader för sådana aktiviteter som är rimligt att alla får möjlighet till, både inomhus och utomhus. T.ex. läsa böcker, gå på bio, lyssna på musik, besöka diskotek, utöva lek och idrott med mera.
- **Förbrukningsvaror** – Här ingår kostnader för rengöring, skötsel och vård av bostaden samt klädvård m.m.
- **Hälsa och hygien** – avser till exempel kostnad för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårvård med mera. Även plåster och solskyddskrämer ingår i budgetposten.
- **Dagstidning etc.** – helårsprenumeration för dagstidning, kvartals- och samtalsavgift för telefon. Posten omfattar också vissa kostnader för att skicka kort och brev.
- **Barn- och ungdomsförsäkring**

Socialtjänstförordningen (2001:937) fastställer inga enskilda belopp för kostnadsposter, utan endast totalbeloppen för olika hushållstyper och åldersgrupper.

Riksnormen grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Barn och ungdomsförsäkring medräknas även som en individuell utgiftspost som Konsumentverket beräknar för de barn som ingår i hushållet. Mer information om Konsumentverkets aktuella kostnadsberäkningar finns hos Konsumentverket.

2.1.1 Medlemmar i hushållet

Som medlemmar i hushållet bör räknas:

- Makar
- Registrerade partner
- Sambor
- Barn och ungdomar upp till 21 år som föräldrarna är underhållsskyldiga för.

2.2 Månadsnorm

Bistånd bör i regel betalas ut i förskott månadsvis. Riksnormsbeloppet är detsamma varje månad oavsett antalet dagar i månaden, om det inte finns skäl att räkna med högre eller lägre norm, se nedan. Dock kan det förekomma veckoutbetalningar samt dagsutbetalningar i enskilda fall. I dessa fall skall dagsbeloppet räknas fram genom månadsnormen multipliceras med 12 och sedan divideras med 365 för att få fram dagsbeloppet.

2.3 Förhöjning av normen

Förhöjning av riksnormen kan ske om någon har särskilda behov. t.ex. är i behov av specialkost av medicinska skäl. Specialkosten bör då vara tydligt dyrare än normalkost vilket vanligen inte är fallet vid t.ex. diabetes. Behovet skall alltid styrkas.

2.3.1 Kosttillägg

Behov av kosttillägg skall alltid styrkas med intyg från sjukvårdsanställd dietist eller läkare. Det skall framgå av intyget hur länge behovet bedöms föreligga. Tillägg för fördyrad kost görs enligt konsumentverkets beräkningar av förhöjda matkostnader vid olika sjukdomar.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskott är ordinerat av läkare kan normen höjas för merkostnaden.

I förstahand ska sökande hänvisas till att ansöka om merkostnadsersättning från Försäkringskassan.

2.3.2 Måltider

Om den enskilde har höga livsmedelskostnader på grund av att kosten är inräknad i en avgift kan denna godkännas om jämkning av avgift ej kan ske.

I kommunen är det fastställt att avdrag från norm för skolmåltider ej skall göras. Det utgår därmed inte heller högre ersättning under lov.

2.3.3 Medicinska eller sociala skäl

Om en person på grund av medicinska eller särskilda sociala skäl har ökade kostnader, kan dessa kostnader ersättas i vissa fall. Möjlighet till merkostnadsersättning från Försäkringskassan eller annan ersättning skall alltid undersökas.

2.3.4 Umgänge

Vid umgänge med barn kan norm för barnet beviljas. Biståndet beviljas maximalt för sex dygn per månad och omfattar normposterna livsmedel, lek och fritid, hälsa och hygien och förbrukningsvaror.

Kostnader för umgängesperioder som överstiger sex dygn under en månad ska i första hand regleras mellan föräldrarna. Om umgänget varje månad är mer än sex dygn eller om vårdnaden är gemensam ska den ekonomiska uppgörelsen mellan föräldrarna kontrolleras innan beslut fattas. Om extra umgänge sker vid lov dagar och överstiger sex dygn kan totalt 10 dygns umgänge beviljas om intyg från den andre vårdnadshavaren uppvisas. Vid umgänge överstigande 10 dagar ska Försäkringskassan reglera underhållsstödet.

Vid gemensam vårdnad när barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna.

2.4 Bistånd till högre nivå

2.4.1 Kläder och skor

Kan beviljas om den enskilde har ett tillfälligt och särskilt behov av att köpa kläder och skor. Det kan gälla vid snabb viktnedgång/viktökning, sjukdom, medicinska behov, graviditet och nödvändiga begravningskläder med mera.

2.4.2 Spädbarnsutrustning

Om ett spädbarn saknar nödvändig utrustning kan nödvändig grundläggande utrustning beviljas efter genomförd individuell bedömning. Se avsnitt om spädbarnsutrustning.

2.4.3 Hot och våld

Om den enskilde har tillfälligt höga kostnader för t.ex. livsmedel, kläder, skor eller telefon m.m., som beror på att personen i fråga är eller varit utsatt för våld eller andra övergrepp. Se avsnitt om hänsyn till våldsdrabbade.

2.5 Bistånd till lägre nivå

Om det finns särskilda skäl i ett enskilt fall kan riksnormen beräknas till en lägre nivå, t.ex

- Vid akutbistånd
- Vid avslag
- Tillfällig hjälp
- Tillfällig vistelse

Vid utbetalning av reducerat bistånd eller vid ansökan om akut bistånd efter tidigare avslagsbeslut, skall detta alltid samrådats med gruppledare, enhetschef eller verksamhetschef. Samråd ska alltid ske vid upprepad framställan om matpengar. Vid ansökan om akuta matpengar ska bedömning göras om hembesöks ska genomföras med huvudregel att hembesök ska genomföras.

2.5.1 Akut bistånd

Reducerat bistånd kan beviljas i tillfällig nödsituation alternativt till den som erhållit avslagsbeslut, för att den enskilde skall kunna reda upp den aktuella situationen.

Akut/tillfälligt bistånd bör beviljas restriktivt och skall alltid ske i samråd med arbetsledning eller annan handläggare. Beloppet kan understiga matnormen/dag.

- Om den enskilde hamnat i nödsituation och är i behov av tillfälligt bistånd för att få möjlighet att reda upp sin situation.
- Kort besök i vistelsekommunen.
- Beslut om avslag.
- Den sökande har haft inkomster till sin försörjning men använt dem till annat, tappat, eller blivit bestulen på inkomsterna och saknar därför medel till sin överlevnad.
- Det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som ingår i försörjningsstödet eller att han inte använder biståndet till avsett ändamål.

Beslut om akut bistånd skall föregås av sedvanlig utredning. Är tiden mycket knapp bör i vart fall följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?
- Finns barn i familjen?
- Den sökande skall alltid visa aktuella kontoutdrag. Undantag för brottsoffer.
- Finns sjukdom hos sökanden som skulle kunna förvärras om denne inte får hjälp?
- Har sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Kan sökande få hjälp från familj och vänner?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning? Känner sökande till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har han eller hon tidigare fått information om dem?

Personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller där den sökande bedöms ha svårigheter att själv ta ansvar för sin ekonomi och livssituation.

Till personer som befinner sig i förvirringstillstånd eller vars missbruk är pågående, och där man befarar att beviljat bistånd inte går till rätt ändamål, kan matrekvisition beviljas för att tillförsäkra att den sökande har mat för dagen. Föreligger uppenbara och långvariga svårigheter att hushålla bör frågan om ansökan om god man/förvaltare aktualiseras.

Sökanden som upprepat tappat pengar eller blir bestulen, ska informeras om hur hon eller han i fortsättningen skall förvara sina pengar så att inte samma situation uppstår igen. Om någon trots denna information tappar eller blir bestulen på sina pengar kan ansökan om bistånd avslås. Ansökan kan också avslås om det är uppenbart att fakta kring den beskrivna situationen inte är trovärdiga. Krav föreligger på att sökande polisanmäler den förlorade plånboken och uppvisar underlag på anmälan.

Om föräldrar med minderåriga barn upprepade gånger tydligt missköter sin ekonomi och på så sätt inte tar ansvar för att barnen får sina behov tillgodosedda bör en orosanmälan till Enheten för Barn & Unga göras om familjen tackar nej till frivilliga insatser.

2.6 Skäliga kostnader utanför riksnorm

Vid behov skall *skäliga* kostnader som ligger utanför riksnorm ingå i försörjningsstödet för ett antal regelbundet återkommande behovsposter såsom:

2.6.1 Boende

Skall motsvara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att bekosta vad gäller både hyra och boendestorlek. Skälig boendekostnad i kommunen fastställs av Enheten för ekonomiskt bistånd varje år utifrån aktuell hyresnivå i kommunen.

2.6.2 Hushållsel

Utgår med faktiskt kostnad, förutsatt att beloppet är skäligt. Vid bedömningen av vad som är skälig kostnad utöver de fasta kostnaderna ska utgångspunkten vara konsumentverkets beräkningar för vad som anses vara normalförbrukning utifrån hushållsstorlek. (www.konsumentverket.se)

2.6.3 Hemförsäkring

Bistånd beviljas till skälig kostnad. Lägsta beloppet och utan tillägg i försäkringen. Månadsinbetalning skall i första hand beviljas. Vid bedömningen av vad som är skälig kostnad ska utgångspunkten vara konsumentverkets beräkningar. (www.konsumentverket.se)

2.6.4 Fackföreningsavgift och arbetslöshetskassa

Bistånd till ovanstående skall beviljas med det belopp som gäller för aktuell organisation. Sökande skall undersöka möjligheten att få reducerad avgift.

2.6.5 Arbetsresor

Sökande skall som regel beviljas bistånd till arbetsresor. I första hand busskort. Kostnad för drivmedel med eget fordon kan utgå om särskilda skäl finns. Beräkning av resor med eget fordon är aktuell drivmedelskostnad och antal mil för reseändamålet.

Sökande som bor utanför Vingåkers tätort kan beviljas bistånd för kostnad för 30- dagars periodbiljett med Sörmlandstrafiken inom zon Vingåker/Katrineholm för att ha möjlighet att ta sig till närmaste detaljhandel samt sjukvårdsinrättning. Kvitto ska med nästkommande ansökan uppvisas.

2.6.5 Internetuppkoppling

Bistånd till kostnad för internetuppkoppling, antingen via fast uppkoppling eller mobil lösning, kan beviljas med en skälig summa. Vad som bedöms vara en skälig kostnad ska bedömas utifrån den sökandes möjlighet att teckna abonnemang gällande internetuppkoppling. Kostnaden kan variera utifrån bostadsadress och den sökandes enskilda omständigheter.

3. Boendekostnader

Vid behov av försörjningsstöd skall den sökande uppmanas söka billigare boende om denna har oskäligt dyr/stor bostad. Familjeförhållanden och rådande bostadsmarknad spelar stor roll.

Då den sökande har en oskäligt hög boendekostnad ska den sökande uppmanas söka en bostad med lägre kostnader. Det som skall beaktas i dessa fall är; aktuell bostadsmarknad, bostadens storlek i förhållande till antal familjemedlemmar, sociala konsekvenser av en flytt, hälsotillstånd att klara av en flytt, den sökandes möjlighet att bli godkänd som hyresgäst, den sökandes möjlighet att i framtiden med egna inkomster klara av att betala hyran. När den sökande uppmanas att ändra sin bostadssituation, skall skäligt rådrum ges för att genomföra flytt eller på annat sätt reducera boendekostnaden. Skäligt rådrum innebär att socialtjänsten under en 4 månaders period kommer att bistå med full hyreskostnad för den lägenhet som den sökande bor i. Om den sökande inte har flyttat eller hittat ett billigare alternativ inom 4 månader bör det få till följd att socialtjänsten enbart bistår med skälig boendekostnad. Socialtjänsten ska om den sökande önskar vara behjälplig med att diskutera förslag på olika lösningar och i vissa fall kan undantag göras. Ett sådant fall kan till exempel vara om den sökande försökt hitta billigare/mindre boende men ej lyckats eller om lediga lägenheter inte finns tillgängliga.

Om en person flyttar till dyrare boende ska individuell bedömning göras. Föreligger inga särskilda skäl bör tidigare boendekostnad beviljas med hänvisning till att behovet har kunnat tillgodoses till tidigare lägre kostnad.

Kostnader i samband med bostad

För personer med egen bostad utgår bistånd för kostnader till boendet.

- Hyra
- Elkostnader
- Hemförsäkring
- Bredband

Bistånd till dessa kostnader skall beviljas efter sedvanlig prövning.

3.1 Hyresrätt

Avgifter för hyresgästföreningen godtas inte. Utgifter för kabel-tv beviljas om den ingår i hyreskostnaden eller om den finns specificerad på hyresräkningen. Utgifter för parkeringsplats eller garage kan bara godtas om den är obligatorisk för den sökande. Avgifter för tillval skall endast beviljas om den sökande inte kunnat styra tillvalet.

Socialtjänsten bör vid bedömning ta hänsyn till ett barns behov av utrymme även hos den förälder barnet enbart vistas under umgängestid. Se Försäkringskassans bestämmelser.

3.2 Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa kan vara en tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjning.

Vid långvarigt biståndsbehov kan en försäljning ställas som krav om det finns andra boendeformer och en försäljning ger möjlighet till egen försörjning.

Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus bolåneräntan avseende bostaden (ej amortering).

I boendekostnad för villa ingår tillsammans med bolåneränta eventuella kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, försäkring och tomträttsavgäld.

Sökande skall dessutom alltid uppmanas söka skattejämkning för bolåneräntan.

3.3 Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller samma regler beträffande skälig boendekostnad som vid förstahandskontrakt.

Skriftligt andrahandskontrakt som är godkänt av hyresvärden skall normalt krävas.

Den sökande skall vara folkbokförd på adressen och skriftligt avtal mellan den sökande och förstahandshyresgästen skall uppvisas.

Om andrahandskontraktet inte uppfyller ovanstående skall ett hembesök göras för att kontrollera kontraktets riktighet. Ett tillägg på hyran kan godkännas när lägenheten är möblerad.

3.4 Inneboende

Med inneboende menas inte inneboende hos nära släktingar eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap.

Hyran för inneboende ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med bostadsinnehavaren samt utifrån bostadsinnehavarens utgifter för boendet. Bostadsinnehavarens utgifter ska efterfrågas men krav kan ej ställas att annan person än sökande inkommer med personliga uppgifter.

Ett hembesök skall som huvudregel göras för att kontrollera kontraktets riktighet.

Den sökande skall vara folkbokförd på adressen.

3.5 Delad lägenhet

När syskon eller vänner delar lägenhet bör man räkna med att boendekostnaden delas lika om inget talar emot detta. När den sökande delar lägenhet skall hyran delas med antal personer i lägenheten.

Om hushållsgemenskap inte finns gäller samma regler som vid inneboende.

3.6 Sociala kontrakt

Socialt kontrakt kan tecknas med den sökande efter bedömning om sökande uppfyller villkoren för att beviljas ett socialt kontrakt. Det ska efter genomförd utredning rimligtvis kunna antas att den sökande självständigt kan klara av ett eget boende. Sökande ska ha uppenbara svårigheter att på egen hand kunna ordna ett eget boende på både den reguljära och den sekundära bostadsmarknaden. Skäl till svårigheterna kan till exempel vara att sökande inte uppfyller de ekonomiska krav som hyresvärdar ställer på en bostadssökande eller tidigare misskötsamhet i boende där skälen till den tidigare misskötsamheten inte längre föreligger. Den sökande ska även visa att hen gjort sitt yttersta för att själv försöka lösa sin boendesituation. Vid behov ska den sökande få stöd i att kontakta hyresvärdar för att klargöra om den sökande har möjlighet att själv teckna hyreskontrakt. Individuell bedömning ska göras om den sökande ska förväntas söka bostad utanför hemkommunen. Avtal ska träffas med aktuell hyresvärd om att om den sökande under en tidsperiod om **1? 2?** år skött sina åtaganden som

hyresgäst avseende hyresbetalning, ordningssamhet (genom att ej orsaka störningar för andra hyresgäster) samt skötsel av lägenhet ska ha möjlighet att överta hyreskontraktet i eget namn (förstahandskontrakt direkt med hyresvärden). Vid behov ska den sökande erbjudas insats förmedlingsmedel.

Om den sökande har behov av insatser med anledning av pågående beroendeproblematik, psykisk ohälsa eller av annan orsak bristande förmåga som ej kan tillgodoses genom insatser från Biståndsenheten (exempelvis hemtjänstinsatser och boendestöd) ska den sökande hänvisas att ansöka om insats Bostad Först. Bostad Först är en insats som söks genom socialtjänstens Vuxenheten och är förenat med krav på tillsynsbesök i regel varje vecka och där det ska finnas en planering för rehabiliterande insatser som syftar till att den sökande i framtiden ska klara av att sköta de åtagande som åligger en hyresgäst enligt gällande bestämmelser i hyreslagen.

Bedömning om skäl för att bevilja socialt kontrakt ska ske samråd med gruppleddare samt enhetschef.

3.7 Andra boendeformer

Vuxet hemmaboende barn eller förälder boende hos barn

Ungdom som avslutat skolgång men ej tidigare betalat hyra till föräldrarna

Huvudregeln är att bistånd till hyra ej skall beviljas. Undantag görs om ungdomen är del av familj som uppbär försörjningsstöd eller som skulle bli i behov av detta om ungdomen ej betalar hyra. Följande fall blir aktuella:

- Inkomst av bostadsbidrag försvinner när ungdomen fyllt 18 eller avslutar gymnasiet. Hyresdel för ungdomen kan då beviljas med samma summa som inkomstbortfallet.
- Föräldrarna söker bostadsbidrag som familj. Försäkringskassan räknar ut en hyresdel som det vuxna barnet skall betala vilket minskar föräldrarnas bostadsbidrag. Bistånd till hyra kan beviljas med Försäkringskassan fastställda hyresdel.
- Om bostadsbidrag helt skulle upphöra, kan skälig inneboendekostnad beviljas.

3.7.1 Ungdom/vuxet barn som tidigare betalat hyra hemma

Hyresdel skall beviljas om den sökande kan styrka att denne tidigare bidragit till hyran i hushållet. Skälig inneboendekostnad bör då beviljas.

3.7.2 Ungdom och eget boende under 25 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte ska beviljas om hyresavtalet tecknas under en period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. I regel bör ungdomen som väljer att flytta hemifrån kunna finansiera det egna boendet med egna inkomster med flera månaders framförhållning. Ungdomen är skyldig att planera sin ekonomi så att han eller hon i görligaste mån undviker ett bidragsberoende eller begränsar detta. Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende. Rätt till bistånd

föreligger endast om ett eget boende är nödvändigt för att dessa skall tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flytten och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Regeringsrätten har i ett flertal domar bedömt att unga vuxna är tillförsäkrade en skälig levnadsnivå genom att bo kvar i sina föräldrahem. Det är endast i de fall när ett fortsatt kvarboende i föräldrahemmet medför påtagligt negativa sociala konsekvenser, som en flytt kan bli aktuell. Exempelvis svåra motsättningar mellan ungdom och förälder som leder till dåligt mående för ungdomen. Regeringsrättens domar anger ingen övre gräns hur länge man kan anse att det är skäligt att bo kvar i föräldrahemmet.

3.8 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas boende på camping, hyra av stugor, husvagn, båt, hotell med mera. Socialnämnden bör beräkna den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan bistånd beviljas till kostnader som ingår i vanligt boende, t.ex. dusch och klädtvätt. Bistånd till boendekostnader i dessa fall prövas restriktivt och beviljas endast om den sökande har svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda annat alternativ.

4. Ekonomiskt bistånd vid olika former av vård

4.1 Sjukhusvård

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödet kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matnorm för samma antal dagar, beviljas i form övriga levnadsomkostnader avseende hälso- och sjukvård.

4.2 Vård och behandling

Egenavgift vid placering för vård och behandling av vuxna missbrukare i HVB är detsamma som vid sjukvård. Har personen inte tillräckligt med egna inkomster att betala avgiften med, ska avgiften nedsättas eller efterges i samband med placeringsbeslutet. Försörjningsstöd ska inte beviljas till egenavgift vid placering och behandling.

4.3 Stöd/omvårdnadsboende

När det gäller olika former av korttidsboende såsom inackorderingshem, arbetskooperativ, skyddat boende för våldsutsatta personer, familjehem samt härbärge kan stöd utgå för att betala egenavgiften för mat och logi med försörjningsstöd om den placerade saknar egna inkomster. Inkomstprövning skall alltid göras, men det kan ibland avseende härbärge finnas sociala skäl till att betala avgiften.

4.4 Institution

Bistånd vid placering av insats

Om man inte har tillräckliga inkomster kan bistånd beviljas vid vistelse på institution eller familjehem. Institutionsnormen inkluderar klädnorm, fickpengar samt eventuella avgifter för fackförening, a-kassa och arbetsresor. I vissa fall kan även kostnader för egen bostad under placeringstiden utgå. Se avsnitt om Inskrivna inom kriminalvården.

4.5 Fickpengar

Fickpengar skall beviljas vid vistelse vid institution som sjukhus och behandlingshem om den sökande ej kan tillgodose behovet. I fickpengar ingår:

- lek och fritid
- kläder/skor
- Dagstidning, telefon och TV.

Norm för fickpengar fås fram genom att summera dessa poster per månad.

Fickpengar till barn beviljas ej då föräldrarna uppbär barnbidrag. Extra aktivitetsbidrag eller ”flitpeng” skall ingå i vårdkostnaden.

5. Bistånd till livsföring i övrigt

I detta avsnitt ges riktlinjer för ändamål som är vanligt förekommande.

Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökande i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst. När det gäller rätten till bistånd till övriga ändamål krävs särskilda förutsättningar. Utgångspunkten för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig. En prövning ska ske om behovet kan tillgodoses på annat sätt eller till en lägre

kostnad. Den sökandes tidigare och väntade möjligheter att själv tillgodose behovet skall alltid beaktas vid prövningen.

5.1 Barnomsorg

Personer som lever på ekonomiskt bistånd betalar alltid en lägre avgift. De är dock skyldiga att själva lämna inkomstuppgift till BoU-förvaltningen och i vissa fall blir personerna avgiftsbefriade för barnomsorgsavgift.

5.2 Begravningskostnad

Begravningskostnaderna täcks i första hand av tillgångarna i dödsboet.

Om dödsboets tillgångar inte räcker till mer än begravningen och andra utgifter i samband med dödsfallet, ska en dödsboanmälan lämnas till skattemyndigheten. Dödsboanmälan är en enklare form av bouppteckning. Den upprättas av kommunens socialförvaltning. Utredning gällande dödsboets ekonomiska förutsättningar görs av kommunens dödsbohandläggare. Beslut om bistånd fattas efter att utredning och förslag överlämnats till Enheten för ekonomiskt bistånd.

5.3 Diskmaskin

Bistånd till diskmaskin beviljas endast om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg och behovet ej kan tillgodoses genom t.ex. merkostnadsersättning.

5.4 Flyttkostnader

Bistånd kan beviljas till sökande som uppbär försörjningsstöd eller personer som har inkomst i nivå med riksnormen. Biståndsbehovet skall prövas utifrån följande:

- En flytt leder till självförsörjning, möjlighet till bidrag från Arbetsförmedlingen ska undersökas först.
- Behov av och orsak till flytt (hälsa, sociala omständigheter) Särskilda skäl skall även finnas för bistånd vid flytt till annan ort i Sverige eller övriga Norden. Bistånd till flytt utanför Norden beviljas inte. Migrationsverket kan bevilja resebidrag för personer som vill flytta tillbaka till sina hemländer.
- Den sökande bör planera sin flytt och efter förmåga spara till de förväntade flyttkostnaderna.
- Egen förmåga att ordna flytt med hjälp av vänner och anhöriga
- Inventera kommunens resurser om den sökande inte har något eget nätverk.

Det beviljade biståndet skall i första hand gälla hyra av släpkärra, inklusive drivmedel och eventuell försäkring. Endast vid särskilda skäl godtas kostnad för flyttfirma och hyrbil.

5.5 Färdtjänst

Kostnad för färdtjänst beviljas efter behov. Bistånd till avgift för färdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som är lokala.

Kostnad för riksfärdtjänst beviljas efter behov. Bistånd till avgift för riksfärdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som inte är lokala.

Kostnad för medresenär beviljas inte.

5.6 Glasögon eller kontaktlinser

Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag som styrker behov av glasögon och vad som ingår i begärt pris. Kostnadsförslaget beviljas om behovet av bistånd föreligger och då till billigaste alternativ.

Om medicinskt behov av exempelvis särskild slipning föreligger skall detta framgå av kostnadsförslaget. Kostnaden kan godkännas om detta är medicinskt nödvändigt och styrkt med intyg från specialistläkare. Kostnad för kontaktlinser godtas normalt ej. Undantag kan göras i särskilda fall, exempelvis om behovet är styrkt av läkarintyg.

Barn upp till 19 år har rätt till regionsbidrag för glasögon. Läs mer på 1177.se avseende glasögonbidrag från Region Sörmland.

5.7 Hemutrustning

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till hemutrustning som behövs för att ett hem skall fungera. Hemutrustning som avses ska kunna tillgodose behov som t.ex. matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring och rekreation. Även radio och TV bör ingå i en hemutrustning. Vid bedömning av behovet av dator/läsplatta och internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behovet hos barn och ungdomar som går i skolan och behöver det för att klara/underlätta sin skolgång och om inte utrustning lånas ut från skolan. Innan nämnden fattar beslut om hemutrustning för nedanstående punkter noga kontrolleras.

- Kommer sökande inom rimlig tid själv kunna skaffa sig hemutrustning?
- Vilka möjligheter har sökande haft för att kunna spara till eller planera för hemutrustning?
- Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?
- Har sökande möjlighet att skaffa hemutrustning genom lån, avbetalning eller liknande?

Unga människor som flyttar hemifrån föräldrarna är normalt ej berättigade bidrag till hemutrustning, då behovet har kunnat tillgodoses i föräldrahemmet. Undantagsfall om behovet ej kan ha tillgodosett på annat sätt och det finns starka sociala skäl till att den unge har flyttat hemifrån. Individuell bedömning, dock restriktiv.

I de fall hjälpbehovet bedöms bli kortvarigt, mindre än tre månader, skall bistånd beviljas till de delar som är *ytterst nödvändiga* för livsuppehållet. I annat fall kan behovet till nödvändig utrustning ges om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde bör i första hand undersöka secondhandmarknaden. Säng och nödvändig sängutrustning kan köpas nytt till billigaste alternativ. Ansökan tas alltid upp i samråd med gruppledare eller enhetschef.

5.7.1 Grundutrustning:

Säng + sängutrustning, lampor, köksmöbler, köksutrustning avseende tillagning och förtäring, soffa, soffbord, städutrustning inklusive dammsugare, TV, hemtextil. Om tillräcklig utrustning för klädförvaring saknas i bostaden kan byrå beviljas.

5.7.2 Kompletterande grundutrustning

Bidrag till dator kan utgå efter särskild prövning och utgår oftast till barnfamiljer. Dator kan i vissa fall vara viktigt för skolarbete som görs hemma men också i barn och ungdomars sociala sammanhang. Med hänsyn tagen till detta bör nämnden pröva behovet på samma sätt som för övrig utrustning till hemmet, d.v.s. i förhållande till om behovet kan tillgodoses på annat sätt inom rimlig tid.

Tvättmaskin: bidrag till tvättmaskin kan beviljas om:

- familjen har minst tre barn under 16 år.
- medicinska skäl till frekvent tvättande föreligger. Skall styrkas med läkarintyg.
- om fysiskt eller psykiskt funktionshinder förekommer, vilket utgör hinder för att använda allmän tvättstuga och behovet ej tillgodoses genom serviceinsatser via beviljad hemtjänst.

Underhåll, reparation eller komplettering:

Socialnämnden bör, om det krävs för att den enskilde skall kunna bibehålla en skälig levnadsnivå, ge ekonomiskt bistånd till

- inköp för att ersätta hemutrustning som behöver bytas ut,
- underhåll av hemutrustning,
- reparation av hemutrustning, eller
- inköp av kompletterande hemutrustning

5.7.3 Bredband och dator

I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd exemplifieras vad som kan innefattas i begreppet livsföring i övrigt. Det anges att ekonomiskt bistånd bör ges till bl.a. sådan hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. I detta sammanhang nämns att dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Det sägs också att nämnden vid bedömningen av behovet av dator med internetuppkoppling bör ta hänsyn särskilt till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan (SOSFS 2013:1 s. 12). Vid bedömningen ska hänsyn tas till om sökande redan har annan teknisk utrustning som kan tillgodose behovet, såsom smartphone eller surfplatta.

5.8 Juridiska kostnader (Rättshjälp)

I hemförsäkringen ingår rättsskydd och man skall i första hand använda sig av detta. I vissa fall kan även rättshjälp beviljas av staten.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självrisken vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller t.ex. familjerätt.

Bistånd till advokat skall i övrigt endast beviljas om särskilda skäl föreligger.

5.9 Stämpelavgifter

Huvudregel är att bistånd till stämpelavgifter ej beviljas. Undantag kan göras för exempelvis ID-kort och kostnad för äktenskapsskillnad eller bodelning.

Kostnad för pass beviljas i normalfall ej, den enskilde har dock möjlighet att välja mellan pass och ID kort, men ej erhålla båda.

5.10 Kläder och skor utöver försörjningsstöd

5.10.1 Arbetskläder

Anställningsbevis ska uppvisas. Bistånd kan beviljas om särskilda kläder behövs som inte tillhandahålls av arbetsplatsen.

5.10.2 Behov av särskilda kläder eller skor

Behov av specialbeställda kläder och/eller skor skall styrkas av läkarintyg. Man skall i första hand undersöka om kostnaden kan täckas av merkostnadsersättning. Vid exempelvis framställan om ortopediska skor, skall endast mellanskillnaden beviljas. Alltså norm för kläder och skor minus summan av ortopediska skor.

5.11 Hälso- och sjukvård

Bistånd utgår till läkarbesök, sjukvårdande behandling. Underlag på att kostnaden ingår i högkostnadsskyddet skall uppvisas. Bistånd utgår även till receptbelagd medicin inom läkemedelsförmån/högekostnadsskydd och receptspecifikation ska uppvisas.

Kostnad för naprapat kan beviljas om läkare gjort bedömningen att naprapat är nödvändig. Intyg från läkare ska uppvisas.

Bistånd utgår även till nödvändiga resor, om ej reseersättning ges från regionen, för att vården skall kunna genomföras eller resor för att hämta ut föreskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial.

Psykoterapi eller annan terapiform är regionens ansvar och huvudregeln är att bistånd ej skall utgå för denna kostnad.

Undantag kan göras i en akut krissituation då den sökande inte kan erbjudas akut hjälp genom regionen. Sökande ska undersöka möjligheten att få kostnaden beviljas genom hemförsäkringen. Behovet skall styrkas med läkarintyg där det framgår att behovet är akut och av yttersta vikt för individens mående.

5.12 Magasineringskostnad

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag kan beviljas den som uppbär löpande försörjningsstöd om man inom en överskådlig framtid kan förväntas få en bostad. Huvudregel är att magasineringskostnad beviljas i maximalt 6 månader men individuell bedömning kan ske. Beslut om att bevilja kostnad för magasineringskostnad ska ske i samråd med gruppledare eller enhetschef.

Besluten skall tidsbegränsas och omprövas vid behov. Socialtjänsten skall ej stå för kontraktet. Man bör jämföra kostnaden av magasinering och kostnad för inskaffande av ny hemutrustning. Bohagets skick skall också tas i beaktande samt konsekvenser för den enskilde om denne förlorar bohaget.

5.13 Resor

5.13.1 Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor i vissa fall kan beviljas om det föreligger särskilda skäl. För ensamstående vuxna ska biståndet prövas mycket restriktivt och endast ges när starka sociala eller medicinska skäl förekommer.

För barnfamiljer som haft behov av bistånd under lång tid (mer än sex månader) och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig framtid. Behovet skall då prövas utifrån barns behov och beslutet skall tydligt motiveras utifrån ett barnperspektiv.

Biståndet skall vara rimligt i förhållande vad en låginkomsttagare kan kosta på sig. Då det gäller barns skolresor, kollo och lägerverksamhet kan bistånd beviljas utan att starka sociala skäl föreligger.

5.13.2 Arbetsresor

Resor till och från arbete/praktik/studier/sysselsättning bör beviljas om sträckan överstiger gångavstånd. 5 km enkel väg är rimligt gångavstånd och 10 km enkel väg är rimligt cykelavstånd. Billigaste färdslättet bör nyttjas.

Sker anvisningen genom Arbetsförmedlingen beviljas resekostnaden med motsvarande karensbeloppet 600 kr för egen avgift/programresa. Reseersättning som utbetalas av Arbetsförmedlingen ska ej medräknas som inkomst vid normberäkning.

Arbetsintervjuer beviljas genom Arbetsförmedlingen när man är över 20 år.

Ekonomiskt bistånd till arbetsresor kan även beviljas om personen söker arbeten på andra orter och kan beviljas ett busskort inom en zon för att öka möjligheten att aktivt själv söka arbeten utöver på Internet. En individuell bedömning görs månadsvis.

5.13.3 Resa till begravning

Bistånd kan beviljas om den avlidne är anhörig eller närstående. Billigast möjliga färdslätt skall användas och kostnaden skall avse resa inom Sverige.

5.13.4 Återföreningsresor

Kostnad för återföreningsresor kan ansökas hos Migrationsverket och sökande ska i första hand hänvisas till Migrationsverket. Bistånd till återföreningsresor beviljas endast om synnerliga skäl föreligger och sökande fått ett avslagsbeslut från Migrationsverket. Beslut fattas alltid av socialutskottet.

5.13.5 Återvändningsresor

Kostnad för återvändningsresa kan beviljas av Migrationsverket och sökande ska i första hand hänvisas till Migrationsverket. Bistånd till återvändningsresor beviljas endast om synnerliga skäl föreligger och sökande fått ett avslagsbeslut från Migrationsverket. Beslut fattas alltid av socialutskottet.

5.13.6 Umgängesresor

Utredningen skall visa på:

- Barnets behov av umgänge
- Båda föräldrarnas ekonomi
- Kostnadens skälighet

Båda föräldrarna skall bidra till att umgänge kan ske, den förälder som ska utöva umgänge har dock huvudansvaret för kostnaderna. Om föräldrarna tillsammans ej har ekonomiska förutsättningar för att få till stånd umgänge eller om de inte kan komma överens, kan bistånd till umgängesresa beviljas.

Resekostnaderna skall jämföras med de kostnader en låginkomsttagare har råd att betala. Dock minst en resa per månad inom Norden. Bistånd till övriga utlandsresor beviljas ej utan synnerliga skäl. (se RÅ 1987 ref. 109 Umgängesresa till Italien).

För kostnader i samband med umgänge bör en generös bedömning tillämpas om barnperspektivet talar för det.

5.14 Äktenskapsskillnad

Vid äktenskapsskillnad kvarstår makars underhållsskyldighet mot varandra under betänketiden och fram till dess att äktenskapet upplösts genom dom i tingsrätt. I samband med skilsmässa där båda eller någon part ansöker om försörjningsstöd ska sökande informeras om hur svensk lagstiftning ser ut. Om endast ena parten ansöker om ekonomiskt bistånd ska handläggare på Enheten för ekonomiskt bistånd vid behov vara behjälplig att informera om svensk lagstiftning för den andra parten.

Individuell prövning skall alltid göras och vid särskilda fall, exempelvis där hot och våld förekommer, skall undantag göras.

5.15 Skulder

Rättspraxis ser restriktivt på bistånd till skulder. Socialnämnden kan i vissa speciella fall ge ekonomiskt bistånd till betalning av skulder, endast om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Kommunen ger bistånd till skulder efter en individuell prövning och när det enligt bedömning skulle få allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde om skulden inte betalas. Den gäller främst skulder för boende eller hushållsel. Hushåll med skuldproblematik bör erbjudas ekonomisk rådgivning. Bistånd skall inte beviljas till böter, skadestånd, och skatteskulder.

Man bör ta ställning till om god man eller förvaltare kan anses behövt. Består skulden av exempelvis A-kasseskuld skall hänsyn tas till om personen riskerar falla ur samhällets trygghetssystem. Består skulden av barnomsorgsskulder ska bedömning utifrån barnperspektiv göras hur barnet påverkas av förlorad barnomsorgsplats samt hur vårdnadshavares förmåga att följa uppgjord planering påverkas vid avsaknad av barnomsorg.

Vid hyresskuld kan undantag göras om:

- Skuld som uppstått under tid då sökanden ej haft egna tillräckliga inkomster och personen hade varit berättigad till ekonomiskt bistånd om han/hon hade sökt vid tillfället.
- De sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle vara stora vid en eventuell avhysning. Barnperspektivet och konsekvensanalys skall dokumenteras i utredningen.
- Där boendet är specialanpassat p.g.a. handikapp så nytt boende är svårt att hitta.

Elskuld kan beviljas enligt 12 kap 1§ socialtjänstlagen om:

- Skuld har uppstått under tid då sökanden ej haft egna tillräckliga inkomster och personen hade varit berättigad ekonomiskt bistånd om han/hon hade sökt vid tillfället.

Om den sökande haft inkomster över norm när skulden uppstått men skulden uppstått under en period av ovanligt höga elpriser kan bistånd enligt 12 kap 2§ socialtjänstlagen beviljas. Sökande skall i första hand uttömma alla möjligheter så som:

- att kontakta aktuellt elbolag för upprätta en avbetalningsplan
- använda realiserbara tillgångar som fonder, aktier, fordon som inte behövs för arbetsresor
- pröva om skulden kan lösas genom annan finansiering som t.ex. lån.

En bedömning görs där storleken på skuld vägs mot storleken på normöverskott och hushållets situation och beroende av el för t.ex. värme och vatten. Hänsyn tas också till inom vilken tid som betalningen av skulden rimligen kan ske med egna medel.

5.16 Spädbarnsutrustning

Om personen under längre tid varit beroende av ekonomiskt bistånd, samt förväntas vara det en tid framåt, kan personen beviljas en del av, eller en hel, grundutrustning för spädbarn. Det förutsätter att personen i fråga inte har barn sedan tidigare och viss utrustning är sparad eller kan lånas av närstående.

Biståndet prövas utifrån faktiskt behov och personens möjlighet att själv tillgodose behovet. Det förutsätts inköp av begagnad utrustning till stora delar. Bistånd till hel spädbarnsutrustning utgår med 10 % av basbeloppet och innehåller bland annat;

- Säng med sängkläder och andra tillbehör
- Skötbädd med tillbehör
- Bärsele
- Bilbarnstol
- Barnvagn med tillbehör och
- Utrustning för bad.

5.17 Tandvård

5.17.1 Akut tandvård

Med akut tandvård avses lindrande behandling vid värk, infektioner och skador.

Behandlingen måste i regel ske omedelbart och får utföras utan kostnadsförslag om behovet är akut. Att behandlingen var att anse som akut ska framgå av inlämnat underlag.

5.17.2 Övrig tandvård

Vid ansökan om bistånd till kostnad för tandvård som ej är att anse som akut ska kostnadsförslag alltid inlämnas. Vid sjukdom som medför tandskador skall klienten först undersöka om denne kan få hjälp genom region alternativt genom sin hemförsäkring.

Vid omfattande och dyra behandlingar skickas alltid kostnadsförslaget till konsulttandläkare som gör bedömning om nödvändig tandvård. Beslut fattas enligt gällande delegationsordning.

Kostnadsförslag som ej ska hanteras av socialutskottet ska alltid tas upp i samråd inom Enheten för ekonomiskt bistånd.

Ställning tas till om klienten förväntas bli självförsörjande inom den närmaste framtiden, samt hur vårdbehovet ser ut.

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig flera månader. Rätten till bistånd prövas månad för månad, och när beslut fattas som gäller flera månader måste beslutsformuleringen tilläggas med att beslutet kan omprövas vid förändrade förhållanden. Följande omprövningsmotivering skall tilläggas vid alla beslut som stäcker sig över en månad *"vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslut komma att omprövas"*. Beslutet skall tidsbegränsas och behovet av bistånd prövas månadsvis. Det är viktigt att ha med detta, eftersom ett gynnande beslut inte kan ändras till personens nackdel enligt FVL 27 §.

5.18 Telefonabonnemang

Telefonabonnemang tillgodoses inom riksnormen.

Telefon vid fotboja. Avgiften för intensivövervakningen är 80 kronor per dag och beviljas inte som kostnad.

5.19 Julklappar och liknande

Systemet med riksnorm innebär en möjlighet och ett ansvar för hushållet att över tid disponera sina medel fritt. All detaljstyrning minskar värdet på denna princip. Olika familjer och olika kulturer firar olika högtider på olika sätt. Socialtjänsten bör därför överlåta ansvaret för detta till hushållen.

5.20 Fritidsaktiviteter

Ur barnperspektivet är det viktigt att även barn i hushåll med försörjningsstöd kan delta i fritidsaktiviteter, åka på läger etc. I grunden bör detta rymmas i riksnormen men en bedömning av rimlighet och barnets bästa ska alltid göras. Sökande ska i de fall aktiviteten uppfyller gällande villkor för biståndet ansöka om ersättning via Fritidskortet.

6 Tillgångar

6.1 Faktiska tillgångar

Endast faktiska tillgångar som den sökande förfogar över kan användas till den enskildes försörjning. Som faktiska tillgångar räknas inte ej realiserbara pensionsförsäkringar, bankmedel som är spärrade på grund av testamente eller villkor i gåvobrev, eller fast egendom som inte kan överlåtas på grund av villkor i testamente eller gåvobrev.

6.2 Lätt realiserbara tillgångar

Hit räknas kontanter, bankmedel, fondmedel, aktier och obligationer. Bilar är lätt realiserbara tillgångar och om flera fordon finns ska samtliga fordon förutom ett avyttras. Inom Vingåkers kommun godkänns innehav av ett fordon under förutsättning att aktuellt fordonets värde inte överstiger ett halvt prisbasbelopp. Om bilens värde överstiger ett halvt basbelopp kan krav ställas på att bilen ska avyttras och bytas mot en billigare bil. Kontroll med bilregistret ska alltid göras.

Individuell bedömning kan göras om fordonet är inköpt på kredit med kvarvarande skuld.

Ålderspensionärer tillåts ha sparade medel upp till ett halvt basbelopp, utan att detta påverkar eventuellt bistånd. Barn kan ha sparade medel upp till 15 % av prisbasbeloppet utan att detta reducerar socialbidraget.

6.3 Andra realiserbara tillgångar

Vid biståndsbehov som beräknas bli längre än tre månader kan krav ställas på försäljning av andra tillgångar. Med andra realiserbara tillgångar avses t ex båtar, husvagnar, fritidshus etc. Kapitalvaror som TV, dator, stereo som tillhör normal standard i ett hem bör inte påverka rätten till bistånd.

6.4 Bostad som har ekonomiskt värde

Avyttring av villa eller bostadsrätt bör endast föreslås om en försäljning bedöms ge ett anseeligt intäktsöverskott, och om annat billigare boende kan ordnas. Vid försäljning av bostad bör bestämmelser om skäligt rådrom tillämpas.

7 Särskilda grupper av sökande

7.1 Personer som uppnått riktålder för garantipension

Möjlighet till uttag av garantipension samt inkomstpensionstillägg ska prövas före ekonomiskt bistånd. Personer som uppnått ovanstående riktålder ska i första hand hos Pensionsmyndigheten ansöka om äldreförsörjningsstöd samt bostadstillägg.

Dock kan en individuell behovsbedömning göras om det föreligger särskilda omständigheter och tillfälliga akuta behov. Sökande kan under vissa omständigheter beviljas ekonomiskt bistånd trots uppnådd riktålder.

7.2 Arbetslösa

Personer utan arbete skall:

- Vara inskrivna på arbetsförmedlingen
- Aktivt söka ett antal relevanta arbeten
- Ta anvisat arbete
- Delta i arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- Delta i arbetsrehabiliterande/rehabiliterande insatser
- Delta i svenskundervisning
- Delta i kompetenshöjande verksamhet.

Om individen avböjer eller uteblir någon av de ovannämnda punkterna ska försörjningsstöd nedsättas eller avslås då sökande inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande alternativt medverkat till att bli självförsörjande och har därmed inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt 12 kap 1 § socialtjänstlagen.

Från 1 juli 2026 ska ny lag gällande aktivitetskrav för personer som söker ekonomiskt bistånd avseende försörjningsstöd införas. Aktiviteter ska vara utformade för att stärka den enskildes förmåga att närma sig arbetsmarknaden, komma i arbete och bli självförsörjande. Kommunen har skyldighet att erbjuda lämpliga aktiviteter.

7.2.1 Frånvaroavdrag

För klienter som uppbär försörjningsstöd och deltar i anvisad åtgärd, skall avdrag göras vid ogiltig frånvaro. Avdraget beräknas fram genom avdrag enligt beräkning för dagsnorm för varje dag med ogiltig frånvaro. Vid upprepad frånvaro i större omfattning ska ansökan avslås helt.

7.3 Företagare

Ekonomiskt bistånd beviljas inte egenföretagare. Undantag kan göras om:

- Om starta-eget bidrag har beviljats från Arbetsförmedlingen. Vilket innebär att de räknas som arbetslösa. Inkomster i företaget räknas då med som inkomst. Resultatet och balansräkning skall inkomma varje månad.

I annat fall skall personen avregistrera/vilande sin firma och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas om det finns synnerliga skäl för det. Denna begränsning av kommunernas befogenheter gör att det är oklart om det finns möjligheter för

företagare att få ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och hur den möjligheten kan motiveras. Sökande som är egna företagare ska alltid tas upp i ekonomigruppen.

Från socialtjänstens utgångspunkt representerar ett företag i vissa fall en realiserbar tillgång. Tillämpningen av socialtjänstlagen innebär att en egen företagare i många fall hänvisas till att avveckla verksamheten i företaget och anmäla sig som arbetslös när han eller hon ansöker om ekonomiskt bistånd från socialtjänsten. Om den enskilde lyfter en icke helt obetydlig inkomst ut företaget bör en noggrann analys och bedömning göras av följderna på lång och kort sikt av att avveckla företaget.

RÅ 2000 ref 37 Företagare

Regeringsrätten har uttalat att det inte finns något lagligt stöd för att generellt utesluta företagare från rätten till socialbidrag. Vid prövning av om en företagare har rätt till bistånd enligt 6 § SoL (numera 12 kap. 1 § socialtjänstlagen, anmärkning.) måste man emellertid särskilt ta hänsyn till att paragrafen inte ger rätt till bistånd för andra ändamål än den enskildes försörjning och livsföring i övrigt. Det innebär bl.a. att näringsbidrag och andra former av företagsstöd i princip faller utanför paragrafens tillämpningsområde. Bidragets huvudsakliga ändamål måste avgöras; försörjningsstöd eller företagsstöd.

7.4 Inskrivna inom kriminalvården

Kriminalvården skall sörja för sina klienter. Kriminalvårdens ansvar upphör i samband med villkorlig frigivning eller frigivning. Vid straff på max sex månader kan Socialtjänsten bevilja hyra och el. Vid längre fängelsevistelser ersätter inte socialtjänsten kostnad för hyra.

Kostnad för magasinering kan bli aktuell och detta skall då ses i förhållande till kostnad vid nyanskaffning av bohag.

Uppsägningstid bör normalt godkännas.

7.5 Intensivövervakning – fotboja

Rätt till ekonomiskt bistånd prövas som vanligt. Om klienten missköter sig och får avtjäna resterande del av straff på anstalt har sökande inte längre rätt till bistånd.

7.6 Personer som utsätts för våld eller andra övergrepp

Det är socialnämndens uppgift att stödja personer som varit utsatta för våld i nära relationer och andra brott. Det är vår skyldighet att vara lyhörd inför individens behov och aktivt erbjuda hjälp. Hjälp kan bestå av akut ekonomiskt bistånd, hjälp till flyttkostnader och hjälp med skyddat boende. Ärendet skall handläggas skyndsamt.

7.7 Studerande

Studerande under 21 år skall försörjas av föräldrarna, då föräldrarna har försörjningsskyldighet enligt Föräldrabalken under förutsättning att studierna bedrivs på grundskole- eller gymnasienivå.

Vuxenstuderande som studerar på grundskolenivå kan beviljas bistånd. Möjlighet till bistånd från andra instanser skall undersökas i första hand. Bidragsdelen från CSN ska alltid sökas.

Övriga vuxenstuderande skall försörja sig själva med studiemedelssystemet och har i regel inte rätt till ekonomiskt bistånd, då de inte står till arbetsmarknadens förfogade.

Vuxenstuderande som ansöker om försörjningsstöd under sommarlovet ska kunna uppvisa att denna har sökt arbete i god tid, eftersom inkomstbortfallet under lov är planerat och har kunnat förutses. Dessutom ska krav ställas på deltagande i kompetenshövande verksamhet.

8 Utländska medborgare

Utländska medborgare som vistas tillfälligt i Sverige ska vara självförsörjande och i första hand ska de hänvisas till egna landets ambassad eller konsulat. Vid akuta situationer är kommunen skyldig att pröva rätten till bistånd.

8.1 EU-medborgare

De har normalt rätt att fritt söka jobb i Sverige, men de förväntas ha en genomtänkt plan hur de ska klara sin försörjning på egen hand. De ska ha uppehållsrätt, dvs. rätt att vistas i landet mer än tre månader utan arbetstillstånd.

Upphållsrätt får man om man

1. Har arbete i Sverige, eller om man har eget företag i Sverige,
2. Om man söker jobb i Sverige och har verklig möjlighet att få anställning,
3. Är inskriven som studerande vid erkänd utbildningsanstalt i Sverige
4. Har tillräckliga tillgångar till sig och sin familjs försörjning. Personer som inte är arbetssökande ska inom 3 månader anmäla sig hos Migrationsverket.

En EES-medborgare som har anställning eller eget företag behåller sin uppehållsrätt om han blir tillfälligt sjuk eller arbetslös. Om anställningen varit mer än 1 år behåller han uppehållsrätten om han anmält sig som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen. Om man blir ofrivilligt arbetslös efter mindre än ett års anställning behåller man uppehållsrätten upp till sex månader, om man anmält sig som arbetssökande. Arbetet måste ha haft en viss omfattning. Bedömning kan även göras att personen har stor möjlighet till anställning och har då möjlighet att behålla sin uppehållsrätt eller att uppehållsrätten förlängs ytterligare.

8.2 Personer från övriga länder

Personer från andra länder utöver EU-medborgare måste ha arbets- och uppehållstillstånd för att ha rätt till bistånd, och samma regler gäller då för dessa som för svenska medborgare. Undantag görs dock för personer med nyligen beviljade uppehållstillstånd:

Etableringsersättning: Personer som efter ansökan om asyl beviljas arbets- och uppehållstillstånd genom beslut av Migrationsverket ska erbjudas introduktion och sysselsättning genom Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ska också bistå med att ordna bostad på ort med möjligheter till arbete. Emellertid kan ett glapp uppstå mellan att ersättningen från Migrationsverket upphör, till dess att etablerings- och bostadsersättning utbetalas, och om dessa personer har bosatt sig i kommunen ska ekonomiskt bistånd beviljas tills de blir självförsörjande med sin etableringsersättning från Arbetsförmedlingen.

9 Information, ansökan, utredning och dokumentation

9.1 Information, ansökan och utredning

Vid kontakt med socialtjänsten bör en allsidig information ges om såväl bestämmelser som rutiner vid ansökan om ekonomiskt bistånd, som om vilka rättigheter och skyldigheter den sökande har. Den sökande bör även ges information, råd och stöd vad gäller samhället i övrigt, t.ex. socialförsäkring, arbetsmarknad och utbildning.

Socialtjänsten bör vara organiserad så att möjlighet finns att boka tider och att ta emot akuta ärenden. Tolk bör användas om så är påkallat. I såväl personlig kontakt som vid telefonförfrågningar bör den enskilde informeras om sin rätt att ansöka om ekonomiskt bistånd.

9.2 Ansökan

Ansökan kan vara muntlig eller skriftlig och det är socialtjänstens ansvar att skriftligen dokumentera ansökan. Ansökan kan således inte underkännas för att ansökningsblankett inte är ifylld. Den sökande måste dock medge att information inhämtas och kontrolleras, och ett sådant medgivande bör vara skriftligt. Den sökande bör informeras före bokat besök om vilka handlingar som krävs för att utredning ska kunna ske.

1. Ifylld ansökan om ekonomiskt bistånd
2. Legitimation (vid förstagångsbesök)
3. Senaste deklarationen alternativt fullständiga kontrolluppgifter om deklaration saknas
4. Kontoöversikt samt årsbesked från bank/banker (förstagångsbesök)
5. Kontoutdrag från samtliga konton
6. Underlag på sysselsättning. Vad som bedöms som relevanta handlingar bedöms utifrån sökandes tidigare och pågående sysselsättning, handlingar kan avse handlingsplan från Arbetsförmedlingen, aktivitetsrapport, anställningsavtal, läkarintyg vid nedsatt arbetsförmåga
7. Underlag avseende pågående inkomster. Vad som bedöms som relevanta handlingar bedöms utifrån sökandes individuella omständigheter. Om sökande sökt men ännu ej beviljats en ersättning denna kan ha rätt till ska underlag som styrker inlämnad ansökan inkomma.
8. Hyreskontrakt samt hyresavi. Vid ägd bostad ska köpehandlingar, lånehandlingar samt uppgifter på aktuell månadskostnad inkomma.
9. Underlag på samtliga sökta kostnader

En ansökan ska alltid utredas och mynna ut i ett beslut.

9.3 Beslut och utbetalningar

Varje ansökan skall dokumenteras och avgöras genom ett beslut. Beslutet måste innehålla vad den enskilde ansökt om och vad socialtjänsten beviljat eller avslagit samt motiven för beslutet. Om den enskilde får ett avslag måste detta framgå tydligt så att den biståndssökande kan överklaga beslutet. Samtliga skäl för avslaget skall finnas med i beslutet. Med ett avslagsbeslut skall alltid en besvärshänvisning bifogas. Ett avslagsbeslut skall alltid kommuniceras skriftligt eller muntligt samt dokumenteras hur det har kommunicerats. Ur rättssäkerhetssynpunkt ska varje ny ansökan om ekonomiskt bistånd behandlas, även om personen ansöker om samma sak vid upprepade tillfällen och

denna har fått avslag tidigare. Det är enligt Förvaltningslagen ett krav att ärenden handläggs korrekt och skyndsamt.

9.4 Beslut som löper flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig flera månader, exempelvis gällande en omfattande tandvårdsbehandling. Rätten till bistånd prövas månadsvis. När beslut fattas som gäller flera månader måste beslutsformulering läggas till om att beslutet kan omprövas vid förändrade förhållanden. Följande omprövningsmotivering skall läggas till vid alla beslut som stäcker sig över en månad *"vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslut komma att omprövas"*. Beslutet skall tidsbegränsas. Det är viktigt att ha med detta, eftersom ett gynnande beslut inte kan ändras till personens nackdel (se FL 27 §).

9.5 Utbetalning

Ekonomiskt bistånd bör i regel betalas ut månadsvis och via bankkonto.

I vissa fall bör socialtjänsten betala exempelvis hyran eller elen direkt till hyresvärd respektive elbolag t.ex. när tidigare utbetalt bistånd ej använts för avsett ändamål. Utbetalningssätt i form av förladdat kontokort, rekvisitioner och bussbiljetter bör endast användas restriktivt. Vid sådana beslut är det viktigt att man motiverar och bör i regel beviljas för att tillförsäkra att biståndet går till dess ändamål.

10. Överklagande

Beslut som gäller bistånd enligt 12 kap 1 § socialtjänstlagen går att överklaga i förvaltningsrätten, vilket framgår i 35 kap 1 § socialtjänstlagen. Om ett beslut inte kan överklagas genom förvaltningsbesvär kan det prövas genom laglighetsprövning enligt 10 kap KL.

Överklagan skall ske skriftligt. Om den enskilde har svårigheter med att överklaga, är socialnämnden skyldig att hjälpa till med att skriva överklagandet tillsammans med klienten.

När en överklagan kommer in ska en rätt i tid-prövning ske enligt 45 § FL. Socialtjänsten ska ta ställning till om beslutet ska omprövas.

Överklagan måste ha inkommit till socialnämnden inom tre veckor från den dagen då den enskilde fick ta del av beslutet. Har skrivelsen kommit in senare, skall överklagandet avisas enligt 45 § FvL. Ett avvisningsbeslut skall skickas till den klagande med fullföljningshänvisning/förvaltningsbesvär. Om överklagan har gjorts av en annan person eller om överklagandet inte anses ha gått den enskilde emot, skall handlingar omedelbart skickas till Förvaltningsrätten.

Om överklagan skickas till Förvaltningsrätten skall även handlingar bifogas i ärendet. Överlämnandet måste ske utan dröjsmål. JO har uttalat att den tid som behövs för att granska och överlämna ett ärende till Förvaltningsrätten i regel inte bör överstiga en vecka.

I samband med att handlingarna överlämnas kan socialnämnden begära att domstolens beslut skall verkställas först sedan det vunnit laga kraft. Det kan vara aktuellt bland annat om ett ärende av principiellt intresse för socialnämnden och nämnden har för avsikt att överklaga om den högre instansen fattar ett beslut som är till den enskildes fördel.

11. Återbetalning

Regler om återkrav finns i 33 kap socialtjänstlagen och delas upp i:

- Återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt ekonomiskt bistånd (1§)
- Andra fall när socialnämnden kan återkräva ekonomiskt bistånd (2§)

I 33 kap 1 § socialtjänstlagen reglerar återbetalningsskyldighet om exempelvis personen har lämnat oriktiga uppgifter, underlåtit att lämna uppgifter, eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd utgetts obehörigen eller med ett för högt belopp, är skyldig att återbetala beloppet.

Återbetalningsskyldigheten gäller även fast den enskilde inte orsakat den felaktiga utbetalningen avsiktligt.

En person kan dömas för bidragsbrott om denna lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som denna är skyldig att anmäla. Socialnämnden är skyldig att anmäla till polismyndighet om de kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts, enligt 6 § Brottsbalken.

I 33 kap 2 § socialtjänstlagen anges de fall Socialtjänsten kan kräva tillbaka beviljat bistånd:

- Förskott på förmån eller ersättning
- Till den som är indragen i en arbetskonflikt
- Till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Inom begreppet förmån eller ersättning räknas utbetalningar från Försäkringskassan, t.ex. löpande utbetalningar av pension, sjukersättning, aktivitetsersättning, livränta, sjukpenning, föräldrapenning, vårdbidrag, bostadsbidrag och underhållstöd. Andra ersättningar kan vara lön, arbetslöshetsersättning, studiestöd, eller utbetalningar som den enskilde har rätt till men av någon anledning blivit försenad. Vid ersättningar från Försäkringskassan samt Pensionsmyndigheten som ej avser olika former av dagersättningar kan begäran om utbetalning av retroaktivt beviljad ersättning skickas in till aktuell myndighet utan att beslut om återbetalning behöver fattas under förutsättning att den enskilde erhållit ekonomiskt bistånd under samma period som den retroaktiva ersättningen avser.

Beslut om återkrav skall alltid vara skriftligt. Beslutet skall innehålla uppgifter om de omständigheter som ligger till grund för återbetalningsskyldigheten och vilken förmån eller ersättning det gäller, och att den enskilde fått meddelande om beslutet. Socialnämnden måste styrka att den enskilde delgivits beslutet om man skall väcka talan om återbetalning i Förvaltningsrätten.

Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka det ekonomiska beslutet som avses i 33 kap 1 och 2 §§ socialtjänstlagen, kan man väcka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten enligt 33 kap 3 § socialtjänstlagen. Detta måste göras inom 3 år från det att biståndet betalats ut.

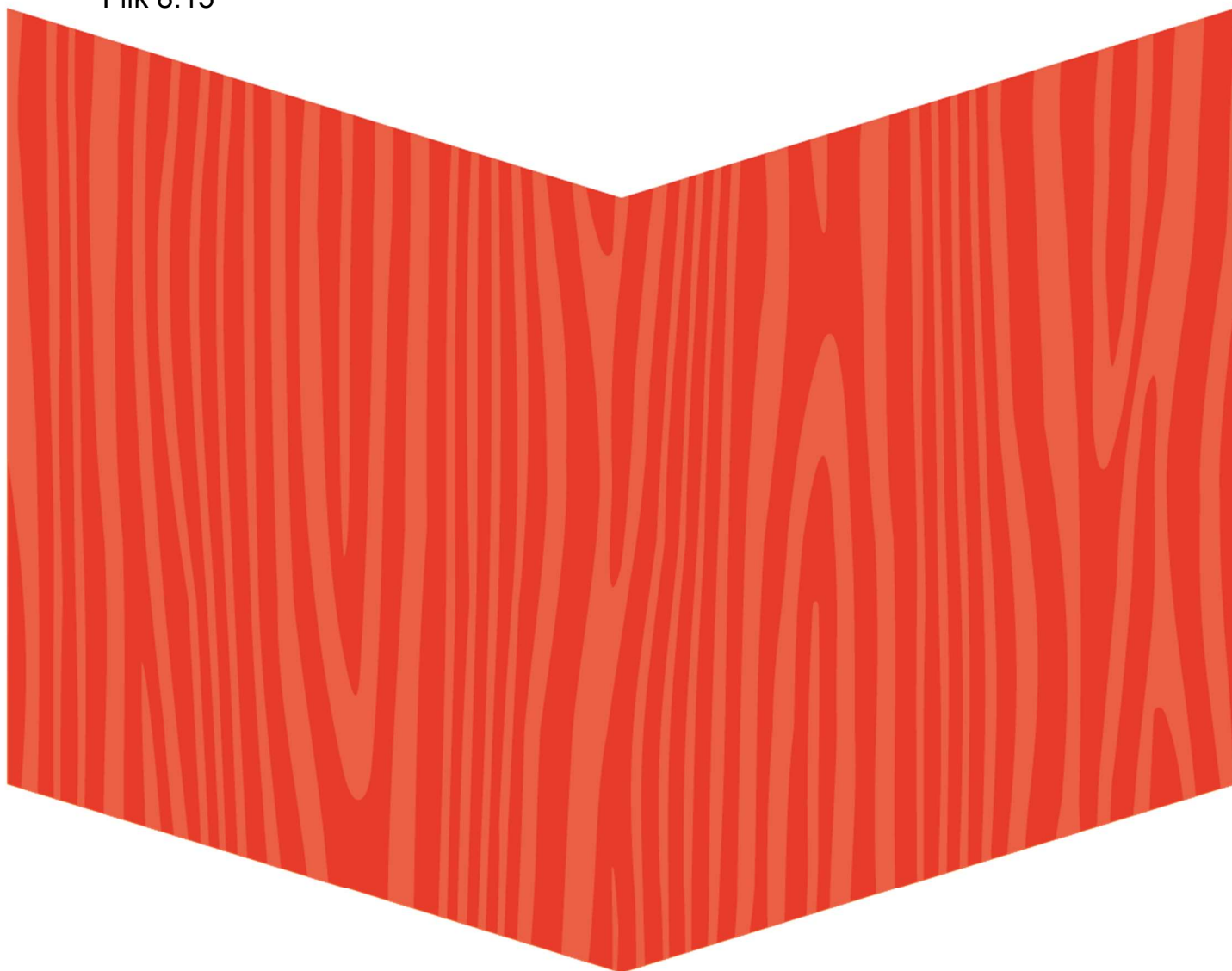
Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 12 kap 1 § socialtjänstlagen om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 12 kap 2 § socialtjänstlagen. Socialnämnden får bara återkräva sådan hjälp om nämnden också gett den under förutsättning för återbetalning. Det är viktigt att Socialnämnden försäkras sig om att den enskilde vet om att han eller hon ska återbetala biståndet, och att det finns en tydlig överenskommelse med den enskilde om när och på vilket sätt återbetalningen ska ske.

Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun

Socialnämnden

Flik 8.15

Organiserande	Aktiverande	Normerande	Avgifter/taxor och föreskrifter
Reglementen för styrelse/nämnd/råd	Strategi	Policy	Avgifter och taxa
Delegationsordning	Program	Riktlinje	Föreskrifter
Bolagsordning och ägardirektiv	Plan	Regler	
Dokumenttyp	Riktlinje		
Dokumentnamn	Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Vingåkers kommun		
Fastställd	2020-11-17		
Beslutande	Socialnämnden		
Giltighetstid	Gäller från 2024-07-01 och tills vidare		
Processägare	Socialchef		
Senast reviderad	2024-12-17, § 136		
Detta dokument gäller för	Socialnämnden i Vingåkers kommun		

1. Riktlinjernas syfte och tillämpning.....	5
1.1 Introduktion till ekonomiskt bistånd.....	5
1.2 Lagens intention.....	5
1.3 Hjälp till självförsörjning	5
1.4 Krav för att erhålla ekonomiskt bistånd.....	6
1.5 Arbetslinjen	6
1.6 Kompetenshöjande aktiviteter	6
1.7 Skälig levnadsnivå	7
1.8 Individuella bedömningar	7
1.9 Barnperspektiv	7
1.10 Hänsyn till våldsdrabbade.....	7
1.11 Kommunens yttersta ansvar och bosättningskommunens ansvar	8
1.12 Vistelsekommun.....	8
1.13 Utlandsvistelse/vistelse utanför kommunen	9
2. Försörjningsstöd	10
2.1 Riksnorm	10
2.2 Månadsnorm	10
2.3 Förhöjning av normen	11
2.4 Bistånd till högre nivå	12
2.5 Bistånd till lägre nivå	12
2.6 Skäliga kostnader utanför riksnorm	13
3. Boendekostnader	15
3.1 Hyresrätt	16
3.2 Bostadsrätt eller villa.....	16
3.3 Andrahandsboende.....	16
3.4 Inneboende	16
3.5 Delad lägenhet.....	16
3.6 Sociala kontrakt	17
3.7 Andra boendeformer	17
3.8 Övriga boendeformer	18
4. Ekonomiskt bistånd vid olika former av vård	19
4.1 Sjukhusvård	19
4.2 Vård och behandling	19
4.3 Stöd/omvårdnads boende.....	19
4.4 Institution.....	19
4.5 Fickpengar	19
5. Bistånd till livsföring i övrigt.....	20
5.1 Barnomsorg	20
5.2 Begravningskostnad	20
5.3 Diskmaskin.....	20
5.4 Flyttkostnader	20
5.5 Färdtjänst.....	21
5.6 Glasögon eller kontaktlinser	21
5.7 Hemutrustning.....	21
5.8 Juridiska kostnader (Rättshjälp)	22
5.9 Stämpelavgifter	23
5.10 Kläder och skor utöver försörjningsstöd	23
5.11 Hälso- och sjukvård	23
5.12 Magasineringskostnad	23
5.13 Resor.....	24
5.14 Skilsmässa	25
5.15 Skulder.....	25
5.16 Spädbarnsutrustning.....	26
5.17 Tandvård	26
5.18 Telefonabonnemang	26
5.19 Julklappar och liknande	27
5.20 Fritidsaktiviteter	27

6	Tillgångar	28
6.1	Faktiska tillgångar	28
6.2	Lätt realiserbara tillgångar	28
6.3	Andra realiserbara tillgångar	28
6.4	Bostad som har ekonomiskt värde	28
7	Särskilda grupper av sökande	29
7.1	Personer över 65 år	29
7.2	Arbetslösa	29
7.3	Företagare	29
7.4	Inskrivna inom kriminalvården	30
7.5	Intensivövervakning – fotboja	30
7.6	Personer som utsätts för våld eller andra övergrepp	30
7.7	Studerande	30
8	Utländska medborgare	31
8.1	EU-medborgare	31
8.2	Personer från övriga länder	31
9	Information, ansökan, utredning och dokumentation	32
9.1	Information, ansökan och utredning	32
9.2	Ansökan	32
9.3	Beslut och utbetalningar	33
9.4	Beslut som löper flera månader	33
9.5	Utbetalning	33
10.	Överklagande	34
11.	Återbetalning	35

1. Riktlinjernas syfte och tillämpning

Syftet med riktlinjerna är att den enskilde skall behandlas lika vad gäller biståndsnivå, förutsättningar för rätten till bistånd och insatser som erbjuds från socialtjänstens sida.

Riktlinjerna syftar till en rättssäker handläggning och att den enskilde skall få samma beslut och bemötande oavsett handläggare.

Riktlinjerna skall tolkas som anvisningar och inte som direktiv. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i arbetet. Individuell bedömning ska alltid göras. Rättspraxis beaktas fortlöpande och skall kontinuerligt inarbetas i riktlinjerna.

1.1 Introduktion till ekonomiskt bistånd

Allt bistånd skall prövas enligt samma paragraf, 4 kap 1 § SoL, och besluten kan överklagas enligt förvaltningslagen. I Vingåkers kommun arbetar vi i första hand efter Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) som även ligger till grund för riktlinjerna för all handläggning av ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemets yttersta skyddsnät och skall användas som ett komplement om andra stödinsatser eller förmåner är otillräckliga. Grunden för ekonomiskt bistånd är att behovet av bistånd skall vara tillfälligt, och att den sökande ska göra vad den kan för att bidra till sin försörjning och undanröja de hinder för självförsörjning som kan finnas.

Socialnämndens uppgift är att förutom handläggning av biståndsärenden, stödja och motivera personer ut i arbetsliv eller hitta andra vägar till egen försörjning.

Ekonomiskt bistånd är inte kravlöst. Den enskilde måste själv vara aktiv för att förbättra sin livssituation och t.ex. stå till arbetsmarknadens förfogande. Det innebär att vara aktivt arbetssökande, delta i anvisade arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller andra kompetenshövande verksamheter. Kraven ska anpassas efter den enskildes förmåga.

1.2 Lagens intention

Lagstiftaren har gett socialtjänsten två uppdrag

- målet är att hjälpa den enskilde så att denne kan klara sig utan bistånd – hjälp till *självförsörjning*.
- I väntan på att detta blir möjligt har den enskilde under vissa förutsättningar och efter en individuell behovsprövning rätt till bistånd - hjälp med *försörjningen*.

1.3 Hjälp till självförsörjning

Biståndet skall göra det möjligt för den enskilde att utveckla och aktivera de egna resurserna för att så snart som möjligt kunna försörja sig själv. Det är viktigt att utveckla metoder som underlättar för den enskilde att göra något åt orsaken till sitt biståndsbehov. Aktiva insatser, kompetenshövande verksamheter, motivation och förändringsarbete skall befrämja vägen till eget ansvar. Det ska vara fokus på människors förmåga och vilja till egen försörjning. Arbetslinjen gäller i första hand. Den som inte kan arbeta helt eller delvis ska erbjudas arbetsrehabilitering till lämpligt arbete eller motiveras att söka sjukersättning från Försäkringskassan. Den enskilde har ett eget ansvar att söka de ersättningar som denne är berättigad till och att stå till arbetsmarknadens förfogade.

Krav på deltagande i kompetenshöjande verksamhet som anges i 4 kap 4 § SoL skall generellt gälla samtliga sökande. 4 kap 4 § SoL bör då tillämpas. Detta för att förhindra att personer blir passiviserade av ett långvarigt biståndsberoende. Att delta i sådan verksamhet som avses i 4 kap 4 § SoL ska vara ett led i en medveten strategi som syftar till att förbättra den enskildes förutsättningar att komma in på den reguljära arbetsmarknaden.

Krav på sysselsättning föreligger i *samtliga* fall och ska alltid föregås av en individuell bedömning av individens behov och förmåga. Verksamma insatser ska erbjudas för att stärka de personer som inte är arbetsföra och öppna vägar för återinträde på arbetsmarknaden. Vid sammansatta behov ska ärendena aktualiseras i TRIS. Kompetenshöjande insatser genomförs i samverkan med Arbetsförmedlingen eller kommunens arbetsmarknadsenhet.

Ett framgångsrikt arbete mot egen försörjning bygger på den enskildes delaktighet och egna inflytande.

1.4 Krav för att erhålla ekonomiskt bistånd

Förutom det som krävs ovan ska den sökande om den är arbetsför vara inskriven på Arbetsförmedlingen och vara aktivt arbetssökande.

I Vingåkers kommun är normalkravet att man ska söka minst femton arbeten i månaden. Kraven kan höjas och sänkas beroende på den enskildes förmåga. Det mest rimliga är att höja kraven successivt. För att ställa andra krav än de som ställs på dem som är arbetsföra måste den sökande ha en problematik som är både allvarlig och omfattande. Det kan vara till exempel missbruk eller psykisk ohälsa. I dessa fall krävs också andra insatser från socialtjänsten och/eller hälso- och sjukvården.

1.5 Arbetslinjen

Huvudprincipen är att den enskilde på egen hand skall klara sin försörjning med lön genom förvärvsarbete. Den som är arbetsför och ansöker om bistånd ska erbjudas stöd i att söka arbete för att på så sätt befrämja vägen till egen försörjning. Socialtjänstens främsta uppgift är att förstärka och komplettera människors egna resurser. Att vara aktivt arbetssökande innebär också att arbete ska sökas i god tid vid kommande arbetslöshet efter t.ex. studier och att barnomsorg ska sökas i god tid. Om så inte sker betraktas den sökande inte som aktivt arbetssökande och ansökan ska avslås. Arbetslinjen gäller samtliga vuxna i hushållet. Arbete ska sökas inom det geografiska område som kan nås på 1,5 timme enkel resa från Vingåker.

1.6 Kompetenshöjande aktiviteter

Den sökande har en skyldighet att efter egen förmåga bidra till sin egen försörjning och att undanröja de hinder som finns för egen försörjning. Om den sökande inte följer uppgjord planering ska biståndet sättas ned i förhållande till avvikelsen. Vid upprepad avvikelse ska ansökan helt avslås med motivering att den sökande utifrån sin egen förmåga inte bidrar till sin egen försörjning. Detta förutsätter att den gjorda planeringen är rimlig i förhållande till förutsättningar och syfte. Insatser som är kompetenshöjande eller på annat sätt undanröjer försörjningshinder kan vara t.ex.

- Deltagande i SFI eller annan språkutbildning/språkträning.
- Praktik

- Anvisade utbildningar
- Rehabiliterande insatser inom sjukvården eller socialtjänsten
- Deltagande i kompetenshöjande studiecirklar
- Aktiverande sociala insatser
- Deltagande i olika former av arbetsmarknads/rehabiliteringsenheter så som Sikta mot arbetslivet etc.

Om den enskilde utan godtagbar anledning avstängs från etableringsersättning pga. bristande deltagande föreligger inte heller rätt till försörjningsstöd.

1.7 Skälig levnadsnivå

Genom ekonomiskt bistånd ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Vad som avses med skälig levnadsnivå bedöms utifrån de behov den enskilde har och under vilka förhållanden den hjälpbehövande lever. Skälig levnadsnivå innebär inte bara en nivåbestämning, utan ger också uttryck för vilken form av insats, vård och behandling, andra stödformer eller ekonomiskt bistånd som är aktuellt.

Vad som är skälig levnadsnivå ska således knytas till enskilda personers behov och till allmän levnadsnivå i landet vid varje tid.

1.8 Individuella bedömningar

Socialtjänstlagen förutsätter att det i varje enskilt fall görs en individuell bedömning av omfattningen av hjälpbehovet och om detta kan tillgodoses på annat sätt. Individuell behovsbedömning handlar också om den enskildes rätt att få annat bistånd som är anpassat till dennes förmåga och behov. Undantag från normalfallen kan göras om sakliga skäl föreligger och ska då tydligt motiveras. Undantagen regleras i delegationsordningen och riktlinjerna. Aktuella rättsfall och JO uttalande används som vägledning.

1.9 Barnperspektiv

Barnets bästa skall beaktas och barnperspektivet grundar sig i FN:s konvention om barns rättigheter. I Sverige omfattar konventionen alla barn och ungdomar under 18 år.

Barnets situation ska uppmärksammas i alla utredningar där de på något sätt är berörda även om det är vuxna som vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om bistånd. Det är ytterst viktigt att barnets behov synliggörs i utredningen och att beslutet som fattas främjar barnets utveckling. I ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid analyseras och dokumenteras.

1.10 Hänsyn till våldsdrabbade

Begreppet våld i nära relationer omfattar våld och andra övergrepp som äger rum mellan människor som har känslomässiga och nära relationer till varandra. Alla kan bli offer för våld - kvinnor, män och barn inom såväl heterosexuella som samkönade förhållanden.

Brottsoffer och deras anhöriga bör särskilt uppmärksammas. Till gruppen anhöriga räknas också barn. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att uppmärksamma de behov av hjälp som kan finnas i samband med våld i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld.

Vid bedömningen av rätten till bistånd är det inte lämpligt att i första hand hänvisa den våldsdrabbade till make/makas försörjningsskyldighet, i det akuta skedet. Det kan föreligga skäl för mer generösa bedömningar i dessa fall.

1.11 Kommunens yttersta ansvar och bosättningskommunens ansvar

Enligt 2 kap första stycket SoL har kommunen yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunen är skyldig att i vissa fall sörja för nödvändig hjälp i vissa situationer under en begränsad tid, i väntan på att annan huvudman ingriper.

Vistelsekommunens yttersta ansvar regleras i 2a kap 2 § SoL och innebär att den enskilde ska kunna garanteras omedelbar hjälp där hen befinner sig när behovet inträder. Ansvaret är begränsat till akuta situationer till dess det är klart att bosättningskommunen övertar ansvaret. Med akuta situationer avses situationer som uppstår oväntat och oförutsett. Bosättningskommun är vanligtvis detsamma som folkbokföringskommun.

Folkbokföringskommunen ansvarar för samtliga stöd- och hjälpinsatser enligt SoL under kriminalvård i anstalt eller vård på sjukhus samt inför avslutning av sådan vård. Folkbokföringskommunen ansvarar också för alla stöd- och hjälpinsatser som den enskilde kan ha behov av även vid vistelse i annan kommun.

Rätten till ekonomiskt bistånd förutsätter att den enskilde eller annan huvudman inte kan tillgodose behovet på något annat sätt. När det är oklart vem som ska hjälpa den enskilde har kommunen ansvaret att se till att den enskilde får den hjälp den är i behov av till dess att det är klart vilken huvudman som bär ansvaret. (prop 1979/80:1 s.524)

Migrationsverket har huvudansvaret för asylsökande. Ibland kan dock kommunen bevilja bistånd till asylsökande som omfattas av LMA (Lagen om mottagande av asylsökande) om de vistas i kommunen och om bistånd behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret. I vissa fall kan kommunen behöva betala ut dagsersättning enligt LMA. Det kan handla om personer som ansökt om uppehållstillstånd på grund av anknytning och som får vistas i Sverige medan deras ansökan om uppehållstillstånd prövas. Detta gäller även de personer som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som inte är folkbokförda i Sverige samt om de vistas i kommunen. Det är även i avvaktan på att Migrationsverket tar över ansvaret.

Allt bistånd som utbetalats i samband med detta skall återsökas från Migrationsverket.

Särskild lathund för detta finns på Rankan och blanketter finns på Migrationsverkets hemsida.

Kommunens yttersta ansvar gäller även personer som omfattas av LMA. Om en person som omfattas av LMA, ansöker om bistånd för behov som inte täcks genom LMA, måste kommunen pröva den enskildes ansökan enligt bestämmelserna om rätten till bistånd enligt 4:1. Begravningskostnader är ett exempel på ett sådant behov.

1.12 Vistelsekommun

Vistelsekommun är den kommun där den enskilde befinner sig när han ansöker om stöd och hjälp. Alla som vistas i kommunen har rätt att få sitt bistandsbehov prövat oavsett vistelsetid i kommunen. Vistelsekommunens ansvar då en person endast tillfälligt vistas i kommunen torde i princip vara begränsat till bistånd till en hemresa.

1.13 Utlandsvistelse/vistelse utanför kommunen

Huvudprincipen är att försörjningsstöd inte utgår vid utlandsvistelse. Individuell bedömning bör göras. I beaktande bör också tas att den enskilde under utlandsvistelsen inte kan anses vara aktivt arbetssökande.

2. Försörjningsstöd

Försörjningsstöd anges i 4 kap 3 § SoL är uppdelat i en *riksnorm* och i en del som avser rätt till bistånd för *skäliga kostnader utanför riksnorm*. Riksnormen fastställs varje år av regeringen genom ändring i socialtjänstförordningen. Kostnadsberäkningarna ska återspegla en skälig konsumtionsnivå.

2.1 Riksnorm

Riksnormen nedanstående budgetposter:

- **Livsmedel** – Matvaror, är beräknat på att maten tillagas hemma.
- **Kläder och skor** – Täcker det vardagliga klädbehovet för hela året. Även kostnader för skoreparationer och viss kemptvätt ingår samt vissa tillbehör som paraply, armbandsur och väskor.
- **Lek och fritid** – Avser kostnader för sådana aktiviteter som är rimligt att alla får möjlighet till, både inomhus och utomhus. T.ex. läsa böcker, gå på bio, lyssna på musik, besöka diskotek, utöva lek och idrott med mera.
- **Förbrukningsvaror** – Här ingår kostnader för rengöring, skötsel och vård av bostaden samt klädvård m.m.
- **Hälsa och hygien** – avser till exempel kostnad för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårvård med mera. Även plåster och solskyddskrämer ingår i budgetposten.
- **Dagstidning etc.** – helårsprenumeration för dagstidning, kvartals- och samtalsavgift för telefon. Posten omfattar också vissa kostnader för att skicka kort och brev.
- **Barn- och ungdomsförsäkring**

Socialtjänstförordningen (2001:937) fastställer inga enskilda belopp för kostnadsposter, utan endast totalbeloppen för olika hushållstyper och åldersgrupper.

Riksnormen grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar. Barn och ungdomsförsäkring medräknas även som en individuell utgiftspost som Konsumentverket beräknar för de barn som ingår i hushållet. Mer information om Konsumentverkets aktuella kostnadsberäkningar finns hos Konsumentverket (Socialstyrelsen, riksnormen för försörjningsstöd 2023).

2.1.1 Medlemmar i hushållet

Som medlemmar i hushållet bör räknas:

- Makar
- Registrerade partner
- Sambor
- Barn och ungdomar upp till 21 år som föräldrarna är underhållsskyldiga för.

2.2 Månadsnorm

Bistånd bör i regel betalas ut i förskott månadsvis. Riksnormsbeloppet är detsamma varje månad oavsett antalet dagar i månaden, om det inte finns skäl att räkna med högre eller lägre norm, se nedan. Dock kan det förekomma veckoutbetalningar samt dagsutbetalningar i enskilda fall. I dessa fall skall dagsbeloppet räknas fram genom att dela månadsnormen på 30.

2.3 Förhöjning av normen

Förhöjning av riksnormen kan ske om någon har särskilda behov. t.ex. är i behov av specialkost av medicinska skäl. Specialkosten bör då vara tydligt dyrare än normalkost vilket vanligen inte är fallet vid t.ex. diabetes. Behovet skall alltid styrkas.

2.3.1 Kosttillägg

Behov av kosttillägg skall alltid styrkas med intyg från sjukvårdsanställd dietist eller läkare. Det skall framgå av intyget hur länge behovet bedöms föreligga. Tillägg för fördyrad kost görs enligt konsumentverkets beräkningar av förhöjda matkostnader vid olika sjukdomar.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskott är ordinerat av läkare kan normen höjas för merkostnaden.

2.3.2 Måltider

Om den enskilde har höga livsmedelskostnader på grund av att kosten är inräknad i en avgift kan denna godkännas om jämkning av avgift ej kan ske.

I kommunen är det fastställt att avdrag från norm för skolmåltider ej skall göras. Det utgår därmed inte heller högre ersättning under lov.

2.3.3 Medicinska eller sociala skäl

Om en person på grund av medicinska eller särskilda sociala skäl har ökade kostnader, kan dessa kostnader ersättas i vissa fall. Möjlighet till merkostnadsersättning från Försäkringskassan eller annan ersättning skall alltid undersökas.

2.3.4 Umgänge

Vid umgänge med barn kan norm för barnet beviljas. Biståndet beviljas maximalt för sex dygn per månad och omfattar normposterna livsmedel, lek och fritid, hälsa och hygien och förbrukningsvaror.

Kostnader för umgängesperioder som överstiger sex dygn under en månad ska i första hand regleras mellan föräldrarna. Om umgänget varje månad är mer än sex dygn eller om vårdnaden är gemensam ska den ekonomiska uppgörelsen mellan föräldrarna kontrolleras innan beslut fattas. Om extra umgänge sker vid lov dagar och överstiger sex dygn kan totalt 10 dygns umgänge beviljas om intyg från den andre vårdnadshavaren uppvisas. Vid umgänge överstigande 10 dagar ska Försäkringskassan reglera underhållsstödet.

Vid gemensam vårdnad när barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna. I dessa fall kan halva barnbidraget.

Uttöjningsbidrag för växelvis boende ska sökas via Försäkringskassan.

2.4 Bistånd till högre nivå

2.4.1 Kläder och skor

Kan beviljas om den enskilde har ett tillfälligt och särskilt behov av att köpa kläder och skor. Det kan gälla vid snabb viktnedgång/viktökning, sjukdom, medicinska behov, graviditet och nödvändiga begravningskläder med mera.

2.4.2 Spädbarnsutrustning

Om ett spädbarn saknar nödvändig utrustning. Se avsnitt om spädbarnsutrustning.

2.4.3 Hot och våld

Om den enskilde har tillfälligt höga kostnader för t.ex. livsmedel, kläder, skor eller telefon m.m., som beror på att personen i fråga är eller varit utsatt för våld eller andra övergrepp. Se avsnitt om hänsyn till våldsdrabbade.

2.5 Bistånd till lägre nivå

Om det finns särskilda skäl i ett enskilt fall kan riksnormen beräknas till en lägre nivå, t.ex

- Vid akutbistånd
- Vid avslag
- Tillfällig hjälp
- Tillfällig vistelse

Vid utbetalning av reducerat bistånd eller vid avslag, skall detta alltid samrådats med gruppleadare eller IFO-chef. Gäller alltid vid upprepade framställningar om matpengar. Vid sådana fall skall hembesök alltid göras.

2.5.1 Akut bistånd

Reducerat bistånd kan beviljas i tillfällig nödsituation alternativt till den som erhållit avslagsbeslut, för att den enskilde skall kunna reda upp den aktuella situationen.

Akut/tillfälligt bistånd bör beviljas restriktivt och skall alltid ske i samråd med arbetsledning eller annan handläggare. Beloppet kan understiga matnormen/dag.

- Om den enskilde hamnat i nödsituation och är i behov av tillfälligt bistånd för att få möjlighet att reda upp sin situation.
- Kort besök i vistelsekommunen.
- Beslut om avslag.
- Den sökande har haft inkomster till sin försörjning men använt dem till annat, tappat, eller blivit bestulen på inkomsterna och saknar därför medel till sin överlevnad.
- Det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som ingår i försörjningsstödet eller att han inte använder biståndet till avsett ändamål.

Beslut om akut bistånd skall föregås av sedvanlig utredning. Är tiden mycket knapp bör i vart fall följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?
- Finns barn i familjen?
- Den sökande skall alltid visa aktuella kontoutdrag. Undantag för brottsoffer.
- Finns sjukdom hos sökanden som skulle kunna förvärras om denne inte får hjälp?
- Har sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Kan sökande få hjälp från familj och vänner?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning? Känner sökande till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har han eller hon tidigare fått information om dem?

Personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller där den sökande bedöms ha svårigheter att själv ta ansvar för sin ekonomi och livssituation.

Till personer som befinner sig i förvirringstillstånd eller vars missbruk är pågående, och där man befarar att beviljat bistånd inte går till rätt ändamål, kan matrekvisition beviljas för att tillförsäkra att den sökande har mat för dagen. Föreligger uppenbara och långvariga svårigheter att hushålla bör frågan om ansökan om god man/förvaltare aktualiseras.

Sökanden som upprepat tappat pengar eller blir bestulen, ska informeras om hur hon eller han i fortsättningen skall förvara sina pengar så att inte samma situation uppstår igen. Om någon trots denna information tappar eller blir bestulen på sina pengar kan ansökan om bistånd avslås. Ansökan kan också avslås om det är uppenbart att fakta kring den beskrivna situationen inte är trovärdiga. Krav föreligger på att sökande polisanmäler den förlorade plånboken och uppvisar underlag på anmälan.

Om föräldrar med minderåriga barn upprepade gånger tydligt missköter sin ekonomi och på så sätt inte tar ansvar för att barnen får sina behov tillgodosedda bör en orosanmälan till barn- och familj göras om familjen tackar nej till frivilliga insatser.

2.6 Skäligen kostnader utanför riksnorm

Vid behov skall *skäligen* kostnader som ligger utanför riksnorm ingå i försörjningsstödet för ett antal regelbundet återkommande behovsposter såsom:

2.6.1 Boende

Skall motsvara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att bekosta vad gäller både hyra och boendestorlek. Skälig boendekostnad i kommunen fastställs av ekonomiteamet varje år utifrån aktuell hyresnivå i kommunen.

2.6.2 Hushållsel

Utgår med faktiskt kostnad, förutsatt att beloppet är skäligt. Vid bedömningen av vad som är skälig kostnad utöver de fasta kostnaderna ska utgångspunkten vara konsumentverkets beräkningar.

(www.konsumentverket.se)

2.6.3 Hemförsäkring

Bistånd beviljas till skälig kostnad. Lägsta beloppet och utan tillägg i försäkringen. Månadsinbetalning skall i första hand beviljas. Vid bedömningen av vad som är skälig kostnad ska utgångspunkten vara konsumentverkets beräkningar. (www.konsumentverket.se)

2.6.4 Fackföreningsavgift och arbetslöshetskassa

Bistånd till ovanstående skall beviljas med det belopp som gäller för aktuell organisation. Sökande skall undersöka möjligheten att få reducerad avgift.

2.6.5 Arbetsresor

Sökande skall som regel beviljas bistånd till arbetsresor. I första hand busskort. Kostnad för bensin kan utgå om särskilda skäl finns. Beräkning av resor med bil är aktuell drivmedelskostnad och antal mil för reseändamålet.

3. Boendekostnader

Vid behov av försörjningsstöd skall den sökande uppmanas söka billigare boende om denna har oskäligt dyr/stor bostad. Familjeförhållanden och rådande bostadsmarknad spelar stor roll.

Då den sökande har en oskäligt hög boendekostnad ska den sökande uppmanas söka en bostad med lägre kostnader. Det som skall beaktas i dessa fall är; aktuell bostadsmarknad, bostadens storlek i förhållande till antal familjemedlemmar, sociala konsekvenser av en flytt, hälsotillstånd att klara av en flytt, den sökandes möjlighet att bli godkänd som hyresgäst, den sökandes möjlighet att i framtiden med egna inkomster klara av att betala hyran. När den sökande uppmanas att ändra sin bostadssituation, skall skäligt rådum ges för att genomföra flytt eller på annat sätt reducera boendekostnaden. Skäligt rådum innebär att socialtjänsten under en 4 månaders period kommer att bistå med full hyreskostnad för den lägenhet som den sökande bor i. Om den sökande inte har flyttat eller hittat ett billigare alternativ inom 4 månader bör det få till följd att socialtjänsten enbart bistår med skälig boendekostnad. Socialtjänsten ska om den sökande önskar vara behjälplig med att diskutera förslag på olika lösningar och i vissa fall kan undantag göras. Ett sådant fall kan till exempel vara om den sökande försökt hitta billigare/mindre boende men ej lyckats eller om lediga lägenheter inte finns tillgängliga.

Om en person flyttar till dyrare boende ska individuell bedömning göras. Föreligger inga särskilda skäl bör tidigare boendekostnad beviljas med hänvisning till att behovet har kunnat tillgodoses till tidigare lägre kostnad.

Vägledande bostadsstorlek är ett rum per person i hushållet, köket oräknat. Vid fler än tre barn liksom vid umgängesbarn skall individuell bedömning ske.

Skälig boendekostnad i Vingåkers kommun år 2024

(Grundar sig på befintlig hyresnivå år 2024 från ett av kommunens bostadsbolag)

1 rok	5006kr + 136kr kabel tv
2 rok	5844kr + 136kr kabel tv
3 rok	6950kr + 136kr kabel tv
4 rok	8274kr + 136kr kabel tv
5 rok	9128kr + 136kr kabel tv
7 rok	11972kr + 136kr kabel tv

Kostnader i samband med bostad

För personer med egen bostad utgår bistånd för kostnader till boendet.

- Hyra
- Elkostnader
- Hemförsäkring

Bistånd till dessa kostnader skall beviljas efter sedvanlig prövning.

3.1 Hyresrätt

Avgifter för hyresgästföreningen godtas inte. Utgifter för kabel-tv beviljas om den ingår i hyreskostnaden eller om den finns specificerad på hyresräkningen. Utgifter för parkeringsplats eller garage kan bara godtas om den är obligatorisk för den sökande. Avgifter för tillval skall endast beviljas om den sökande inte kunnat styra tillvalet.

Socialtjänsten bör vid bedömning ta hänsyn till ett barns behov av utrymme även hos den förälder barnet enbart vistas under umgängestid. Se Försäkringskassans bestämmelser.

3.2 Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa kan vara en tillgång som genom försäljning kan ge inkomster till försörjning. Vid långvarigt bostadsbehov kan en försäljning ställas som krav om det finns andra boendeformer och en försäljning ger möjlighet till egen försörjning.

Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus bolåneräntan avseende bostaden (ej amortering).

I boendekostnad för villa ingår tillsammans med bolåneränta eventuella kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, försäkring och tomträttsavgäld.

Sökande skall dessutom alltid uppmanas söka skattejämkning för bolåneräntan.

3.3 Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller samma regler beträffande skälig boendekostnad som vid förstahandskontrakt.

Skriftligt andrahandskontrakt som är godkänt av hyresvärden skall normalt krävas.

Den sökande skall vara folkbokförd på adressen och skriftligt avtal mellan den sökande och förstahandshyresgästen skall uppvisas.

Om andrahandskontraktet inte uppfyller ovanstående skall ett hembesök göras för att kontrollera kontraktets riktighet. Ett tillägg på hyran kan godkännas när lägenheten är möblerad.

3.4 Inneboende

Med inneboende menas inte inneboende hos nära släktingar eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap.

Hyran för inneboende ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med bostadsinnehavaren.

Ett hembesök skall som huvudregel göras för att kontrollera kontraktets riktighet.

Den sökande skall vara folkbokförd på adressen.

3.5 Delad lägenhet

När syskon eller vänner delar lägenhet bör man räkna med att boendekostnaden delas lika om inget talar emot detta. När den sökande delar lägenhet skall hyran delas med antal personer i lägenheten.

Om hushållsgemenskap inte finns gäller samma regler som vid inneboende.

3.6 Sociala kontrakt

Nyteckning av socialt kontrakt skall ej ske av enbart praktiska-ekonomiska skäl. Detta kan endast förekomma i nödläge, som bedöms noggrant. Kontrakt skall företrädesvis komma ifråga för familjer där missbruk, psykisk sjukdom eller bristande förmåga föreligger och där behandlingsinsatser pågår eller är förestående. En rimligt god rehabiliteringsprognos måste finnas.

Ansvarig handläggare kan i kontakt med den enskilde bedöma att det finns behov av ett stadigvarande boende. I dessa fall dokumenteras den enskildes förhållanden och tillsammans med den enskildes samtycke tas kontakt med ekonomihandläggare för handläggning och beslut fattas av gruppledare. I de flesta fall finns även behov av en så kallad egna medelsförvaltning. Syftet är att skapa rutiner så att den enskilde kan godkännas som egen kontraktsinnehavare och att hyreskostnaden betalas varje månad.

3.7 Andra boendeformer

Vuxet hemmaboende barn eller förälder boende hos barn

Ungdom som avslutat skolgång men ej tidigare betalat hyra till föräldrarna

Huvudregeln är att bistånd till hyra ej skall beviljas. Undantag görs om ungdomen är del av familj som uppbär försörjningsstöd eller som skulle bli i behov av detta om ungdomen ej betalar hyra. Följande fall blir aktuella:

- Inkomst av bostadsbidrag försvinner när ungdomen fyllt 18 eller avslutar gymnasiet. Hyresdel för ungdomen kan då beviljas med samma summa som inkomstbortfallet.
- Föräldrarna söker bostadsbidrag som familj. Försäkringskassan räknar ut en hyresdel som det vuxna barnet skall betala vilket minskar föräldrarnas bostadsbidrag. Bistånd till hyra kan beviljas med Försäkringskassans fastställda hyresdel.
- Om bostadsbidrag helt skulle upphöra, kan skälig inneboendekostnad beviljas.

3.7.1 Ungdom/vuxet barn som tidigare betalat hyra hemma

Hyresdel skall beviljas om den sökande kan styrka att denne tidigare bidragit till hyran i hushållet. Skälig inneboendekostnad bör då beviljas.

3.7.2 Förälder boende hos barn

När föräldrar bor hos sina vuxna barn under en varaktig tid bör ansökan göras gemensamt, som om man lever i en hushållsgemenskap. I annat fall beräknas boendekostnaden som för inneboende vuxen.

3.7.3 Ungdom och eget boende under 25 år utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte ska beviljas om hyresavtalet tecknas under en period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran.

I regel bör ungdomen som väljer att flytta hemifrån kunna finansiera det egna boendet med egna inkomster med flera månaders framförhållning. Ungdomen är skyldig att planera sin ekonomi så att han eller hon i görligaste mån undviker ett bidragsberoende eller begränsar detta. Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende. Rätt till bistånd

föreligger endast om ett eget boende är nödvändigt för att dessa skall tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl till flytten och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Regeringsrätten har i ett flertal domar bedömt att unga vuxna är tillförsäkrade en skälig levnadsnivå genom att bo kvar i sina föräldrahem. Det är endast i de fall när ett fortsatt kvarboende i föräldrahemmet medför påtagligt negativa sociala konsekvenser, som en flytt kan bli aktuell. Exempelvis svåra motsättningar mellan ungdom och förälder som leder till dåligt mående för ungdomen. Regeringsrättens domar anger ingen övre gräns hur länge man kan anse att det är skäligt att bo kvar i föräldrahemmet.

3.7.4 Före detta ensamkommande barn

För ensamkommande över 18 år med någon form av uppehållstillstånd jämföras överenskommelse om boendekostnad mellan Ung integration och den unge som ett hyresavtal vid beräkning av försörjningsstöd.

3.8 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas boende på camping, hyra av stugor, husvagn, båt, hotell med mera. Socialnämnden bör beräkna den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan bistånd beviljas till kostnader som ingår i vanligt boende, t.ex. dusch och klädtvätt. Bistånd till boendekostnader i dessa fall prövas restriktivt och beviljas endast om den sökande har svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda annat alternativ.

4. Ekonomiskt bistånd vid olika former av vård

4.1 Sjukhusvård

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och ryms delvis inom försörjningsstödet kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matnorm för samma antal dagar, beviljas i form av förhöjd norm.

4.2 Vård och behandling

Egenavgift vid placering för vård och behandling av vuxna missbrukare i HVB är detsamma som vid sjukvård. Har personen inte tillräckligt med egna inkomster att betala avgiften med, ska avgiften nedsättas eller efterges i samband med placeringsbeslutet. Försörjningsstöd ska inte beviljas till egenavgift vid placering och behandling.

4.3 Stöd/omvårdnads boende

När det gäller olika former av korttidsboende såsom inackorderingshem, arbetskooperativ, skyddat boende för våldsutsatta personer, familjehem samt härbärge kan stöd utgå för att betala egenavgiften för mat och logi med försörjningsstöd om den placerade saknar egna inkomster. Inkomstprövning skall alltid göras, men det kan ibland avseende härbärge finnas sociala skäl till att betala avgiften.

4.4 Institution

Bistånd vid placering av insats

Om man inte har tillräckliga inkomster kan bistånd beviljas vid vistelse på institution eller familjehem. Institutionsnormen inkluderar klädnorm, fickpengar samt eventuella avgifter för fackförening, a-kassa och arbetsresor. I vissa fall kan även kostnader för egen bostad under placeringstiden utgå. Se avsnitt om Inskrivna inom kriminalvården.

4.5 Fickpengar

Fickpengar skall beviljas vid vistelse vid institution som sjukhus och behandlingshem om den sökande ej kan tillgodose behovet. I fickpengar ingår:

- lek och fritid
- hälsa och hygien
- Dagstidning, telefon och TV.

Norm för fickpengar fås fram genom att summera dessa poster per månad.

Fickpengar till barn beviljas ej då föräldrarna uppbär barnbidrag.

Extra aktivitetsbidrag eller ”flitpeng” skall ingå i vårdkostnaden.

Bistånd till inköp av kläder och skor skall prövas separat och beviljas med beloppet för motsvarande post i riksnormen. Man kan betala ut en klumpsumma motsvarande 2-4 månader beroende på årstid och sökandes behov. Tas upp i ekonomiteamet.

5. Bistånd till livsföring i övrigt

I detta avsnitt ges riktlinjer för ändamål som är vanligt förekommande.

Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökande i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst. När det gäller rätten till bistånd till övriga ändamål krävs särskilda förutsättningar. Utgångspunkten för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig. En prövning ska ske om behovet kan tillgodoses på annat sätt eller till en lägre kostnad. Den sökandes tidigare och väntade möjligheter att själv tillgodose behovet skall alltid beaktas vid prövningen.

5.1 Barnomsorg

Personer som lever på ekonomiskt bistånd betalar alltid en lägre avgift. De är dock skyldiga att själva lämna inkomstuppgift till BoU-förvaltningen och i vissa fall blir personerna avgiftsbefriade för barnomsorgsavgift.

5.2 Begravningskostnad

Begravningskostnaderna täcks i första hand av tillgångarna i dödsboet.

Om dödsboets tillgångar inte räcker till mer än begravningen och andra utgifter i samband med dödsfallet, ska en dödsboanmälan lämnas till skattemyndigheten. Dödsboanmälan är en enklare form av bouppteckning. Den upprättas av kommunens socialförvaltning.

Vingåkers kommun har samarbete med Katrineholms kommun vid ansökan om dödsboanmälan. Vid ansökan om begravningskostnad hänvisas den enskilde till Katrineholms kommun för att ansöka om dödsboanmälan och begravningskostnader. Utredning färdigställs av Katrineholm och lämnar förslag till beslut till Vingåkers kommun. Vingåker förvarar handlingar i personakt.

5.3 Diskmaskin

Bistånd till diskmaskin beviljas endast om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg och behovet ej kan tillgodoses genom t.ex. merkostnadsersättning.

5.4 Flyttkostnader

Bistånd kan beviljas till sökande som uppbär försörjningsstöd eller personer som har inkomst i nivå med riksnormen. Biståndsbehovet skall prövas utifrån följande:

- En flytt leder till självförsörjning, möjlighet till bidrag från Arbetsförmedlingen ska undersökas först.
- Behov av och orsak till flytt (hälsa, sociala omständigheter) Särskilda skäl skall även finnas för bistånd vid flytt till annan ort i Sverige eller övriga Norden. Bistånd till flytt utanför Norden beviljas inte. Migrationsverket kan bevilja resebidrag för personer som vill flytta tillbaka till sina hemländer.
- Den sökande bör planera sin flytt och efter förmåga spara till de förväntade flyttkostnaderna.
- Egen förmåga att ordna flytt med hjälp av vänner och anhöriga
- Inventera kommunens resurser om den sökande inte har något eget nätverk.

Det beviljade biståndet skall i första hand gälla hyra av släpkärra, inklusive bensin och eventuell försäkring. Endast vid särskilda skäl godtas kostnad för flyttfirma och hyrbil.

5.5 Färdtjänst

Kostnad för färdtjänst beviljas efter behov. Bistånd till avgift för färdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som är lokala.

Kostnad för riksfärdtjänst beviljas efter behov. Bistånd till avgift för riksfärdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som inte är lokala.

Kostnad för medresenär beviljas inte.

5.6 Glasögon eller kontaktlinser

Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag som styrker behov av glasögon och vad som ingår i begärt pris. Kostnadsförslaget beviljas om behovet av bistånd föreligger och då till billigaste alternativ.

Om medicinskt behov av exempelvis särskild slipning föreligger skall detta framgå av kostnadsförslaget. Kostnaden kan godkännas om detta är medicinskt nödvändigt och styrkt med intyg från specialistläkare. Kostnad för kontaktlinser godtas normalt ej. Undantag kan göras i särskilda fall, exempelvis om behovet är styrkt av läkarintyg.

Barn upp till 19 år har rätt till regionsbidrag för glasögon. Läs mer på 1177.se avseende glasögonbidrag från Region Sörmland.

5.7 Hemutrustning

4 kap 1 och 2 §§ SoL

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till hemutrustning som behövs för att ett hem skall fungera. Hemutrustning som avses ska kunna tillgodose behov som t.ex. matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring och rekreation. Även radio och TV bör ingå i en hemutrustning. Vid bedömning av behovet av dator/läsplatta och internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behovet hos barn och ungdomar som går i skolan och behöver det för att klara/underlätta sin skolgång och om inte utrustning lånas ut från skolan. Innan nämnden fattar beslut om hemutrustning för nedanstående punkter noga kontrolleras.

- Kommer sökande inom rimlig tid själv kunna skaffa sig hemutrustning?
- Vilka möjligheter har sökande haft för att kunna spara till eller planera för hemutrustning?
- Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?
- Har sökande möjlighet att skaffa hemutrustning genom lån, avbetalning eller liknande?

Unga människor som flyttar hemifrån föräldrarna är normalt ej berättigade bidrag till hemutrustning, då behovet har kunnat tillgodoses i föräldrahemmet. Undantagsfall om behovet ej kan ha tillgodosett på annat sätt och det finns starka sociala skäl till att den unge har flyttat hemifrån. Individuell bedömning, dock restriktiv.

I de fall hjälpbehovet bedöms bli kortvarigt, mindre än tre månader, skall bistånd beviljas till de delar som är *ytterst nödvändiga* för livsuppehållet. I annat fall kan behovet till nödvändig utrustning ges om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde bör i första hand undersöka secondhandmarknaden. Säng och nödvändig sängutrustning kan köpas nytt till billigaste alternativ. Ansökan tas alltid upp i ekonomiteamet.

5.7.1 Grundutrustning:

Säng + sängutrustning, lampor, köksmöbler, soffa, städutrustning, tv, husgeråd, städartiklar, hemtextil, förvaring.

5.7.2 Kompletterande grundutrustning

Bidrag till dator kan utgå efter särskild prövning och utgår oftast till barnfamiljer. Dator kan i vissa fall vara viktigt för skolarbete som görs hemma men också i barn och ungdomars sociala sammanhang. Med hänsyn tagen till detta bör nämnden pröva behovet på samma sätt som för övrig utrustning till hemmet, d.v.s. i förhållande till om behovet kan tillgodoses på annat sätt inom rimlig tid.

Dammsugare: Bistånd till billigast möjliga dammsugare, utgår endast till barnfamiljer och allergiker.

Tvättmaskin: bidrag till tvättmaskin kan beviljas om:

- familjen har minst tre barn under 16 år.
- medicinska skäl till frekvent tvättande föreligger. Skall styrkas med läkarintyg.
- om fysiskt eller psykiskt funktionshinder förekommer, vilket utgör hinder för att använda allmän tvättstuga.

Underhåll, reparation eller komplettering:

Socialnämnden bör, om det krävs för att den enskilde skall kunna bibehålla en skälig levnadsnivå, ge ekonomiskt bistånd till

- inköp för att ersätta hemutrustning som behöver bytas ut,
- underhåll av hemutrustning,
- reparation av hemutrustning, eller
- inköp av kompletterande hemutrustning

5.7.3 Bredband och dator

I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd exemplifieras vad som kan innefattas i begreppet livsföring i övrigt. Det anges att ekonomiskt bistånd bör ges till bl.a. sådan hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. I detta sammanhang nämns att dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Det sägs också att nämnden vid bedömningen av behovet av dator med internetuppkoppling bör ta hänsyn särskilt till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan (SOSFS 2013:1 s. 12).

Skälig kostnad för bredband kan beviljas upp till 299 kronor.

5.8 Juridiska kostnader (Rättshjälp)

I hemförsäkringen ingår rättsskydd och man skall i första hand använda sig av detta. I vissa fall kan även rättshjälp beviljas av staten.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självrisker vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller t.ex. familjerätt.

Bistånd till advokat skall i övrigt endast beviljas om särskilda skäl föreligger.

5.9 Stämpelavgifter

Huvudregel är att bistånd till stämpelavgifter ej beviljas. Undantag kan göras för exempelvis ID-kort och kostnad för äktenskapsskillnad eller bodelning.

Kostnad för pass beviljas i normalfall ej, den enskilde har dock möjlighet att välja mellan pass och ID kort, men ej erhålla båda.

5.10 Kläder och skor utöver försörjningsstöd

5.10.1 Arbetskläder

Anställningsbevis ska uppvisas. Bistånd kan beviljas om särskilda kläder behövs som inte tillhandahålls av arbetsplatsen.

5.10.2 Behov av särskilda kläder eller skor

Behov av specialbeställda kläder och/eller skor skall styrkas av läkarintyg. Man skall i första hand undersöka om kostnaden kan täckas av handikappersättning. Vid exempelvis framställan om ortopediska skor, skall endast mellanskillnaden beviljas. Alltså norm för kläder och skor minus summan av ortopediska skor.

5.11 Hälso- och sjukvård

Bistånd utgår till läkarbesök, sjukvårdande behandling. Högkostnadskort skall uppvisas. Bistånd utgår även till receptbelagd medicin inom läkemedelsförmån och receptspecifikation ska uppvisas.

Möjlighet att öppna konto hos apoteket skall undersökas.

Kostnad för naprapat kan beviljas om läkare gjort bedömningen att naprapat är nödvändig.

Bistånd utgår även till nödvändiga resor, om ej reseersättning ges från regionen, för att vården skall kunna genomföras eller resor för att hämta ut föreskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial.

Psykoterapi eller annan terapiform är regionens ansvar och huvudregeln är att bistånd ej skall utgå för denna kostnad.

Undantag kan göras i en akut krissituation då den sökande inte kan erbjudas akut hjälp genom regionen.

Behovet skall styrkas med läkarintyg där det framgår att behovet är akut och av yttersta vikt för individens mående.

5.12 Magasineringskostnad

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag kan beviljas den som uppbär löpande försörjningsstöd om man inom en överskådlig framtid kan förväntas få en bostad.

Besluten skall tidsbegränsas och omprövas vid behov. Socialtjänsten skall ej stå för kontraktet. Man bör jämföra kostnaden av magasinering och kostnad för inskaffande av ny hemutrustning. Bohagets skick skall också tas i beaktande samt konsekvenser för den enskilde om denne förlorar bohaget.

5.13 Resor

5.13.1 Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor i vissa fall kan beviljas om det föreligger särskilda skäl. För ensamstående vuxna ska biståndet prövas mycket restriktivt och endast ges när starka sociala eller medicinska skäl förekommer.

För barnfamiljer som haft behov av bistånd under lång tid (mer än sex månader) och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig framtid. Behovet skall då prövas utifrån barns behov och beslutet skall tydligt motiveras utifrån ett barnperspektiv.

Biståndet skall vara rimligt i förhållande vad en låginkomsttagare kan kosta på sig. Då det gäller barns skolresor, kollo och lägerverksamhet kan bistånd beviljas utan att starka sociala skäl föreligger.

5.13.2 Arbetsresor

Resor till och från arbete/praktik/studier/sysselsättning bör beviljas om sträckan överstiger gångavstånd. 5 km enkel väg är rimligt gångavstånd och 10 km enkel väg är rimligt cykelavstånd. Billigaste färdslättet bör nyttjas.

Sker anvisningen genom Arbetsförmedlingen beviljas resekostnaden med motsvarande karensbeloppet 600 kr för egen avgift/programresa.

Arbetsintervjuer beviljas genom Arbetsförmedlingen när man är över 20 år.

Ekonomiskt bistånd till arbetsresor kan även beviljas om personen söker arbeten på andra orter och kan beviljas ett busskort inom en zon för att öka möjligheten att aktivt själv söka arbeten utöver på Internet. En individuell bedömning görs månadsvis.

5.13.3 Resa till begravning

Bistånd kan beviljas om den avlidne är anhörig eller närstående. Billigast möjliga färdslätt skall användas och kostnaden skall avse resa inom Sverige.

5.13.4 Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas endast om synnerliga skäl föreligger. Utskottsbeslut.

5.13.5 Återvändningsresor

Skall prövas av utskott. Möjlighet till bidrag från Migrationsverket ska undersökas först.

5.13.6 Umgängesresor

Utredningen skall visa på:

- Barnets behov av umgänge
- Båda föräldrarnas ekonomi
- Kostnadens skälighet

Båda föräldrarna skall bidra till att umgänge kan ske, den förälder som ska utöva umgänge har dock huvudansvaret för kostnaderna. Om föräldrarna tillsammans ej har ekonomiska förutsättningar för att få till stånd umgänge eller om de inte kan komma överens, kan bistånd till umgängesresa beviljas.

Resekostnaderna skall jämföras med de kostnader en låginkomsttagare har råd att betala. Dock minst en resa per månad inom Norden. Bistånd till övriga utlandsresor beviljas ej utan synnerliga skäl. (se RÅ 1987 ref. 109 Umgängesresa till Italien).

För kostnader i samband med umgänge bör en generös bedömning tillämpas om barnperspektivet talar för det.

5.14 Skilsmässa

Vid skilsmässa kvarstår makars underhållsskyldighet mot varandra under betänketiden och fram till dess att äktenskapet upplösts genom dom i tingsrätt. I samband med skilsmässa där båda eller någon part ansöker om försörjningsstöd bör båda kallas och informeras om hur svensk lagstiftning ser ut.

Paret skall båda lämna inkomst- och utgiftsuppgifter. Man räknar dem som ensamstående, men med gemensam ekonomi. Om ena parten har normöverskott flyttas detta över till den andra.

Individuell prövning skall alltid göras och vid särskilda fall, exempelvis där hot och våld förekommer, skall undantag göras.

5.15 Skulder

Rättspraxis ser restriktivt på bistånd till skulder. Socialnämnden kan i vissa speciella fall ge ekonomiskt bistånd till betalning av skulder, endast om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Kommunen ger bistånd till skulder efter en individuell prövning och när det enligt bedömning skulle få allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde om skulden inte betalas. Den gäller främst skulder för boende eller hushållsel. Hushåll med skuldproblematik bör erbjudas ekonomisk rådgivning. Bistånd skall inte beviljas till böter, skadestånd, och skatteskulder.

Man bör ta ställning till om god man eller förvaltare kan anses behövt. Består skulden av exempelvis A-kasseskuld skall hänsyn tas till om personen riskerar falla ur samhällets trygghetssystem.

Vid hyresskuld kan undantag göras om:

- Skuld som uppstått under tid då sökanden ej haft egna tillräckliga inkomster och personen hade varit berättigad till ekonomiskt bistånd om han/hon hade sökt vid tillfället.
- De sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle vara stora vid en eventuell avhysning. Barnperspektivet och konsekvensanalys skall dokumenteras i utredningen.
- Där boendet är specialanpassat p.g.a. handikapp så nytt boende är svårt att hitta.

Elskuld kan beviljas enligt SoL 4 §1 om:

- Skuld har uppstått under tid då sökanden ej haft egna tillräckliga inkomster och personen hade varit berättigad ekonomiskt bistånd om han/hon hade sökt vid tillfället.

Om den sökande haft inkomster över norm när skulden uppstått men skulden uppstått under en period av ovanligt höga elpriser kan bistånd enligt SoL kap 4 § 2 beviljas mot återbetalning. Sökande skall i första hand uttömma alla möjligheter så som:

- att kontakta aktuellt elbolag för upprätta en avbetalningsplan
- använda realiserbara tillgångar som fonder, aktier, fordon som inte behövs för arbetsresor
- pröva om skulden kan lösas genom annan finansiering som t.ex. lån.

En bedömning görs där storleken på skuld vägs mot storleken på normöverskott och hushållets situation och beroende av el för t.ex. värme och vatten. Hänsyn tas också till inom vilken tid som betalningen av skulden rimligen kan ske med egna medel.

5.16 Spädbarnsutrustning

Om personen under längre tid varit beroende av ekonomiskt bistånd, samt förväntas vara det en tid framåt, kan personen beviljas en del av, eller en hel, grundutrustning för spädbarn. Det förutsätter att personen i fråga inte har barn sedan tidigare och viss utrustning sparad eller kan lånas av närstående.

Biståndet provas utifrån faktiskt behov och personens möjlighet att själv tillgodose behovet. Det förutsätts inköp av begagnad utrustning till stora delar. Bistånd till hel spädbarnsutrustning utgår med 10 % av basbeloppet och innehåller bland annat;

- Säng med sängkläder och andra tillbehör
- Skötbädd med tillbehör
- Bärsele
- Bilbarnstol
- Barnvagn med tillbehör och
- Utrustning för bad.

5.17 Tandvård

5.17.1 Akut tandvård

Med akut tandvård avses lindrande behandling vid värk, infektioner och skador.

Behandlingen måste i regel ske omedelbart och får utföras utan kostnadsförslag om behovet är akut.

5.17.2 Övrig tandvård

Kostnadsförslag skall inlämnas. Vid sjukdom som medför tandskador skall klienten först undersöka om denne kan få hjälp genom region.

Vid omfattande och dyra behandlingar skickas alltid kostnadsförslaget till konsulttandläkare som gör bedömning om nödvändig tandvård och där utredning skickas till Socialutskottet som fattar beslut. I andra fall tas kostnadsförslag upp i ekonomiteamet.

Ställning tas till om klienten förväntas bli självförsörjande inom den närmaste framtiden, samt hur vårdbehovet ser ut.

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig flera månader. Rätten till bistånd provas månad för månad, och när beslut fattas som gäller flera månader måste beslutsformuleringen tilläggas med att beslutet kan omprövas vid förändrade förhållanden. Följande omprövningsmotivering skall tilläggas vid alla beslut som stäcker sig över en månad *”vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslut komma att omprövas”*. Beslutet skall tidsbegränsas och behovet av bistånd provas månadsvis. Det är viktigt att ha med detta, eftersom ett gynnande beslut inte kan ändras till personens nackdel enligt FVL 27 §.

5.18 Telefonabonnemang

Telefonabonnemang tillgodoses inom riksnormen.

Telefon vid fotboja. Avgiften för intensivövervakningen är 80 kronor per dag och beviljas inte som kostnad.

5.19 Julklappar och liknande

Systemet med riksnorm innebär en möjlighet och ett ansvar för hushållet att över tid disponera sina medel fritt. All detaljstyrning minskar värdet på denna princip. Olika familjer och olika kulturer firar olika högtider på olika sätt. Socialtjänsten bör därför överlåta ansvaret för detta till hushållen.

5.20 Fritidsaktiviteter

Ur barnperspektivet är det viktigt att även barn i hushåll med försörjningsstöd kan delta i fritidsaktiviteter, åka på läger etc. I grunden bör detta rymmas i riksnormen men en bedömning av rimlighet och barnets bästa ska alltid göras.

6 Tillgångar

6.1 Faktiska tillgångar

Endast faktiska tillgångar som den sökande förfogar över kan användas till den enskildes försörjning. Som faktiska tillgångar räknas inte ej realiserbara pensionsförsäkringar, bankmedel som är spärrade på grund av testamente eller villkor i gåvobrev, eller fast egendom som inte kan överlåtas på grund av villkor i testamente eller gåvobrev.

6.2 Lätt realiserbara tillgångar

Hit räknas kontanter, bankmedel, fondmedel, aktier och obligationer. Bilar är lätt realiserbara tillgångar och om flera fordon finns ska fordon avyttras.

Ålderspensionärer tillåts ha sparade medel upp till ett halvt basbelopp, utan att detta påverkar eventuellt bistånd. Barn kan ha sparade medel upp till 15 % av prisbasbeloppet utan att detta reducerar socialbidraget.

6.3 Andra realiserbara tillgångar

Vid biståndsbehov som beräknas bli längre än tre månader kan krav ställas på försäljning av andra tillgångar. Med andra realiserbara tillgångar avses t ex båtar, husvagnar, fritidshus etc. Kapitalvaror som TV, dator, stereo som tillhör normal standard i ett hem bör inte påverka rätten till bistånd.

Vingåkers kommun godkänner endast innehav av en bil, om bilens värde inte överstiger ett halvt basbelopp och bilen behövs för resor till arbete eller studier. I andra fall bör bilen avyttras om biståndsbehovet överstiger 3 månader. Om bilens värde överstiger ett halvt basbelopp kan krav ställas på att bilen ska avyttras och bytas mot en billigare bil. Kontroll med bilregistret ska alltid göras.

6.4 Bostad som har ekonomiskt värde

Avyttring av villa eller bostadsrätt bör endast föreslås om en försäljning bedöms ge ett anseeligt intäktsöverskott, och om annat billigare boende kan ordnas. Vid försäljning av bostad bör bestämmelser om skäligt rådrom tillämpas.

7 Särskilda grupper av sökande

7.1 Personer över 65 år

Från och med år 2023 kan du tidigast ta ut din inkomst- och premiepension från 63 års ålder. Det berör dig som är född 1961 och 1962.

Om du har rätt till garantipension och inkomstpensionstillägg kan du tidigast få det utbetalt från 66 års ålder. Du kan också ansöka om bostadstillägg tidigast från 66 års ålder. Det berör dig som är född 1958 och 1959.

Möjlighet till pension ska prövas före ekonomiskt bistånd.

Dock kan en individuell behovsbedömning göras på grund av särskilda omständigheter och klienten kan vara berättigad ekonomiskt bistånd.

7.2 Arbetslösa

Personer utan arbete skall:

- Vara inskrivna på arbetsförmedlingen
- Aktivt söka ett antal relevanta arbeten
- Ta anvisat arbete
- Delta i arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- Delta i arbetsrehabiliterande/rehabiliterande insatser
- Delta i svenskundervisning
- Delta i kompetenshöjande verksamhet.

Om individen avböjer eller uteblir någon av de ovannämnda punkterna ska försörjningsstöd nedsättas eller avslås då sökande inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande alternativt medverkat till att bli självförsörjande och har därmed inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § SoL.

7.2.1 Frånvaroavdrag

För klienter som uppbär försörjningsstöd och deltar i anvisad åtgärd, skall avdrag göras vid ogiltig frånvaro. Avdraget beräknas fram genom att dividera personens månadsnorm med 22 arbetsdagar. Vid upprepade frånvaro i större omfattning ska ansökan avslås helt.

7.3 Företagare

Ekonomiskt bistånd beviljas inte egenföretagare. Undantag kan göras om:

- Om starta-eget bidrag har beviljats från Arbetsförmedlingen. Vilket innebär att de räknas som arbetslösa. Inkomster i företaget räknas då med som inkomst. Resultatet och balansräkning skall inkomma varje månad.

I annat fall skall personen avregistrera/vilande sin firma och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas om det finns synnerliga skäl för det. Denna begränsning av kommunernas befogenheter gör att det är oklart om det finns möjligheter för företagare att få ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och hur den möjligheten kan motiveras. Sökande som är egna företagare ska alltid tas upp i ekonomigruppen.

Från socialtjänstens utgångspunkt representerar ett företag i vissa fall en realiserbar tillgång. Tillämpningen av socialtjänstlagen innebär att en egen företagare i många fall hänvisas till att avveckla verksamheten i företaget och anmäla sig som arbetslös när han eller hon ansöker om ekonomiskt bistånd från socialtjänsten. Om den enskilde lyfter en icke helt obetydlig inkomst ut företaget bör en noggrann analys och bedömning göras av följderna på lång och kort sikt av att avveckla företaget.

RÅ 2000 ref 37 Företagare

Regeringsrätten har uttalat att det inte finns något lagligt stöd för att generellt utesluta företagare från rätten till socialbidrag. Vid prövning av om en företagare har rätt till bistånd enligt 6 § SoL (numera 4 Kap. 1 § SoS anm.) måste man emellertid särskilt ta hänsyn till att paragrafen inte ger rätt till bistånd för andra ändamål än den enskildes försörjning och livsföring i övrigt. Det innebär bl.a. att näringsbidrag och andra former av företagsstöd i princip faller utanför paragrafens tillämpningsområde. Bidragets huvudsakliga ändamål måste avgöras; försörjningsstöd eller företagsstöd.

7.4 Inskrivna inom kriminalvården

Kriminalvården skall sörja för sina klienter. Kriminalvårdens ansvar upphör i samband med villkorlig frigivning eller frigivning. Vid straff på max sex månader kan Socialtjänsten bevilja hyra och el. Vid längre fängelsevistelser ersätter inte socialtjänsten kostnad för hyra.

Kostnad för magasinering kan bli aktuell och detta skall då ses i förhållande till kostnad vid nyanskaffning av bohag.

Uppsägningstid bör normalt godkännas.

7.5 Intensivövervakning – fotboja

Rätt till ekonomiskt bistånd prövas som vanligt. Om klienten missköter sig och får avtjäna resterande del av straff på anstalt har sökande inte längre rätt till bistånd.

7.6 Personer som utsätts för våld eller andra övergrepp

Det är socialnämndens uppgift att stödja personer som varit utsatta för våld i nära relationer och andra brott. Det är vår skyldighet att vara lyhörd inför individens behov och aktivt erbjuda hjälp. Hjälp kan bestå av akut ekonomiskt bistånd, hjälp till flyttkostnader och hjälp med skyddat boende. Ärendet skall handläggas skyndsamt.

7.7 Studerande

Studerande under 21 år skall försörjas av föräldrarna, då föräldrarna har försörjningsskyldighet enligt Föräldrabalken.

Vuxenstuderande som studerar på grundskolenivå kan beviljas bistånd. Möjlighet till bistånd från andra instanser skall undersökas i första hand. Bidragsdelen från CSN ska alltid sökas.

Övriga vuxenstuderande skall försörja sig själva med studiemedelssystemet och har i regel inte rätt till ekonomiskt bistånd, då de inte står till arbetsmarknadens förfogade.

Vuxenstuderande som ansöker om försörjningsstöd under sommarlovet ska kunna uppvisa att denna har sökt arbete i god tid, eftersom inkomstbortfallet under lov är planerat och har kunnat förutses. Dessutom ska krav ställas på deltagande i kompetenshöjande verksamhet.

8 Utländska medborgare

Utländska medborgare som vistas tillfälligt i Sverige ska vara självförsörjande och i första hand ska de hänvisas till egna landets ambassad eller konsulat. Vid akuta situationer är kommunen skyldig att pröva rätten till bistånd.

8.1 EU-medborgare

De har normalt rätt att fritt söka jobb i Sverige, men de förväntas ha en genomtänkt plan hur de ska klara sin försörjning på egen hand. De ska ha uppehållsrätt, dvs. rätt att vistas i landet mer än tre månader utan arbetstillstånd.

Upphållsrätt får man om man

1. Har arbete i Sverige, eller om man har eget företag i Sverige,
2. Om man söker jobb i Sverige och har verklig möjlighet att få anställning,
3. Är inskriven som studerande vid erkänd utbildningsanstalt i Sverige
4. Har tillräckliga tillgångar till sig och sin familjs försörjning. Personer som inte är arbetssökande ska inom 3 månader anmäla sig hos Migrationsverket.

En EES-medborgare som har anställning eller eget företag behåller sin uppehållsrätt om han blir tillfälligt sjuk eller arbetslös. Om anställningen varit mer än 1 år behåller han uppehållsrätten om han anmält sig som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen. Om man blir ofrivilligt arbetslös efter mindre än ett års anställning behåller man uppehållsrätten upp till sex månader, om man anmält sig som arbetssökande. Arbetet måste ha haft en viss omfattning. Bedömning kan även göras att personen har stor möjlighet till anställning och har då möjlighet att behålla sin uppehållsrätt eller att uppehållsrätten förlängs ytterligare.

8.2 Personer från övriga länder

Personer från andra länder utöver EU-medborgare måste ha arbets- och uppehållstillstånd för att ha rätt till bistånd, och samma regler gäller då för dessa som för svenska medborgare. Undantag görs dock för personer med nyligen beviljade uppehållstillstånd:

Etableringsersättning: Personer som efter ansökan om asyl beviljas arbets- och uppehållstillstånd genom beslut av Migrationsverket ska erbjudas introduktion och sysselsättning genom Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ska också bistå med att ordna bostad på ort med möjligheter till arbete. Emellertid kan ett glapp uppstå mellan att ersättningen från Migrationsverket upphör, till dess att etablerings- och bostadsersättning utbetalas, och om dessa personer har bosatt sig i kommunen ska ekonomiskt bistånd beviljas tills de blir självförsörjande med sin etableringsersättning från Arbetsförmedlingen.

9 Information, ansökan, utredning och dokumentation

9.1 Information, ansökan och utredning

Vid kontakt med socialtjänsten bör en allsidig information ges om såväl bestämmelser som rutiner vid ansökan om ekonomiskt bistånd, som om vilka rättigheter och skyldigheter den sökande har. Den sökande bör även ges information, råd och stöd vad gäller samhället i övrigt, t.ex. socialförsäkring, arbetsmarknad och utbildning.

Socialtjänsten bör vara organiserad så att möjlighet finns att boka tider och att ta emot akuta ärenden. Tolk bör användas om så är påkallat. I såväl personlig kontakt som vid telefonförfrågningar bör den enskilde informeras om sin rätt att ansöka om ekonomiskt bistånd. I första hand ska ansökan om försörjningsstöd ske digitalt genom kommunens E-tjänst.

9.2 Ansökan

Ansökan kan vara muntlig eller skriftlig och det är socialtjänstens ansvar att skriftligen dokumentera ansökan. Ansökan kan således inte underkännas för att ansökningsblankett inte är ifylld. Den sökande måste dock medge att information inhämtas och kontrolleras, och ett sådant medgivande bör vara skriftligt. Den sökande bör informeras före bokat besök om vilka handlingar som krävs för att utredning ska kunna ske.

1. Legitimation (vid förstagångsbesök)
2. Inkomstspekifikationer för de senaste två månaderna. För gifta/sambo uppvisas bådas inkomstspekifikationer.

Som inkomst räknas:

- *lön efter skatt*
 - *pension efter skatt*
 - *ersättning från Försäkringskassa såsom underhållsstöd, barnbidrag, flerbarnstillägg, föräldrapenning, vårdbidrag (arvodesdelen), livränta*
 - *sjukpenning, aktivitetsstöd, bostadsbidrag*
 - *arbetslöshetsersättning*
 - *etableringsersättning och bostadsersättning*
 - *studiebidrag, studiemedel, studielån*
 - *skatteåterbäring*
3. Vid sjukdom: *Läkarintyg och utbetalningsbesked* från Försäkringskassan.
 4. Vid arbetslöshet: *Ifylld aktivitetsrapport från Arbetsförmedling samt beslut om a-kassa*
 5. Hyreskontrakt/avi och kvitto från senast inbetalda hyra.
 6. Ev. avbetalningskontrakt, lånehandlingar samt kvitto på betalda skulder och utgifter.
 7. Uppgift om kapitaltillgångar, bankmedel, bil, fastighet, samt deklaration.
 8. Beslut från Försäkringskassan angående bostadsbidrag.
 9. Ifylld blankett "Ansökan om ekonomiskt bistånd"
 10. Kontoutdrag på samtliga tillgodohavanden

En ansökan ska alltid utredas och mynna ut i ett beslut.

9.3 Beslut och utbetalningar

Varje ansökan skall dokumenteras och avgöras genom ett beslut. Beslutet måste innehålla vad den enskilde ansökt om och vad socialtjänsten beviljat eller avslagit samt motiven för beslutet. Om den enskilde får ett avslag måste detta framgå tydligt så att den biståndssökande kan överklaga beslutet. Samtliga skäl för avslaget skall finnas med i beslutet. Med ett avslagsbeslut skall alltid en besvärshänvisning bifogas. Ett avslagsbeslut skall alltid kommuniceras skriftligt eller muntligt samt dokumenteras hur det har kommunicerats. Ur rättssäkerhetssynpunkt ska varje ny ansökan om ekonomiskt bistånd behandlas, även om personen ansöker om samma sak vid upprepade tillfällen och denna har fått avslag tidigare. Det är enligt Förvaltningslagen ett krav att ärenden handläggs korrekt och skyndsamt.

9.4 Beslut som löper flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig flera månader, exempelvis gällande en omfattande tandvårdsbehandling. Rätten till bistånd prövas månadsvis. När beslut fattas som gäller flera månader måste beslutsformulering läggas till om att beslutet kan omprövas vid förändrade förhållanden. Följande omprövningsmotivering skall läggas till vid alla beslut som stäcker sig över en månad *”vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslut komma att omprövas”*. Beslutet skall tidsbegränsas. Det är viktigt att ha med detta, eftersom ett gynnande beslut inte kan ändras till personens nackdel (se FL 27 §).

9.5 Utbetalning

Ekonomiskt bistånd bör i regel betalas ut månadsvis och via bankkonto.

I vissa fall bör socialtjänsten betala exempelvis hyran eller elen direkt till hyresvärd respektive elbolag t.ex. när tidigare utbetalt bistånd ej använts för avsett ändamål. Utbetalningssätt i form av rekvisitioner och bussbiljetter bör endast användas restriktivt. Vid sådana beslut är det viktigt att man motiverar och bör i regel beviljas för att tillförsäkra att biståndet går till dess ändamål.

10. Överklagande

Beslut som gäller bistånd enligt 4 kap 1 § SoL går att överklaga i förvaltningsrätten, vilket framgår i 16 kap 3 § SoL. Om ett beslut inte kan överklagas genom förvaltningsbesvär kan det prövas genom laglighetsprövning enligt 10 kap KL.

Överklagan skall ske skriftligt. Om den enskilde har svårigheter med att överklaga, är socialnämnden skyldig att hjälpa till med att skriva överklagandet tillsammans med klienten.

När en överklagan kommer in ska en rätt i tid-prövning ske enligt 24 § FL. Socialtjänsten ska ta ställning till om beslutet ska omprövas.

Överklagan måste ha inkommit till socialnämnden inom tre veckor från den dagen då den enskilde fick ta del av beslutet. Har skrivelsen kommit in senare, skall överklagandet avisas enligt 24 § FvL. Ett avvisningsbeslut skall skickas till den klagande med fullföljningshänvisning/förvaltningsbesvär. Om överklagan har gjorts av en annan person eller om överklagandet inte anses ha gått den enskilde emot, skall handlingar omedelbart skickas till Förvaltningsrätten.

Om överklagan skickas till Förvaltningsrätten skall även handlingar bifogas i ärendet. Överlämnandet måste ske utan dröjsmål. JO har uttalat att den tid som behövs för att granska och överlämna ett ärende till Förvaltningsrätten i regel inte bör överstiga en vecka.

I samband med att handlingarna överlämnas kan socialnämnden begära att domstolens beslut skall verkställas först sedan det vunnit laga kraft. Det kan vara aktuellt bland annat om ett ärende av principiellt intresse för socialnämnden och nämnden har för avsikt att överklaga om den högre instansen fattar ett beslut som är till den enskildes fördel.

11. Återbetalning

Regler om återkrav finns i 9 kap SoL och delas upp i:

- Återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt ekonomiskt bistånd (1§)
- Andra fall när socialnämnden kan återkräva ekonomiskt bistånd (2§)

I 9 kap 1 § SoL reglerar återbetalningsskyldighet om exempelvis personen har lämnat oriktiga uppgifter, underlåtit att lämna uppgifter, eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd utgetts obehörigen eller med ett för högt belopp, är skyldig att återbetala beloppet. Återbetalningsskyldigheten gäller även fast den enskilde inte orsakat den felaktiga utbetalningen avsiktligt.

En person kan dömas för bidragsbrott om denna lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som denna är skyldig att anmäla. Socialnämnden är skyldig att anmäla till polismyndighet om de kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts, enligt 6 § Brottsbalken.

I 9 kap 2 § SoL anges de fall Socialtjänsten kan kräva tillbaka beviljat bistånd:

- Förskott på förmån eller ersättning
- Till den som är indragen i en arbetskonflikt
- Till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Inom begreppet förmån eller ersättning räknas utbetalningar från Försäkringskassan, t.ex. löpande utbetalningar av pension, sjukersättning, aktivitetsersättning, livränta, sjukpenning, föräldrapenning, vårdbidrag, bostadsbidrag och underhållstöd. Andra ersättningar kan vara lön, arbetslöshetsersättning, studiestöd, eller utbetalningar som den enskilde har rätt till men av någon anledning blivit försenad.

Beslut om återkrav skall alltid vara skriftligt. Beslutet skall innehålla uppgifter om de omständigheter som ligger till grund för återbetalningsskyldigheten och vilken förmån eller ersättning det gäller, och att den enskilde fått meddelande om beslutet. Socialnämnden måste styrka att den enskilde delgivits beslutet om man skall väcka talan om återbetalning i Förvaltningsrätten.

Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka det ekonomiska beslutet som avses i 9 kap 1 och 2 §§ SoL, kan man väcka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten med av 9 kap 3 § SoL. Detta måste göras inom 3 år från det att biståndet betalats ut.

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 4 kap 2 § SoL. Socialnämnden får bara återkräva sådan hjälp om nämnden också gett den under förutsättning för återbetalning. Det är viktigt att Socialnämnden försäkras sig om att den enskilde vet om att han eller hon ska återbetala biståndet, och att det finns en tydlig överenskommelse med den enskilde om när och på vilket sätt återbetalningen ska ske.

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum
2026-05-11

Handläggare
Marlene Mård

Diarienummer
SN 2026/79

Föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025 med utdelning 2026

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att

1. Socialnämnden beviljar Brottsofferjouren KfV föreningsbidrag med 51 000 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
2. Socialnämnden beviljar PRO Högsjö föreningsbidrag med 21 700 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
3. Socialnämnden beviljar SPF Gullvivan föreningsbidrag med 12 000 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
4. Socialnämnden beviljar PRO Vingåker föreningsbidrag med 10 275 kr, under förutsättning att föreningen godkänner förslag till överenskommelse.
5. Socialnämnden beviljar PRO Julita/Österåker föreningsbidrag med 875 kr.

Sammanfattning av ärendet

Utifrån stadga för föreningsbidrag, samt inkomna ansökningar och förslag till överenskommelser, har förvaltningen upprättat ett förslag till fördelning av föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025, utdelning 2026.

Kvinnojouren Miranda har tidigare ansökt om föreningsbidrag men sedan 2022 finns ett IOP-avtal tecknat mellan föreningen och socialnämnden. Detta avtal gäller 2022-2026 och i det anges att Kvinnojouren Miranda årligen ska erhålla 100 000 kr. Dessa pengar tas från budget för föreningsbidrag.

Ärendets beredning

Avstämning med andra förvaltningar:

- ☐ Kommunledningsförvaltningen
- ☐ Samhällsbyggnadsförvaltningen
- ☐ Barn- och utbildningsförvaltningen
- ☐ Socialförvaltningen
- ☒ Ärendet behöver inte stämmas av med ovan förvaltningar

Bakgrund

Föreningsbidrag från socialnämnden riktar sig till föreningar och organisationer med verksamhet kopplad till nämndens verksamhetsområde. Särskild uppmärksamhet riktas till föreningar som bedriver verksamhet för utsatta och svaga grupper i samhället.

Enligt riktlinjerna för föreningsbidrag kan bidrag utgå som basbidrag samt övrigt bidrag. Basbidraget är uppdelat i ett helt grundbelopp på 1000 kr (utgår till föreningar med säte i kommunen) och ett halvt grundbelopp på 500 kr (utgår till föreningar med säte i annan kommun, men med dokumenterad verksamhet i Vingåkers kommun) och ett medlemsbelopp. Medlemsbeloppet utgår från antalet betalande medlemmar som är bosatta i kommunen. I riktlinjerna anges det att detta belopp är 25 kr per medlem, dock har socialnämnden möjlighet att enligt beslut i Kommunfullmäktige (Kf § 126/2015) ändra detta belopp.

Föreningen måste uppfylla ett antal villkor för att bli beviljade föreningsbidrag. Föreningen måste bland annat verka inom socialnämndens verksamhetsområde, ha verksamhet förlagd i Vingåkers kommun och dessutom vara en ideell förening.

Utöver basbidrag kommer avtal tecknas med ett antal föreningar, vilket reglerar det övriga bidraget, samt vilka åtaganden föreningen och kommunen har gentemot varandra.

Förvaltningens ståndpunkt

Förvaltningen föreslår att socialnämnden beviljar föreningsbidrag enligt föreslagen bidragsfördelning, under förutsättning att föreningarna godkänner förslag till överenskommelser.

Ekonomiska konsekvenser

Socialnämnden har en budget på totalt 294 000 kr för föreningsbidrag. Förvaltningen föreslår att det ska betalas ut totalt 95 850 kr i föreningsbidrag och 100 000 kr till Kvinnojouren Miranda kopplat till befintligt IOP-avtal. Därmed återstår 98 150 kr i budget.

Bilagor

Förslag till föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025 (utbetalning 2026) – 2025-05-11

Beslutet skickas till

För verkställighet - Ekonomienheten
För kännedom - Föreningarna

Marjo Koivumaa Koistinen
Socialchef

Vingåkers
kommun

Förslag till föreningsbidrag för verksamhetsåret 2025 (utbetalning 2026) – 2026-05-11

Grundbelopp: 1 000 kr eller 500 kr. Medlemsbelopp: 25 kr/betalande medlem.

Namn	Skriva avtal	Antal medlemmar	Stadgar	Resultat räkning 2025	Balans räkning 2025	Verksamhetsberättelse för 2025	Revisions Berättelse 2025	Förteckning Styrelse & revisorer 2025	Alkohol- och drogpolicy	Sökt bidrag	Utbetalning 2025	Förslag till utbetalning 2026
Brottsoffer Jouren Katrineholm-Flen-Vingåker	Ja	Ej angetts	Lämnats tidigare	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Lämnats tidigare	51 000 kr	Halvt grundbelopp 500:- + 50 500 kr i övrigt bidrag Totalt 51 000 kr	Halvt grundbelopp 500:- + 50 500 kr i övrigt bidrag Totalt 51 000 kr
PRO Högsjö	Ja	68 st.	Lämnats tidigare	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Lämnats tidigare	30 500 kr	Helt grundbelopp 1.000:- 62 st x 25 kr 1 550 kr + 19 000 kr i övrigt bidrag, Totalt 21 550 kr	Helt grundbelopp 1.000:- 68 st x 25 kr 1 700 kr + 19 000 kr i övrigt bidrag, Totalt 21 700 kr
SPF Seniorerna Gullvivan	Ja	280 st.	Lämnats tidigare	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Lämnats tidigare	-	Helt grundbelopp 1.000:- 290 st x 25 kr 7 250 kr +4000 kr i övrigt bidrag Totalt 12 250 kr	Helt grundbelopp 1.000:- 280 st x 25 kr 7 000 kr +4000 kr i övrigt bidrag Totalt 12 000 kr
PRO Vingåker	Ja	211 st.	Lämnats tidigare	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Lämnats tidigare	-	Helt grundbelopp 1.000:- 208 st x 25 kr 5200 kr Totalt 6 200 kr	Helt grundbelopp 1.000:- 211 st x 25 kr 5 275 kr +4000 kr i övrigt bidrag Totalt 10 275 kr
PRO Julita/Österåker	Nej	15 st.	Lämnats tidigare	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Lämnats tidigare	-	Halvt grundbelopp 500:- 15 st x 25 kr 375 kr Totalt 875 kr	Halvt grundbelopp 500:- 15 st x 25 kr 375 kr Totalt 875 kr
TOTALT											Förslag, totalt: 91 875 kr +100 000 kr till Kvinnojouren Miranda Totalbudget 294 000 kr	Förslag, totalt: 95 850 kr +100 000 kr till Kvinnojouren Miranda Totalbudget 294 000 kr

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum
2026-05-11

Handläggare
Marjo Koivumaa Koistinen
0151-191 53
Marjo.koivumaa@vingaker.se

Diarienummer
SN 2026/74

Månadsrapport april 2026

Förslag till beslut

Socialförvaltningen föreslår att

1. Socialnämnden beslutar att godkänna månadsrapporten och överlämnar den till kommunstyrelsen och revisorerna som en del i nämndens internkontroll.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har upprättat en månadsrapport som redovisar april 2026.

Ärendets beredning

Samtliga chefer inom förvaltningen har lämnat bidrag om sina verksamheter samt i samverkan med kontaktekonom upprättat ekonomisk prognos för helåret.

Avstämning med andra förvaltningar:

- ☐ Kommunledningsförvaltningen
- ☐ Samhällsbyggnadsförvaltningen
- ☐ Barn- och utbildningsförvaltningen
- ☐ Socialförvaltningen
- ☒ Ärendet behöver inte stämmas av med ovan förvaltningar

Bakgrund

Nämndplanen är socialnämndens viktigaste styrdokument och är det som utöver all grundläggande lagstiftning anger riktningen för verksamheten. Månadsrapporten är den regelbundna återrapporteringen från förvaltningen till socialnämnden.

Förvaltningens ståndpunkt

Socialnämnden står inför ekonomiska utmaningar kopplade till höga personalkostnader, rekryteringssvårigheter, hög korttidsfrånvaro och ökade stödbehov inom flera verksamheter. Förvaltningen har arbetat fram nya rutiner gällande sjukfrånvaro för att få ner sjuktagen.

Orsaken till underskottet är bland annat kostnader av bemanningssjuksköterskor, verksamheten har föräldralediga och vakanta sjukskötersketjänster.

Osäkerhet finns även gällande externa placeringar. Under mars månad togs beslut om jourhemsplacering av flera barn. Detta innebär en betydande negativ avvikelse i förhållande till budget och har medfört behov av att justera prognosen uppåt.

Ekonomiska konsekvenser

Den ekonomiska avvikelsen jämfört med budget totalt för socialförvaltningen är efter första kvartalet -8,5 mkr. Prognosen är mycket osäker då utfallet på vidtagna eller pågående åtgärder är svåra att sia om.

Barnchecklista

Ej aktuellt

Bilagor

Ekonomisk rapport efter april 2026

Beslutet skickas till

För verkställighet – Kommunstyrelsen och kommunens revisorer

För kännedom – Förvaltningens chefer

Rankan

Marjo Koivumaa Koistinen
Socialchef

Vingåkers
kommun

Månadsrapport April

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1 Översikt över verksamhetens utveckling	3
2 Händelser av väsentlig betydelse	3
3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	4
4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	4
4.1 Utvärdering av ekonomisk ställning	5
4.2 Nämndmål	8
5 Väsentliga personalförhållanden	13
5.1 Genomförda utbildningar.....	14
6 Förväntad utveckling.....	14
7 Rapportering av projekt/processer	14
8 Det här är vi extra stolta över	15

Bilagor

Bilaga 1: Soc 2604 samf prognos

1 Översikt över verksamhetens utveckling

Tillgång till särskilt boende

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Betalningsdagar sjukhus	0											
Antal sanktionsavgifter för ej verkställda beslut	0											
Väntetid på sjukhus, genomsnitt dagar	1,5											

Flera regioner genomgår byten av vårdinformationssystem, detta påverkar rapportering och datakvalitet.

Antal arbetslösa

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Alla	161	155	161									
Ung 18-24år	27	27	21									

Tabellen visar hur många är öppet arbetslösa månadsvis i Vingåker samt hur många av dem är unga 18-24år. Siffror kommer den 15:e månaden efter. Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik.

2 Händelser av väsentlig betydelse

Socialnämnden redovisar ett negativt utfall på -8,5 tkr jämfört med budget. Förklaringen är dels utmaningar med kompetensförsörjningen inom vård och omsorg och placeringar av barn inom individ och familjeomsorgen. Åtgärder är framtagna och påbörjade för att nå en budget i balans.

Socialnämnden står inför ekonomiska utmaningar kopplade till höga personalkostnader, rekryteringssvårigheter, hög korttidsfrånvaro och ökade stödbehov inom flera verksamheter. Rättssäkerhet, arbetsmiljö och patientsäkerhet har hög prioritet.

I juli 2025 trädde en ny socialtjänstlag i kraft. Den tidigare lagstiftningen var från 1982 och speglar inte fullt ut dagens samhällsutmaningar, behov eller förutsättningar. Demografiska förändringar, nya målgrupper och ökade krav på effektivitet och kvalitet gör att socialtjänstens arbetssätt behöver utvecklas. Omställningen pågår på nationell, regional och lokal nivå. Den nya socialtjänstlagen innebär en tydlig förflyttning mot:

- mer förebyggande och tidiga insatser
- ökad tillgänglighet nära invånarna
- stärkt rättssäkerhet och likvärdighet
- ett kunskapsbaserat och systematiskt arbetssätt
- ett förstärkt barnrätts- och jämlikhetsperspektiv

Omställningen berör inte enbart socialtjänstens verksamheter utan kräver förändringar i styrning, samverkan, kompetens och organisationskultur i kommunen som helhet.

Ett förändringsarbete pågår även att följa ny lagstiftning i hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Nämndens verksamhet styrs i stort av lagstiftning och olika tillsynsmyndigheters krav. Uppföljning av mål, väsentliga förhållanden, internkontroll och ekonomiskt utfall sker genom månadsrapporter som görs månatligen förutom i juni. Arbetet med en budget i balans pågår ständigt. Året började med att revidera tidigare års åtgärdsplaner som tagits fram. Nämndplanen innehåller nämndens mål och nämndens tolkning av kommunfullmäktiges mål till nämndens ansvarsområde. Dessa följs sedan upp i månadsrapporter och bokslut. Alla statsbidrag som förvaltningen får kännedom om söks.

Revisorerna granskar kommunstyrelsens och socialnämndens ekonomistyrning av socialnämndens verksamhet.

4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kostnad för bemanningsföretag per område (Tkr)

	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Stab	0	0	0	0								
IFO	0	0	0	0								
FHO	0	0	0	0								
ÄO	292	243	192	166								

Omsorgstiden i % av total arbetstid i hemtjänsten

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Söder	49,37	50,97	49,35	47,62								
Norr	42,14	41,35	44,92	44,76								
City	57,73	60,16	56,35	59,28								
Minna s	47,39	48,26	49,19	51,39								
Sävsta	56,54	59,78	47,31	56,83								
Geno msnitt /måna d	51,64	53,10	49,78	52,91								

Utförd tid i timmar i hemtjänsten

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Söder	455,40	469,72	491,83	440,56								
Norr	743,60	657,43	851,37	825,16								
City	1328,77	1261,39	1371,2	1370,76								
Minna s	762,95	762,76	831,19	831,5								

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
Sävsta	1311,53	1206,41	1020,78	1104,73								
Totalt	4602,25	4357,71	4566,37	4572,71								
2025	4621,79	4225,87	4527,26	4342,78	4970,27	5348,11	4409,16	4001,04	4257,24	4682,71	4345,29	4757,13
Diff mot 2025	-0,4%	3,1%	0,8%	5,2%								

Kontinuitet i hemtjänsten, antal personal/två veckor i snitt/omsorgstagare

	jan	feb	mars	apr	maj	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Söder	13,3	14,2	15,3	13,9								
Norr	18,4	18,5	18,3	17,8								
Min	22,0	18,6	19,0	20,7								
City	21,8	24,5	20,4	21,0								
Sävsta	24,0	22,7	22,8	22,9								

Ekonomiskt bistånd utbetalt totalt per månad (Tkr)

jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
1382	1243	1334	1328								

4.1 Utvärdering av ekonomisk ställning

Verksamhetens resultat	Årsbudget	Årsprognos
Socialnämnden	268 123	-8 500
Stab	28 147	0
Individ och familjeomsorg	64 839	-2 510
Funktionshinderomsorg	53 274	-2 565
Äldreomsorg	97 575	-2 225
Hälso och sjukvård	19 241	-1 200
Bemanning	5 047	0

Sammanfattning till tertialrapport

Årsprognosen för socialnämnden, jämfört med budget är -8,5 mkr. Inom individ- och familjeomsorgen är anledningen till avvikelserna att flertal placeringar av barn utanför det egna hemmet. Funktionshinderomsorgen har höga personalkostnader. Åtgärder har vidtagits i form av vakanshållande av tjänster, tätare planering av bemanning. Intern samverka och söka synergieffekter mellan verksamheterna. Nya rutiner har tagits fram gällande sjukfrånvaro.

Socialförvaltningen övergripande

Årsprognosen för socialnämnden, jämfört med budget är -8,5 mkr. Socialnämnden gick in i det nya året med ett underskott om -6,9 mkr. Inom individ- och familjeomsorgen är det främst ökade kostnader för placeringar. Anledningen till avvikelsen är flertalet placeringar av barn utanför det egna hemmet. Funktionshinderomsorgen har höga personalkostnader som beror på rekryteringssvårigheter, hög korttidsfrånvaro och ökade stödbehov hos omsorgstagare. Detta leder till behov av extra bemanning, övertid. Här finns även köp av extern plats.

Individ och familjeomsorg

Ledning

IFO ser över vilka tjänster som kan kopplas till befintliga statsbidrag och hur dessa i så fall kan användas för att täcka delar av nuvarande bemanning. Arbetet handlar om att säkerställa att de tjänster vi har ligger i linje med statsbidragens utformning och syfte samt att bidragen används på ett ändamålsenligt sätt.

Barn och familj

Under mars månad fattades beslut om jourhemsplacering för flera barn. Detta innebär en betydande negativ avvikelse i förhållande till budget och har medfört behov av att justera prognosen uppåt.

Samtliga barn har kunnat placeras i kommunens egna familjehem, vilket är positivt då inga konsulentstödda familjehem har behövt användas. Detta har inneburit en lägre kostnad än vad utfallet hade varit vid extern konsulentlösning.

I övrigt har inga nya placeringar tillkommit under perioden

Ekonomisk bistånd

Ekonomiskt bistånd har ett stadigt in- och utflöde.

Vuxen

Två aktuella HVB-placeringar på Vikingens vårdhem under mars månad. Båda placeringarna förväntas avslutas under våren 2026.

En placering i skyddat boende avslutas under juni månad, individen flyttar till en annan kommun.

Äldre och funktionshinder

Två externa placeringar inom LSS. En förväntas avslutas i juni 2026.

Funktionshinderomsorg

Åtgärd	Omfattar	Beräknad besparing	Status
Beslut socialpsykiatri	Översyn av beslut inom socialpsykiatri, uppskattning besparing 50% tjänst.	250 tkr	Påbörjad
Arbetsplatsträffar	Ej tillsätta vikarie	200 tkr/år	Påbörjad
Översyn externa placeringar	Hemflytt av extern placering	oklar	Påbörjad

Arbetet inom **LSS-bostäder, personlig assistans, socialpsykiatri och barnkorttids** kopplas till målen om effektiv resursanvändning, minskad sjukfrånvaro, översyn av arbetssätt och långsiktig arbetsmiljö.

LSS-bostäder anpassar bemanning efter ökad vårdtyngd med löpande kostnadsuppföljning. Personlig assistans fokuserar på rekrytering och schemaplanering för att minska övertid och stärka ekonomisk

kontroll. Socialpsykiatrien arbetar med planering av extern placering för kostnadseffektiva lösningar. Barnkorttids följer upp intäkter och budget i balans.

Äldreomsorg

Åtgärd	Omfattar	Beräknad besparing	Status
Minska antalet bilar i hemtjänsten	Försäljning av bilar	200 tkr	Genomförd -26
Arbetsplatsträffar	Minska antalet APT/år	80 tkr/APT	Genomförd -26
Demensutvecklare	Vakanshållen	400 tkr	Rekrytering pågår nu.
Översyn av schema inför varje period	260316-260510	två ÅA på 8 V.	pågår

Schemaperioden som avser 260316-260510 har verksamheten på särskilt boende kunnat minska bemanningen med motsvarande två årsarbetare genom effektiv schemaläggning.

Verksamheterna har minskade hyresintäkter till följd av fyra tomma lägenheter på somatiska avdelningarna.

Hemtjänsten har en ofinansierad underskötersketjänst kopplad till välfärdsteknik, hög vårdtyngd samt ineffektiv planering i ytterområden Minnas gruppen, vilket sammantaget har medfört ett ökat kostnadstryck under månaden.

Hälso och sjukvård

Har vakanshållt demensvårdsutvecklingstjänsten utifrån det ekonomiska läget. Rekrytering pågår men det är svår rekryterat.

Ser över möjlighet att ändra heltidsmålet för kvälls och helg sjuksköterskor så verksamheten kan rekrytera egna för att minska det förväntade underskottet då verksamheten idag har två bemanningsköterskor på kväll och helgdagar.

Paramedicin inkl tekniska hjälpmedel

Prognos helår ca - 600 000 beror 2,7% kostnadsökning av tekniska hjälpmedel. Har arbetat fram en handlingsplan som åtgärd för att eventuellt kunna minska underskottet något

Bemanning

Budget i balans beräknas under året med lite reservation för sommaren.

4.1.1 Utfall (ansvar 3 pos)

Stratsys 3 pos

	Ack_utfall	Ack_budget	Budgetavvikelse	Årsbudget
Socialnämnden	291	340	49	1 021
Förvaltningsledning Admin	5 521	9 044	3 523	27 126
IFO	22 352	21 617	-735	64 839
FHO	21 072	17 761	-3 311	53 274
ÄO	42 623	40 629	-1 994	121 864
Summa	91 860	89 392	-2 468	268 123

4.1.2 Investeringar

Investeringar	Totalbelopp budget, tkr	Utfall apr, tkr	Återstår, tkr	Prognos, tkr
ÄO. Utbyte sängar10 st/år	120		120	
ÄO Visningsmiljö välfärdsteknik	500		500	
ÄO Nyckelskåp larmnycklar	650		650	
Hemtjänsten Utrustning för digital tillsyn	50	10	40	
Konf.utrustning Humleg 25		13	-13	
TOTALT SOCIALNÄMNDEN	1 320	23	1 297	

Synnerliga skäl

KF	Beslut, synnerliga skäl	KF-beslutat totalbelopp, tkr	Utfall 2020-2025, tkr	Utfall 2026 (mar), tkr	Återstår, tkr	Prognos
§ 175 27/11-2023	Nytt verksamhetssystem mm SOC	4 605	886	0	3 719	0
SUMMA		4 605	388	498	3 719	0

4.2 Nämndmål

4.2.1 Erbjudna medborgarna möjligheten till att välja utförare

- Erbjudna medborgarna möjligheten till att välja utförare

4.2.2 Göra kompetensinventering för att nyttja redan befintlig kompetens

- Göra kompetensinventering för att nyttja redan befintlig kompetens

4.2.3 Hög patientsäkerhet i verksamheterna.

- Hög patientsäkerhet i verksamheterna.

4.2.4 Idrottens och kulturens betydelse för folkhälsan

- Idrottens och kulturens betydelse för folkhälsan

4.2.5 Kompetensutveckling av befintlig personal i det svenska språket

- Kompetensutveckling av befintlig personal i det svenska språket

4.2.6 Samtliga medarbetare inom vård och omsorg ska klara ett språktest

- Samtliga medarbetare inom vård och omsorg ska klara ett språktest

4.2.7 Öka trygghet genom att komplettera personalens insatser med olika former av teknikstöd.

- Öka trygghet genom att komplettera personalens insatser med olika former av teknikstöd.

4.2.8 Möjlighet till distansutbildning för bristyrken

- Möjlighet till distansutbildning för bristyrken

4.2.9 Kompetensutveckling av befintlig personal

- Kompetensutveckling av befintlig personal

4.2.10 Tillgången på särskilt boende ska motsvara behovet.

- Tillgången på särskilt boende ska motsvara behovet.

4.2.11 Socialnämnden ska utföra insatser för att sprida information och tillgängliggöra information på webben.

- Socialnämnden ska utföra insatser för att sprida information och tillgängliggöra information på webben.

4.2.12 Långsiktig hållbarhet för ekonomi, miljö och arbetsmiljö.

- Långsiktig hållbarhet för ekonomi, miljö och arbetsmiljö.

4.2.13 Minska personalomsättningen för ökad kompetens

- Minska personalomsättningen för ökad kompetens

4.2.14 Vingåkers kommun ska öka betyget som en attraktiv arbetsgivare

- Vingåkers kommun ska öka betyget som en attraktiv arbetsgivare

4.2.15 Bedriva verksamhet i nivå med eller under den förväntade standardkostnaden.

- Bedriva verksamhet i nivå med eller under den förväntade standardkostnaden.

5 Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaro 2025 dag 1–59 i %												
	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
IFO	5,73	11,39	8,97	7,84								
FHO	10,73	14,18	11,31	10,92								
ÄO	10,58	11,69	11,17	8,53								
Hela förv.	10,15	12,30	11,01	8,90								

Siffrorna för april är preliminära.

Individ och familjeomsorg

Samtliga verksamheter har under perioden haft en stabil personalsituation utan märkbar frånvaro. För närvarande förekommer inga sjukskrivningar, vilket bidrar till kontinuitet och stabilitet i handläggningen.

Funktionshinderomsorg

Daglig verksamhet: Två uppsägningar har hanterats genom omfördelning inom FHO och inskolning i flera grupper för att minska sårbarhet. Under mars–april har anpassningar av de dagliga verksamheterna genomförts för att möta individernas behov. Detta har medfört ett ökat behov av resurser samt bemanning. Bemanning och verksamhetsbehov ses nu över i syfte att förbättra arbetsmiljön.

LSS-bostäder och personlig assistans: Fokus på minskad sjukfrånvaro, effektiv bemanning utifrån beviljade timmar samt löpande budgetkontroll och översyn av arbetssätt.

Socialpsykiatri: Behovsstyrd bemanning och arbete med minskad sjukfrånvaro samt översyn av insatser och schema.

Barnkorttids: Under april har verksamheten behövt förstärka bemanningen för att möta ett ökat behov kopplat till ungdomar. Detta har lett till ett ökat resurs- och bemanningsbehov. Bemanning och verksamhetsbehov ses nu över i syfte att förbättra arbetsmiljön.

Personlig assistans: Påverkas av hög sjukfrånvaro med flera längre sjukskrivningar.

Äldreomsorg

Rekryteringsläget för sommarvikarier är fortsatt ansträngt. Många sökande har låg utbildningsnivå och begränsade språkkunskaper. Flera vikarier föredrar att lägga sig tillgängliga, istället för att arbeta enligt schema, vilket försvårar planeringen och påverkar kontinuiteten.

Implementeringen av den nya delegerings rutinen är påbörjad.

Odelegerad personal gör planeringen i hemtjänsten svårhanterad och kostsam.

Hemtjänsten har tre undersköterskor som under en period arbetar med kvalitetsutveckling. Detta är en tillfällig åtgärd på grund av uppmärksammade brister i verksamheten. Uppdraget är tidsbegränsat och kommer att pågå fram till 260913.

Hälsa och sjukvård

Sjuksköterskor

Två sjuksköterskor är föräldralediga. Den ena väntas åter i september. Den andra kommer tillbaka under 2027. En tjänst vakanshålls fram till september.

Två sjuksköterskor har sagt upp sig under april månad med en månads uppsägning. Ersätts tillfälligt

över sommaren med bemanningssjuksköterskor.

Paramedicin inkl tekniska hjälpmedel

En arbetsterapeut långtidssjukskriven ej arbetsrelaterat. En arbetsterapeut slutade sin tjänst under mars månad och ny börjar den 1/6-26.

Bemanning

Elev och praktiksamordnaren är tf enhetschef på 100% ersatt med en vikarie 80%

5.1 Genomförda utbildningar

Anhöringsamordnaren har gått MI-utbildning (motiverande samtal).

6 Förväntad utveckling

7 Rapportering av projekt/processer

Individ och familjeomsorg

Första linjen – inledande arbete

Arbetet med första linjen har hittills haft fokus på ett förebyggande och lättillgängligt arbetssätt. Inledningsvis har särskilt fokus lagts på marknadsföring och behovskartläggning, som bedömts vara centrala för att skapa förutsättningar för fortsatt utveckling.

Genom riktade informationsinsatser har verksamheten arbetat för att öka synligheten och nå invånare i ett tidigt skede. Detta har skett genom bland annat närvaro i skolor via skolsociala team, fältarbete, deltagande i lokala sammanhang samt framtagande av informationsmaterial.

Parallellt pågår en kartläggning av invånarnas behov genom analys av verksamhetsdata och nationell statistik samt genom enkätundersökningar riktade till både allmänhet och profession. Syftet är att stärka kunskapen om behov, kännedom om verksamheten och önskemål om kontaktvägar.

Arbetet omfattar även utveckling av samverkan, bland annat med polis, skola och fritidsverksamhet, där formerna för ett mer strukturerat samarbete ses över.

En gemensam mottagningsfunktion – “en väg in” – har etablerats i syfte att öka tillgängligheten. Mottagningen hanterar i nuläget samtliga ärendetyper i ett första skede, med undantag för ekonomiskt bistånd som planeras att inkluderas under 2026.

Äldreomsorg

Arbetet kring nyckelfria lås och medicinskåp fortskrider.

Arbetet med att implementera välfärdsteknik i verksamheten fortlöper och projektet är helt överlämnat till verksamheten.

Ekgården har genomfört utbildningen Stjärnmärkt.

8 Det här är vi extra stolta över

Individ och familjeomsorg

Förvaltningen vill särskilt lyfta medarbetarnas engagemang och mottaglighet i arbetet med att förbereda inför de nya aktivitetskraven genom arbetssättet NOVA. Gruppen visar en tydlig vilja att utveckla och pröva nya arbetssätt utifrån kommande lagändringar. Arbetet präglas av en progression där tidigare arbetssätt utmanas och utvecklas. Engagemanget och mottagligheten i gruppen utgör en viktig grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

IFO uppvisar en tydlig förbättring med ett kraftigt minskat antal sjukdagar och lägre total sjukfrånvaro (från 11,7 % till 9,75 %). Särskilt anmärkningsvärt är att andelen långtidssjukfrånvaro har halverats, vilket utgör en stark positiv utveckling. Förbättringen bedöms kunna kopplas till ett nära och aktivt ledarskap samt till att sjukfrånvaro följs upp tidigt, redan vid de första sjukdagarna.

Funktionshinderomsorg

Verksamheterna inom daglig verksamhet, LSS-bostäder, personlig assistans, socialpsykiatri och barnkorttids fortsätter att utvecklas positivt med fokus på samverkan, individanpassade insatser och en god arbetsmiljö.

Samarbetet mellan medarbetarna har stärkts och arbetsklimatet har utvecklats i en positiv riktning. Personalen visar ett stort engagemang, ansvarstagande samt en god förmåga att anpassa sig till verksamheternas behov och utveckling.

Verksamheterna kännetecknas av ett tydligt fokus på individens behov där kvalitet, trygghet och trivsel för brukarna står i centrum, samtidigt som ett hållbart och främjande arbetsklimat för medarbetarna prioriteras.

Äldreomsorg

Vi är extra stolta över medarbetarnas engagemang i BPSD-arbetet (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens). Genom ett nära samarbete i teamet har vi kunnat arbeta personcentrerat och se tydliga förbättringar i trygghet och välbefinnande hos våra boende.

Växelvården har fortsatt utvecklas, där vi säkerställer god vård och omsorg utifrån varje individs behov. Vi är extra stolta över hur medarbetarna tagits sig an växelvårdsgästerna och deras anhöriga vilket har resulterat i nöjda omsorgstagare och anhöriga.

Hälso och sjukvård

Fortsatt extra stolt över den positiva stämning som är på avdelningen trots hård belastning på grund av vakanser samt sjukskrivningar inom både sjuksköterskor och rehabpersonal.

Bemanning

Extra stolt över hur man på enheten arbetar tillsammans för att få ihop sommaren gällande scheman och bemanning.

Bilaga 1: Soc 2604 samf prognos

Kod	Ansvar tkr	Utfall ack - bra, + dåligt Jan 26 - Apr 26	Budget ack - bra, + dåligt Jan 26 -Apr 26	Avvikelse ack - dåligt, + bra	Årsbudget	Prognos Apr 26
701	Socialnämnden	291	340	49	1 021	0
711	Förvaltningsledning Admin	5 521	9 044	3 523	27 126	0
712	IFO	22 352	21 617	-735	64 839	-2 510
713	FHO	21 072	17 761	-3 311	53 274	-2 565
714	ÄO	42 623	40 629	-1 994	121 864	-3 425
Totaler		91 860	89 392	-2 468	268 123	-8 500

Sammanställning av delegationsbeslut till socialnämndens sammanträde 2026-05-25

Socialchef

2026-04-22 - Rekvisition av statsbidrag förebygga och motverka brottslighet – kommuner 2026, SN 2026/152.

2026-04-22 - Rekvisition av statsbidrag 2026 för att stärka kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården, SN 2026/153.

2026-05-06 - Uppsägning av avtal för lokal - Storgatan 10 (Frisören 7), Härbäret, SN 2026/176.

Ordförandebeslut

2026-05-12 - Beslut om placering enligt SoL på skyddat boende för vårdnadshavare och två barn. Placeringen upphörde 2026-05-15.

Ärenden från socialutskottet

Paragraf	Ärende	Beslut	Datum
Su § 65	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 66	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 67	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 68	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 69	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 70	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 71	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 72	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 73	Ansökan om vård enligt LVU	Att ansöka om vård enligt LVU	2026-04-22
Su § 74	Övervägande enligt LVU	Fortsatt vård	2026-04-22
Su § 75	Övervägande enligt LVU	Fortsatt vård	2026-04-22
Su § 76	Övervägande enligt SoL	Fortsatt vård	2026-04-22
Su § 77	Övervägande enligt SoL	Fortsatt vård	2026-04-22
Su § 78	Ansökan om tillfällig utökning av personlig assistans	Fortsatt vård	2026-04-22
Su § 79	Ansökan om särskilt boende	Beviljat	2026-04-22
Su § 80	Ansökan om färdtjänst	Beviljat	2026-04-22
Su § 81	Ansökan om färdtjänst	Avslag (inte längre folkbokförd i kommunen)	2026-04-22
Su § 82	Yttrande kring överklagande på avslag gällande ansökan om färdtjänst	Delegerat till handläggaren att hantera överklagandet	2026-04-22

Su § 85	Ersättning för förlorad arbetsinkomst till jourhem	Beviljat (Ärendet tas upp på nytt på Su 2026-05-20)	2026-05-06
Su § 86	Ansökan om färdtjänst med ledsagare	Beviljat	2026-05-06
Su § 87	Överklagan gällande avslagsbeslut särskilt boende	Fortsatt avslag	2026-05-06
Su § 88	Överklagan gällande avslagsbeslut färdtjänst	Fortsatt avslag	2026-05-06
Su § 89	Ansökan om färdtjänst	Beviljat	2026-05-06
Su § 90	Ansökan om särskilt boende	Beviljat	2026-05-06
Su § 91	Ansökan om särskilt boende	Beviljat	2026-05-06

År 2026							
Månad	Försörjningsstöd	Faderskap	ÄO-ärenden	Färdtjänst	Riksfärdtjänst	LSS	FH SoL
Jan	141	4	56	2	0	4	9
Febr	124	0	44	1	2	2	20
Mars	179	1	57	17	2	12	28
April	143	4	42	8	0	3	5
Maj							
Juni							
Juli							
Aug							
Sept							
Okt							
Nov							
Dec							
S:a	587	9	199	28	4	21	62
År 2025							
Månad	Försörjningsstöd	Faderskap	ÄO-ärenden	Färdtjänst	Riksfärdtjänst	LSS	FH SoL
Jan	160	3	102	9	1	6	1
Febr	142	7	81	10	3	3	9
Mars	155	4	62	9	9	6	3
April	140	18	61	7	4	3	12
Maj	148	6	65	10	1	10	8
Juni	132	2	53	7	3	8	11
Juli	131	1	46	4	5	6	14
Aug	127	2	83	7	3	1	24
Sept	141	0	74	7	2	4	15
Okt	151	6	76	6	4	6	22
Nov	144	3	43	4	3	1	12
Dec	177	3	71	16	4	12	13
S:a	1748	55	817	96	42	66	144
Differens 2026							
Månad	Försörjningsstöd	Faderskap	ÄO-ärenden	Färdtjänst	Riksfärdtjänst	LSS	FH SoL
Jan	-19	1	46	-7	-1	-2	8
Febr	-18	-7	-37	-9	-1	-1	11
Mars	24	-3	-5	8	-7	6	25
April	3	-14	-19	1	-4	0	-7
Maj							
Juni							
Juli							
Aug							
Sept							
Okt							
Nov							
Dec							
S:a	-10	-23	-15	-7	-13	3	37